

OBČINA KANAL OB SOČI
Občinski svet

Številka: 9000-0002/2020-9
Datum: 13. februar 2020

ZAPISNIK

3. izredne seje Občinskega sveta Občine Kanal ob Soči, ki je bila v četrtek, 13. februarja 2020, ob 16. uri, v Gotski hiši, Pionirska ulica 8, Kanal

Prisotni člani občinskega sveta: Risto Djurić, Lara Lovišček, Vladimir Kolmančič, Simon Prinčič, Andrej Valentinčič, Grega Velušček, Marko Bucik, Jože Valentinčič (Deskle), Aleksander Štrukelj, Simeon Kodelja, Jože Valentinčič (Lig), Miha Čargo, Peter Nanut, Bruno Colavini, Ivan Križnič, Anastazija Makorič Bevčar in Valentina Bevčar Stanič

Odsotni člani občinskega sveta: /

Ostali prisotni: dr. Janja Turšič, ARSO, prof. dr. Vesna Zadnik, dr. med, vodja Registra raka Republike Slovenije, pridr. prof., dr. Marko Vudrag, dr. med., predstojnik NIJZ OE Nova Gorica, Nevenka Mlinar, dr. med., splošna zdravnica v Desklah, doc. dr. Miran Brvar, dr. med., Center za klinično toksikologijo in farmakologijo, Interna klinika, UKC Ljubljana, izr. prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, dr. med., Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa, UKC Ljubljana, Dimitrij Klančič, dr. med, Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca v Šempetru, Iztok Kos, dr. med., Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca in generalni sekretar Zdravniške zbornice Slovenije, Julijan Fortunat, predsednik uprave podjetja Salonit Anhovo d. d., dr. Tomaž Vuk član uprave Salonita Anhovo d.d., dr. Tanja Ljubič Mlakar, vodja ekologije ter varstva in zdravja pri delu v podjetju Salonit Anhovo d.d., mag. Tanja Bolte, generalna direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor, dr. Marjeta Recek, vodja Sektorja za varovanje zdravja na Ministrstvu za okolje in prostor, Tone Kvasič, vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor, Luka Štrubelj, Oddelek za pravne zadeve na Zdravniški zbornici Slovenije, Amela Duratović Konjević, svetovalka za odnose z javnostmi na Onkološkem inštitutu v Ljubljani, Ana Mihor, dr. med., Register raka Republike Slovenije

Novinarji: Valter Pregelj, RTV SLO, Erika Koncut, Radio Robin, Primož Božič, Primorski val, Ambrož Sardoč. Primorske novice, Rosana Rijavec, STA, Ksenija Černuta, RTV SLO, Katja Munih, Primorski dnevnik in Monika Weiss, samostojna novinarka.

Sejo je sklicala, zanjo predlagala dnevni red županja Tina Gerbec, ki je sejo tudi vodila.

Prisotnih je bilo 17 svetnikov občinskega sveta. Predsedujoča je ugotovila, da je občinski svet sklepčen.

Županja je za sejo predlagala naslednji dnevni red:

1. Seznanitev s stanjem na področju okolja in zdravja v občini Kanal ob Soči.

S predlaganim dnevnim redom so se strinjali vsi svetniki.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Lep pozdrav vsem skupaj, na tretji izredni seji Občine Kanal ob Soči, dne 13. februarja 2020. Lep pozdrav tudi vsem našim današnjim vabljenim poročevalcem. Preden začnemo današnjo sejo, prosim, da ugotovimo sklepčnost,

zato vabim občinske svetnike, da z dvigom kartončkov potrdijo svojo prisotnost. Ugotavljam, da je prisotnih 17 svetnikov in da je občinski svet sklepčen.

Pobuda za današnjo izredno sejo je bil poziv zdravnikov in zobozdravnikov širše Goriške regije k bolj odgovornemu pristopu do okoljske problematike in opozorilo glede potencialnih vplivov onesnaženega okolja na zdravje ljudi v Srednji Soški dolini. Občinski svet je na seji 30. januarja s sklepom potrdil prizadevanja, ki iz tega poziva izhajajo in ga v imenu občine tudi formalno podprl. Poziv zdravnikov je sprožil velik preplah med prebivalci v regiji in ne le v občini Kanal ob Soči, zato na tej seji pričakujemo odgovore in pojasnila s strani pristojnih institucij, kakšno je dejansko stanje onesnaženja na našem območju. Glede na interpretacije institucij in podjetja Salonit Anhovo, pričakujemo njihov pogled na razmere. Nam, predstavnikom lokalne oblasti, je v izrazitem interesu, da razumemo resnico in da dobimo odgovore na mnoga vprašanja. Na izredno sejo smo povabili državne institucije, ki so zadolžene za okolje in zdravje. One razpolagajo z mnogimi podatki in raziskavami ter zanje seveda tudi odgovarjajo. Zato so predstavniki svetniških skupin že 20. januarja potrdili sklic izredne seje na koordinaciji političnih strank. Sklenili so tudi, da na sejo povabimo podjetje Salonit Anhovo, ki prav tako beleži podatke o onesnaževanju preko svojih raziskav in zanje seveda prav tako odgovarja. Po sprejetju sklepa o izredni seji smo na občini nemudoma kontaktirali institucije in jih povabili na sejo. Uradno vabilo smo vsem udeležencem posredovali že 24. januarja. Žal smo v ponedeljek, štiri dni pred današnjo sejo, na naše veliko presenečenje ugotovili, da je bila na isti dan in ob isti uri sklicana nujna skupna seja Odbora za zdravstvo ter Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor v Državnem zboru. To je pomenilo, da je bil sklic občinske izredne seje pod vprašajem, saj bi se lahko zgodilo, da danes ne bi imeli ključnih sogovornikov. Zato smo na občini vložili veliko naporov, da so današnjo sejo v Državnem zboru predstavili. Poudariti pa moram, da občina na to sejo v Državni zbor ni bila niti povabljen in niti o njej obveščena. V času od objave poziva zdravnikov, do danes je Občina Kanal ob Soči spoštljivo do vseh sogovornikov in brez nepotrebnega populizma izpeljala vse potrebne aktivnosti z namenom, da se občanom in občini predstavi dejansko stanje ter pridobi kar največ odgovorov. To pa zato, ker nam je mar, ker mi je mar za okolje in zdravje, za okolje, v katerem naši občani živijo in tudi delajo. Razumemo zaskrbljenost občanov, ki izvira iz tragične izkušnje z uporabo azbesta. Gre za bolečo zgodbo, ki še zdaleč ni zaključena. Danes pa imamo v občino novo industrijsko dejavnost, ki zbuja skrb med občani. In to županja in občinski svetniki zelo dobro razumemo, zato od države pričakujemo, da je tudi zaradi preteklosti še toliko bolj previdna pri izdajanju dovoljenj, pri monitoringu okolja in odločitvah povezanih z industrijo v občini Kanal ob Soči. Županja in občinski svet smo enotni v sklepu, da se zakonodaja, ki ureja področje sežiganja oziroma sosežiga odpadkov v primeru svoje neustreznosti, uredi na tak način, da bo tako v občini Kanal ob Soči, kot tudi drugje po Sloveniji občanom omogočeno varno in zdravo življenje in delo. V prejšnjem tednu so se občani občine Kanal ob Soči organizirali v Civilno iniciativo Danes. Občani so zaskrbljeni, kar kaže tudi množica podpornikov, ki se nahaja danes v Kanalu. In preden preidemo na današnjo točko dnevnega reda, predlagam, da podžupan Andrej Valentinčič prebere njihovo predstavitev.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Ja, jaz bom prebral njihov poziv: »Tu smo zbrani ljudje, ki smo stopili skupaj, da bi pokazali, da je možno preseči naše strahove in se soočiti s težko, velikokrat zelo osebno zgodovino, še težjo sedanostjo in vprašljivo prihodnostjo. Ne združuje nas politika, ne združuje nas denar, ne združuje nas cementarna Salonit Anhovo, združuje nas občutek, da nas ima nekdo za bedake. Hvaležni smo, da so zdravniki tako pogumno in množično prvič v zgodovini Slovenije izrazili svoje mnenje. Zaupamo zdravnikom, ki v prvi vrsti z nami doživljajo tragedijo te doline. Prvič se enotno počutimo kot ljudje, ki nekaj štejemo, ljudje katerih zdravje in prihodnost sta pomembni. Za prebivalce zahtevamo: Takojšnjo izenačitev mejnih vrednosti izpustov za sežigalnice in sosežigalnice. Vsi začeti postopki naj se prekinejo, dokler se zakonodaja ne uskladi z normativi sežigalnic.

Takoj naj se preneha kuriti nevarne odpadke. Pri izdaji dovoljenj je potrebno upoštevati obstoječe zdravstveno stanje lokalnega prebivalstva ter ostale specifične okoliščine

obravnavega območja. Za razjasnitev okoliščin in dejstev ter povrnitev zaupanja je nujno potrebno opraviti revizijo postopka pridobitve trenutno veljavnih okoljevarstvenih dovoljenj za Salonit Anhovo. Danes je čas za konkretne odgovore, konkretne naslednje korake. Razočarani bomo nad političnim izmikanjem, prelaganjem odgovornosti in posploševanjem raznih statistik. Ne potisnite nas čez mejo potrpežljivosti. Civilna iniciativa Danes.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala podžupan. Zdaj pa prehajamo kar na edino in prvo točko dnevnega reda. Seznanitev s stanjem na področju okolja in zdravja v občini Kanal ob Soči. To sejo smo si zamislili na tak način, da bomo najprej dali vsem sogovornikom, ki jih je kar veliko, besedo, vsak bo imel na razpolago največ 15 minut časa za predstavitev stanja in za svoje poročilo. Potem, ko bodo poročevalci zaključili, bomo prešli na replike poročevalcev. Se pravi, če boste med sabo imeli kaj za replicirati in po vaših replikah se bodo začela vprašanja občinskih svetnikov. Ta vprašanja občinskih svetnikov, ker verjamem, da je dosti vprašanj, bodo omejena pač na 5 minut oziroma podaljšana na pet minut, kot običajna razprava v občinskem svetu. In v primeru, da bodo dodatna vprašanja, na katera pač ne bomo uspeli odgovoriti danes, bomo pač z občine poslali pristojnim, kar bo še za odgovoriti in vsi boste prejeli odgovore. No naj poudarim še to, da se današnja seja se snema, tako kot vsaka druga in čim bom možno, jo bomo objavili na spletni strani občine, seveda čim prej, v čim krajšem možnem času, danes nam sejo snema zunanji izvajalec, je ne snemamo sami, tako da smo tudi malo od njega odvisni, bomo pa se potrudili, da bo čim prej objavljeno. Zagotovljena je tudi prisotnost medijev in tudi ta zapisnik današnje seje bo dobesedni prepis, tako da bojo občani in vsi svetniki res z vsem seznanjeni. Toliko uvodnih pojasnil. Zdaj pa kar vabim prvo poročevalko, doktor Janjo Turšič, direktorico Urada za stanje okolja pri Agenciji Republike Slovenije za okolje, ARSO, da poda poročilo o stanju okolja v občini Kanal ob Soči. Se opravičujem, najprej vprašanja občinskih svetnikov, potem bo krajši odmor, kjer je predvidena tudi ena mala pogostitev tudi za poročevalce, in po tem krajšem odmoru se bomo svetniki še enkrat usedli in pač sprejeli določene sklepe. Zdaj pa prosim gospo Turšič, da kar poda poročilo. Hvala.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Dober dan v mojem imenu. Jaz bom skušala v svoji kratki predstavitvi predstaviti stanje okolja na območju občine Kanal ob Soči in sicer samo na kratko se bom na začetku omejila na problematiko voda in tal in v bistvu precejšnji del oziroma večino svoje predstavitve namenila problematiki oziroma stanju na področju zunanjega zraka. Če gremo najprej h kemijskem in ekološkemu stanju reke Soče. Kemijsko stanje vseh vodnih teles reke Soče je dobro, če ne upoštevamo vsebnosti živega srebra in bromiranih difenil etrov v bioti. Glede na vsebnosti živega srebra in bromiranih difenil etrov v ribah ima slabo kemijsko stanje praktično cela Evropa in tudi Slovenija, čeprav bi mogoče pričakovali ane, da bi Slovenija po živem srebru izstopala zaradi svoje zgodovine, povezane z idrijskim rudnikom. Dejstvo je, da je mejna vrednost za živo srebro postavljena izredno nizko, in sicer na 20 mikrogramov na kilogram in je 25-krat nižja od mejne vrednosti za živila, namreč ta vrednost je postavljena tako nizko zaradi živali, katerim so te ribe osnovna hrana in je v bistvu potreba upoštevati njihov vnos in so te vrednosti v bioti za kemijsko stanje postavljene tako nizko. Seveda se vpliv Idrije pozna in je vsebnost živega srebra v Soči med najvišjimi v Sloveniji. Nevarne snovi se v sedimentih spremljajo zaradi trendov, ni predpisanih mejnih vrednosti. Vsebnost živega srebra v Soči v Solkanu je višja od slovenskega povprečja. Kar se tiče ekološkega stanja, ima Soča do Solkana dobro ekološko stanje oziroma potencial, kar pomeni, da 100 % dosega okoljske cilje. Zdej, če gremo na onesnaženost tal, je osnova za ocenjevanje onesnaženosti tal Uredba o mejnih opozorilnih in kritičnih emisijskih vrednosti nevarnih snovi v tleh. Ta uredba je kar precej stara, iz leta 1996. Potrebno je poudariti, da se na območju Goriške pojavljajo presežene opozorilne vrednosti za nikelj in krom, ki niso posledica antropogenih dejavnosti, temveč so rezultat preperevanja flišne kamninske osnove, ki se na tem območju pojavlja. V okviru raziskav onesnaženosti tal Slovenije, ki se izvaja na Agenciji Slovenije, je bilo na območju Kanala ob Soči, izvedeno vzorčenje na treh lokacijah, in sicer je bila na lokaciji Ročinj presežena opozorilna vrednost za nikelj, na lokaciji Gorenja vas presežena opozorilna

vrednost za nikelj in mejna za kobalt ter na lokaciji Deskle presežena opozorilna vrednost za živo srebro in mejna vrednost za kadmij. Zdej ta lokacija Deskle je v bližini reke Soče, tako da je možno, a ne, da je na to povišano vrednost vplival sediment reke Soče. Potem je občina v letu 2015, Občina Kanal ob Soči v letu 2015 in 2016 naročila še dodatna vzorčenja tal, ki jih je opravil Kmetijski inštitut Slovenije. In sicer v letu 2015, sta se vzorčili dve njivi v naseljih Gorenje Polje in Močila, na obeh vzorčnih mestih je bila presežena opozorilna vrednost za nikelj, na njivi v naselju Gorenje Polje tudi mejna vrednost za kadmij. V 2016 in 2017 je bilo izvedeno vzorčenje v vrtcih v Desklah in na Kanalu ob Soči. V primeru živega srebra je bila presežena opozorilna vrednost v Kanalu in mejna vrednost v Desklah. Nikelj in baker sta bila preseženi mejni vrednosti v obeh vrtcih. In v primeru kadmija je bila presežena mejna vrednost v Desklah. Zdaj mejna vrednost, to je še raven onesnaževal, ki ne predstavlja nevarnost za zdravje, pri opozorilnih vrednostih so možni vpliv, če pa so kritične vrednosti presežene, pa so vrednosti že tako visoke, da lahko pride do oziroma da tla niso primerna več za predelavo kmetijskih izdelkov in za filtriranje vode, se pravi je možen vpliv tudi na podzemno vodo. Zdaj bi šla pa v bistvu na to glavno področje, ki je povezano z onesnaženostjo zunanjega zraka. Mejne in ciljne vrednosti, ki jih imamo pri nas prenešene v Uredbo o kakovosti zunanjega zraka in uredbo o arzenu, kadmiju, živem srebru niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikov v zunanjem zraku, so prenešene iz evropske direktive v naš pravni red. WHO smernice oziroma referenčne vrednosti, ki jih pripisuje oziroma daje Svetovna zdravstvena organizacija, so za nekatera onesnaževala primerljiva, to je recimo za svinec, arzen, kadmij, nikelj v delcih PM10 ter za ogljikov monoksid, za večino onesnaževal pa so te vrednosti strožje. To so delci PM10, PM2,5, ozon, dušikov dioksid, benzoapiren, benzen. Onesnaževala, ki jih tako na splošno povezujemo s cementarnami in s cementarnami s sosežigom obsegajo prah, se pravi delce PM10 in PM2,5, dušikove okside, žveplov dioksid, ogljikov monoksid, ogljikov dioksid, lahko hlapne organske spojine, predvsem bi tukaj omenila benzen, kisli plini, predvsem potem različne kovine ter dioksini in furani. Zdej, če najprej predstavim stanje, kakšno je na splošno v Sloveniji. V Sloveniji imamo težave s preseženimi mejnimi oziroma ciljnimi vrednosti za delce PM10 in ozon in sicer v primeru delcev PM10 imamo težave s presežanjem dovoljenega števila preseganj dnevne mejne vrednosti, potem imamo onesnaževala, ki so v bližini mejnih oziroma ciljnih vrednosti. To so vrednosti benzoapirena v delcih, mejna letna koncentracija za delce PM10, delci PM2,5, letna koncentracija za dušikov dioksid. Precej pod mejnimi oziroma ciljnimi vrednostmi so pa urne vrednosti za dušikov dioksid, potem vrednost za žveplov dioksid, ogljikov monoksid, benzen in kovine v delcih z izjemo zgornje Mežiške doline, kjer v Žerjavu za kovini kadmij in svinec pač beležimo vrednosti, ki so blizu mejne oziroma ciljne vrednosti. To je zdaj v bistvu generalno situacija za celo Slovenijo, ki imamo na področju zunanjega zraka težave. Zdaj, kar se tiče delcev, je na vseh lokacijah, kjer agencija Republike Slovenije spremlja ravni, letna mejna vrednost z delce PM10 po letu 2008 ni bila presežena. Problematično je preseganje dopustnega števila preseganj dnevne mejne vrednosti v dolinah in kotlinah celinske Slovenije, na Goriškem prihaja do preseganj dnevne mejne vrednosti, vendar je teh preseganj manj od dovoljenega in so povezana predvsem s čezmejnimi vplivom. Se pravi, dovoljeno število je 35, na Goriškem je teh preseganj bistveno manj od 35. Ravni delcev so zelo odvisne od meteoroloških pogojev. Mogoče bi za indikacijo to je pač podatek iz tega tedna, 10.2., je bila situacija takšna, da stabilna vremenska situacija z vplivom padske nižine in se lepo vidi, da so bile tako v padski nižini kot na Goriškem vrednosti delcev povišane, drugje v Sloveniji so bile pa vrednosti nižje, to se sicer redko zgodi, ampak ravno v tem obdobju pa je bil tak, takšna situacija. Zdej, če gledamo letne vrednosti delcev PM10, so tukaj letna mejna vrednost znaša 40 mikrogramov na kubični meter, imamo podatke za različne lokacije po Sloveniji, predstavljena je tudi Nova Gorica in za predstavitev tudi vrednosti iz postaj Morsko in Gorenje Polje, ki jih na Agencijo Republike Slovenije poroča vsakomesečno Salonit Anhovo, ampak vseeno so vrednosti predstavljene tako, da se vidi v končni fazi, če gledamo najbolj onesnažena oziroma ostale lokacije, urbane v Sloveniji, se vidi, da so vrednosti na Primorskem, se pravi v Novi Gorici in v Morskem in v Gorenjem Polju nižje kot so drugje v Sloveniji. Podobno je tudi s številom preseganj mejne vrednosti PM10. Preseganja se pojavljajo, pojavljajo se tudi na Goriškem, pojavljajo se v

Novi Gorici, pojavljajo se tudi na Morskem in Gorenjem Polju, vendar je teh preseganj bistveno manj kot jih je dovoljeno glede na veljavno zakonodajo. Mogoče še za komentar, kar se tiče smernic Svetovne zdravstvene organizacije, je mejna vrednost postavljena enako, na 50 mikrogramov na kubični meter, vendar je glede na smernice Svetovne zdravstvene organizacije, dovoljeno preseganje samo tri, ne 35. Zdaj mogoče, če grem nazaj na prejšnji graf, je pa letna mejna vrednost, ki jo predlaga Svetovna zdravstvena organizacija 20 mikrogramov na kubični meter, tako za primerjavo, da se vidimo, kje se te vrednosti v tem okolju gibajo, tudi na smernice Svetovne zdravstvene organizacije. Ozon je sekundarno onesnaževalo, to pomeni, da v bistvu nimamo direktnega, direktnih izpustov ozona v zrak, nastaja z reakcijami v atmosferi predvsem oziroma izključno v poletnem obdobju, ko so visoke temperature in močno sončno obsevanje, ima izrazit regionalni značaj z vplivom čezmejnega prenosa, kjer je Goriška pod udarom oziroma pod vplivom Padske nižine. Onesnaženje je na Primorskem najvišje, zaradi tega čezmejnega transporta, tudi višjih temperatur in več sončnega obsevanja. Sicer pa se največje povprečne letne koncentracije izmerjene na Krvavcu, kjer je vpliv nadmorske višine. Tudi v primeru ozona je raven zelo odvisna od materioloških pogojev in sicer tukaj v poletnih mesecih za delce pa v zimskih mesecih. Če gledamo število prekoračitev osemurne ciljne vrednosti, vidimo, da smo praktično vsako leto na tem območju imamo več kot je dovoljenih, dovoljenega števila prekoračitev, 25 jih je namreč dovoljeno, tako da na tem območju in tudi drugje po Sloveniji, če ni izrazito mokro poletje ali hladno poletje, praktično na vseh merilnih mestih merimo večje število preseganj kot je dovoljeno. Pri ozonu je predpisana tudi opozorilna vrednost, to pomeni, da takrat Agencija Republike Slovenije izda še posebno opozorilo. Število prekoračitev se šteje pač vsaka ura, ki je na določenem merilnem mestu presežena, se šteje v to številko, ki je na grafu predstavljeno. Lahko se zgodi, da so, pač je, par ur zapovrstjo in to pomeni, da je bil samo en dan presežen, ampak pač način štetja je takšen kot je. Na Goriškem prihaja do preseganj opozorilne vrednosti, tako na Otlici kot tudi v Novi Gorici, pač odvisno od meteoroloških pogojev v poletnih mesecih. Če so poletja vlažna in so pogosti prehodi front, se zgodi, kot je bilo recimo v letu 2014 pa 2016, da v bistvu na nobeni lokaciji nismo izmerili preseganja opozorilne vrednosti. Agencija Republike Slovenije za okolje je kar se tiče meritev zraka izvajala meritve v maju in juniju 2004, merjeni parametri so bili žveplov dioksid, dušikovi oksidi, ozon delci, ogljikov monoksid in meteorološki parametri. V tem obdobju z izjemo ozona so bile vse koncentracije precej pod predpisanimi vrednostmi. In v bistvu so, bi rekla, za to območje meritve, ki se izvajajo v Novi Gorici, reprezentativne, tako da lahko v bistvu za ozon sklepamo tudi na onesnaženost z ozonom na tem območju. Potem je pa, na, po naročilu občine agencija izvajala celoletne meritve v obdobju med tretjim februarjem 2016 in drugim februarjem 2017. Namen je bil ugotoviti vpliv podjetja Salonit d.d. Izbrala so se štiri merilna mesta, in sicer se je pač merilnik referenčni selil v tem obdobju, po teh štirih merilnih mestih, in sicer je bil najprej na Kanalu ob Soči, potem na Morskem, Kanalskem Vrhu in v Desklah. V delcih se je naredila kemijska analiza. Tukaj so predstavljene lokacije teh merilnih mest in tudi tri lokacije postavitve tega referenčnega merilnika. Če bi šla zelo hitro čez rezultate pa mogoče bi šla kar k tabelici. Primerjava je bila narejena med Novo Gorico, zdej, če gledamo, so bile vrednosti primerljive za Novo Gorico v Kanalu ob Soči v Morskem in v Desklah. Po pričakovanju je bil Kanalski Vrh, so bile vrednosti nižje, ker je to bila čisto, bom rekla, lokacija ozadja zdej. Število preseganj je pa zelo odvisno od tega, v katerem delu leta smo bili. Pričakovano, da je bilo največ preseganj izmerjenih v Desklah, in sicer zato, ker smo pač merili v zimskem obdobju in v bistvu preseganj je bilo v tem obdobju v Desklah 8, v Novi Gorici pa 11. Kar se pa tiče onesnaženosti s kovinami, ki imajo predpisane mejne oziroma ciljne vrednosti in so te vrednosti v bistvu tudi referenčne vrednosti oziroma smernice Svetovne zdravstvene organizacije, se kaže, da so vse vsebnosti kovin na teh merilnih mestih bile izredno nizke, precej pod vrednostmi, ki so predpisane. Za primerjavo so tukaj tudi vrednosti, ki jih merimo na lokaciji ozadja, to je Iskrba in potem še za Maribor in Ljubljana in se vidi primerjava z Žerjavom, kjer te vrednosti, predvsem za svinec in kadmij zelo izstopajo. Izmerjene so bile tudi ravni drugih kovin, kjer se tudi v bistvu kaže, da so te vrednosti primerljive z vrednostmi, ki jih merimo v drugih okoljih. To bi bilo z moje strani na kratko vse.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, doktor Turšič. Bomo kar nadaljevali s predstavitvami. Doktor Vesna Zadnik, vodja Registra raka Republike Slovenije, da predstavi stanje na področju raka v občini Kanal ob Soči.

Izr. prof. dr. VESNA ZADNIK, dr. med. (vodja Registra raka Republike Slovenije): Lepo pozdravljeni vsi skupaj, spoštovani gospe in gospodje, spoštovana županja. Za začetek bi se rada zahvalila za povabilo za to sejo, da imam možnost v imenu Onkološkega inštituta predstaviti občanom in občankam Kanala, kakšno je breme raka v Kanalu, kot ga spremljamo v registru raka. Register raka Republike Slovenije je inštitucija, ki deluje že 70 let na Onkološkem inštitut in ima mednarodno priznan pristop za zbiranje, obdelavo in predstavitev podatkov bolnikov z rakom. Podatke, ki vam jih bom tukaj pokazala, so v določenih točkah se nasprotujejo s tistimi, ki jih berete v medijih, ki jih mogoče uporabljajo politiki ali pa tudi del stroke. Vam pa zagotavljam tukaj, da te podatke, ki jih danes predstavljam, so tisti, ki jih vedno s sodelavci Registra raka predstavimo na srečanjih ali pa jih podamo kolegom, ki nas za to zaprosijo. Že več kot 10 let profesor Dodić Fikfakovi, če nas o tem zaprosi doktor Vudrag ali kdorkoli iz NIJZ, pred časom sva ne toliko o podatkih, ampak o njihovi interpretaciji kar nekaj govorile z doktor Mlinarjevo na to temo. In tudi, če me kot nadzornega zdravnika za javno zdravje pozove zdravniška zbornica, naj povem kaj o teh podatkih, bom stala za ali pa sem stala za stališči kot jih boste videli tukaj. V zadnjih dneh, v zadnjem tednu sem prejela kar nekaj klicev, neugodnih klicev z vprašanji, kaj pa misliš nam povedati, katere podatke boš izpostavila, saj pravzaprav se že vse ve, čemu to, ljudje so že itak prestrašeni in tako naprej. Osebnostno smatram in verjamem, da so podatki registra raka tisti, ki najbolj neodvisno predstavijo breme raka v vaši skupnosti. Ti podatki govorijo o izjemno velikem bremenu raka med občani in občankami občine Kanal, ki so vezani predvsem na preteklo izpostavljenost azbestu. Tistih, ki so delali v Salonitu in tistih, ki so bivali v okolici. Moramo pa vedeti, da ti podatki ne govorijo o tem, kaj se bo zgodilo zaradi onesnaženosti danes ali v bodoče. Iz teh podatkov ne moremo sklepati, ali bo to, ali bo sosežig odpadkov ali ne, povzročal več bolezni ali ne. Rak je bolezen, ki traja, da se razvije, kar nekaj časa. Poznamo več kot 100 različnih vrst rakov, ki imajo različne povzročitelje, različna zdravljenja, različne izhode in to, kar prihaja iz teh, kar smo slišali v predhodnem predavanju, izpuhov, nekatere od teh snovi so tudi znano rakotvorne, vendar te snovi ne povzročajo takšnih rakov, kot jih povzroča azbest, vsaj po današnjem vedenju in zato je, zna biti tudi zavajajoče, da se podatke, ki jih kažemo danes, ki jih vemo, poznamo za vašo skupnost, o ogromnih številkah mezotelioma, ki so med vami, uporabljajo za to, da vrednotimo, ali da želimo ukiniti ali pa da spodbujamo dodaten sežig. Ti podatki niso vedno na mestu za takšne interpretacije. Tako da toliko za uvod. Prihajam kot rečeno iz Onkološkega inštituta, kjer pravzaprav se ukvarjamo z rakom na dveh nivojih, seveda se ukvarjamo s klinično medicino, z bolniki, ki jih diagnosticiramo in zdravimo, se pa ukvarjamo tudi po drugi strani z rakom v populaciji, temu pravimo javnozdravstvena stroka. Ugotavljamo, kakšno je breme bolezni v naši državi in to merimo s podatki, ki jih beležimo kot rečeno, v registru raka. Register raka je zbirka podatkov, o vseh zbolelih za rakom v naši državi. Register raka je bil ustanovljen leta 1950 in je s tem drugi najstarejši register v Evropi in med pet najstarejših na svetu. Register raka ima zakonsko podporo oziroma prijavljanje raka v register raka je zakonsko obvezno. Vsak zdravnik, ki diagnosticira ali zdravi bolnika z rakom, mora to poročati registru raka. Od leta 1968 na svetovni ravni spremljamo kakovost in popolnost podatkov, ki jih producirajo populacijski registri raka. Slovenski register raka je eden izmed 16 na svetu sploh, ki je vedno od takrat izpolnjeval vsa merila za vključitev v mednarodne primerjave. Podatki, ki jih zbiramo, so podatki o bolniku, njihovi bolezni in zdravljenju. Če se pogovarjamo o manjših lokacijah, o nekem kraju, občini, vam povem, da zbiramo podatke na naslov stalnega prebivališča tistega, ki zboli, na nivoju geografskih koordinat. Popolnost in kakovost naše zbirke zagotavljamo tako, da imamo več virov. Kot rečeno, obvezno je poročanje bolnišnic, javnozdravstvenih zavodov, to je primarni vir, vendar zgodi se, da katera od bolnic pozabi prijaviti, da jim je to administrativno breme, zato mora popolna zbirka imeti še druge vire, dejansko se naša zbirka povezuje še na mnoge zdravstvene podatkovne zbirke, vključno z bazo umrlih in pa na upravne registre, na

centralni register prebivalstva, na Geodetsko uprava, kar nam omogoča natančno sledenje vitalnega stanja bolnikov in pa naslov na primer ob diagnozi. Ko poročamo breme raka, poročamo različne številke, mi jim pravimo kazalniki bremena. Ni pa dovolj, da poznamo samo številke o zbolelih. Poročamo število zbolelih, rečemo, incidenca, število zbolelih v enem letu, prevalenca je število živih z rakom, vendar pri teh številkah je nujno, da poročamo zraven oziroma da v ta poročila vključimo tudi demografske podatke. Ni vseeno, ali zbolijo 100 ljudi med 1000 ali med milijon. To je vendarle logično. Pri raku pa je tudi zelo ključno, kakšna je starostna struktura te populacije. Kakor bomo videli kasneje pri številkah, je rak bolezen izrazito starejših ljudi in če bo naša populacija stara, bomo imeli tam več bolnikov z rakom ne glede na to, kako bodo okoljsko obremenjeni ali pa kakšen življenjski slog bodo imeli. Zato je ključno pri prikazu te podatkov incidence upoštevati tudi velikost populacije in starostno strukturo. Čisto na hitro nekaj osnovnih podatkov o bremenu raka v državi, da se malo postavimo v kontekst, v Sloveniji letno zbolijo za rakom 15 tisoč ljudi, umre jih nekaj čez 6000, med nami pa biva več kot 110 tisoč ljudi, ki so imeli tekom življenja diagnozo raka, temu pravimo prevalenca. Številke so ogromne, številke nam govorijo o tem, da je rak najpomembnejši zdravstveni problem naše populacije. Če jih obrnemo drugače, morda malo populistično, vendar od otrok rojenih danes, naših otrok, naj bi po teh številkah do 75 leta za rakom zbolel eden od dveh dečkov in ena od treh deklic. Številke niso bile tako velike leta 50, ko smo začeli to spremljati, takrat smo imeli 100 bolnikov na 100 tisoč, 100 bolnikov na 100 tisoč prebivalcev, danes jih imamo 700, 800 na 100 tisoč prebivalcev. Vsako leto imamo v zadnjih 10 letih dva odstotka več zbolelih za rakom kot prejšnje leto. Glavni, a ne edini razlog za to, je staranje prebivalstva. Rak kot že rečeno rabi dlje časa, da se razvije. 80 odstotkov bolnikov zbolijo po 50 letih, dve tretjine po 65 letu. Krivulja na desni strani je ista kot prej, ko smo gledali te dva % rasti, vendar je izrisana tako, kot če bi ljudje danes enako stari kot leta 50. Temu pravimo starostna standardizirana incidenca. To je seveda fiktivna situacija, vidimo pa, s tem smo odstranili vpliv starosti. Kljub temu, da se teoretično nismo nič postarali, imamo še vedno nek porast. Tukaj pa se lahko začnemo pogovarjati, zakaj, kaj je razlog za ta porast, ali je to življenjski slog, ali so to naša delovna mesta, ali okolje, v katerem bivamo ali morda diagnostika in tako naprej. Rak kot rečeno, ni ena bolezen. Nekateri raki so zelo redki, nekateri bolj pogosti. Raki imajo različne povzročitelje, različne poteke. Imamo pa v naši populaciji pet rakov, ki predstavljajo 60 % vseh rakov, to so rak na koži, na prostati, pljučih, na debelem črevesu in danki ter na dojki. To so bila nekako izhodišča za slovensko populacijo. Zdaj pa pogledajmo, kaj se dogaja z rakom v Kanalu. Po podatkih registra raka v Kanalu letno zbolijo 52 ljudi, 32 moških in 20 žensk. Povprečne letne številke so to za obdobje 2012 – 2016. Konec 2016 je v Kanalu bivalo 296 ljudi, ki so imeli že postavljeno diagnozo rak. Tukaj so predstavljeni časovni trendi in sicer število zbolelih za 100 tisoč od za zadnjih 15 let od 2002 naprej, rdeča krivulja za moške, rumena za ženske in modra za oba spola skupaj. Vidimo, da predvsem pri moških se je to breme raka v Kanalu povečevalo. Tukaj so te iste krivulje, kjer smo jih starostno standardizirali, se pravi sprašujemo se, koliko se je povečevalo zaradi drugih vzrokov, ne zato, ker se je populacija starala in vidimo, da je ta problem rasti bremena predvsem večji pri moških. Zanima nas seveda, kakšna je primerjava z ostalo regijo, kakšna je primerjava s Slovenijo. Modra krivulja Kanal odstopa, bistveno odstopa od Goriške regije in od celotne Slovenije. Breme raka je tukaj očitno večje. Zakaj? Zato, ker ste starejši? Ne, tukaj smo vpliv starosti izključili. Vidimo, da so se krivulje sicer nekoliko približale, vendar še vedno je to breme večje kot v okolici ali pa v celi državi. V materialih, ki jih bomo pustili tukaj, so vsi ti grafi in še kar nekaj dodatnih števil. V številkah smo predstavljali ne samo vse rake skupaj, ampak rake po posameznih lokacijah. In jih primerjam s Slovenijo in z Goriško regijo. Določene številke so zakrite. Po pravilih varovanja osebnih podatkov, vam ne smemo poročati števil v celicah, ki so manjše kot pet. ne moremo reči, da v Kanalu ste imeli dva človeka s takim in takim rakom, zato so tam notri zvezdice. In tudi drugače moram opozoriti, da so številke majhne, v posameznih letih za posameznega raka za posamezen spol in zato do neke mere podvržene statističnemu naključju. Interpretacija zna biti problematična pri malih številkah. Tole je eden od povzetkov teh treh večjih tabel in sicer gre za primerjavo 21 lokacij raka pri obeh spolih skupaj, in sicer med Kanalom, Goriško regijo in Slovenijo. Kanal je ta svetlo rjava krivulja. Tukaj vidimo, da

pri večini rakov pravzaprav ni razlike, nekaterih je manj kot v področjih, s katerimi se primerjamo, pri raku kože, deloma pri raku pljuč in pri raku dojke ugotavljamo nek plus v Kanalu, kar pa je tisto, kar je glavni problem, pa je mezoteliom. Čisto na dnu je tam, tukaj pa pokažemo, da je tveganje, breme tega stokrat višje kot v primerljivih pokrajinah. Torej tukaj se moramo vprašati, kako je zdaj s temi pogostimi raki, kaj je s tistimi različnimi lokacijami. Če se vrnem tamle levo spodaj na enega mojih začetnih diapozitivov v Sloveniji so najpogostejši raki koža, dojka, prostata, debelo črevo in danko in pljuča. Tole pa je situacija za občino Kanal, kjer imamo vseh teh pet lokacij, ampak se nam na drugo mesto prikaže mezoteliom. Mezoteliom je izjemno redek rak v splošni populaciji, 40 primerov letno približno v Sloveniji zbolijo, ampak en velik delež in ga ne vidimo na nobenih od teh pit, če vam kažem Slovenijo, en majhen delček bi bil, če ga kažem v Kanalu, predstavlja ogromen del, je pogostejši kot pljuča, kot dojka, kot vsi ti ostali pogosti raki. To situacijo z mezoteliomom seveda v registru raka spremljamo že dlje časa. Prvi primer smo zabeležili leta 1961. Tukaj predstavljam podatke za zadnjih 40 let, od leta 77 do 2016. V tem času smo na slovenski ravni zabeležili 828 bolnikov z mezoteliomom, 119 od njih je imelo stalno prebivališče v Občini Kanal. To je 14 %. Časovni trend in pa geografsko razporeditev pojavljanja mezotelioma v Sloveniji smo bolj natančno analizirali tudi v kar nekaj študijah. Ena od teh je bila objavljena dve leti nazaj v eni, moram kar povedati, res priznanih strokovnih revij, kjer smo pogledali, kakšni so časovni trendi in pa geografska razporeditev mezotelioma v naši državi. Kar smo zaključili, tukaj bi predstavila samo dva rezultata. Prvi je, da se pojavljanje mezotelioma tako v Sloveniji, kot v Goriški regiji sledi s 30 letnim zamikom krivulji v državo uvoženega azbesta. Vendar ta analiza časovnih trendov nakazuje, da je rast števila novih primerov, da se je ustavila in da smo dosegli plato pri približno 40 primerih letno. In pa drug del, ki je pa vezan na geografsko razporeditev. Če smo na začetku imeli mezoteliom pri tam, kjer se je pravzaprav delalo za azbestom, te tovarne so označene z črnimi pikami na teh zemljevidih, je danes ta razporeditev precej širša, precej bolj enakomerno razporejena po vsej državi. Za zaključek, kaj vemo, kaj lahko na podlagi registrov raka povemo o raku v občini Kanal ob Soči. Število novo zbolelih za rakom se s časom definitivno povečuje, enako kot v Sloveniji enako kot v goriški regiji. Je pa breme raka pri obeh spolih v Kanalu, večje kot v Sloveniji in Goriški regiji in večje breme raka gre skoraj izključno na račun izredno velikega bremena mezotelioma. Mezoteliom, ki je v Sloveniji redka bolezen, sodi v Kanalu med najpogostejša rakava obolenja, na drugem mestu med vsemi je. In pa za zaključek, na podlagi analiz registra raka ocenjujemo, da število novo zbolelih za mezoteliomom v Sloveniji in Goriški regiji se ne bo več povečevalo. Kot rečeno, material te številke, ki jih imam tukaj, pa vam je na voljo pri gospe županji oziroma bo tudi objavljen na spletni strani Onkološkega inštituta, hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala doktor Zadnik. Naslednjega vabim, da poda poročilo, doktor Marko Vudrag, predstojnik Nacionalnega inštituta za javno zdravje, območna enota Nova Gorica in doktor Vudrag nam bo predstavil kazalnike zdravja v občini Kanal ob Soči.

Pridr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Spoštovani gospe svetnice in gospodje svetniki, spoštovana gospa županja in vaš staff. Cenjeni gostje, visoki gostje, tukaj, dober dan tudi z moje strani. Gremo na tole drugo prezentacijo. Se opravičujem. Znano je, da čustveni nastopi, sploh če vsebujejo splošne in zavajajoče trditve, sejejo strah med ljudmi in celo negativno vplivajo na javno zdravje. Zato so, zato je tovrstno prakse potrebno zavračati, resnično zavračati, vsaj pred laično javnostjo, ki seveda sprejema strokovne informacije na podlagi zaupanja, neupravičeno kompromitirajo stroko in uradne institucije. Kadar gre za populacijo občine Kanal, je nujno upoštevati vrednote, želje, stališča in interese ljudi, ki živijo tukaj. To je povsem normalno in potrebno. Nekateri med temi ljudmi, pa jih ni malo, so v preteklosti doživeli hude preizkušnje povezane predvsem z azbestom. Prepričan sem, da je prav to razlog, da imajo o kakovosti seveda svoja merila, ki jih, kot posameznik oziroma aktivni deležnik v družbi, oblikujejo sami. Ta merila so praviloma subjektivna, so pa legitimna. Zato ti

Ljudje potrebujejo celovita in strpna pojasnila glede njihovega zdravja. Pomagati jim moramo na vse mogoče načine, tudi psihosocialno, da bodo opolnomočeni in z informacijami, ne pa prestrašeni. O kazalnikih zdravja, o katerih želim spregovoriti danes, torej, da je projekt Zdravje v občini predstavlja pravzaprav vir informacij o ključnih kazalnikih zdravja, vseh 212 občinah, in seveda v Kanalu. Na voljo so podatki za vsako občino z možnostjo primerjave z upravnimi enotami, z regijami. Projekt na NIJZ izvajamo kontinuirano, se popravlja, dopolnjuje, posodablja. S projektom Zdravje v občini je v resnici profil, zdravje v občini, ki je pripomoček k prenovi delovanja sistema primarnega zdravstvenega varstva na lokalni ravni, za katerega je soodgovorna tudi županja in njen občinski svet, z namenom delovati po metodi skupnostnega pristopa in integrirano preventivo. Skupnostni pristop je tisti, ko gremo vsi deležniki skupaj z ljudmi in vemo, kaj ljudje potrebujejo. Mi rečemo v stroki bottom / up, od spodaj proti gor. Bistvo profila Zdravje v občini so kazalniki zdravja, z naborom podatkov pet tematskih sklopov, prebivalci in skupnost, se pravi demografija, in tele zadeve, dejavniki tveganja za zdravje, to so dejavniki, ko recimo direktno vplivajo - kajenje, opijanje, tvegano vedenje, preventiva prikazuje kazalnike, ki ohranja zdravje, tukaj gre za presejalne programe, gre za kako se vključujemo v mikrobiološko, kakšna je mikrobiološka kakovost vode ne nazadnje. Tudi bomo vključili zrak na inštitutu v bližnji prihodnosti. Zdravstveno stanje podatke imamo, iz katerih sklepamo, kakšno je stanje, bolniška odsotnost recimo, vzroki za obisk pri zdravnikih, prejemniki zdravil ali za diabetes ali za krvni tlak ali kako je z možgansko kapjo, boleznimi srca, kako je z rakom, kako je s pomočmi na domu. Umrljivost seveda prikazujemo umrljivost zaradi različnih načinov. Na podlagi vseh teh dostopnih podatkov in o vseh kazalnikih zdravja, obolevnosti in umrljivosti občanov ter blaginjskih kazalnikov zdaj lahko pozicioniramo občino Kanal, iz tistih podatkov, kar jih imamo že nekaj let, nekje v zgornji polovici vseh slovenskih občin. Vsekakor se moramo izogniti kakršnemukoli populističnemu ali površnemu razvrščanju teh občin samo na podlagi profilov, kajti profil zdravja je podstat, orodje za uspešno sodelovanje ter koordiniranje pri skupnostnem pristopu in, ter integrirani preventivi. Za občino Kanal pa velja, denimo, zlasti v smeri umeščanja preventive in organiziranja aktivnosti za projekte Aktivno in zdravo staranje in dolgotrajna oskrba. Tukaj, spoštovani zbor, dovolite samo dve besedi mimo tega, ker gotovimo o aktivnem zdravem staranju in dolgotrajni oskrbi... Spremljamo tudi te podatke, so dostopni, javno dostopni o budžetih občin in iz sedem različnih kontnih mest, recimo zdravje in preventiva, kultura in šport, socialno varstvo, varovanje okolja in tako naprej, dejavnosti, občina Kanal, gospa županja, imate v regiji največje prispevke, občina Kanal za te zadeve, pardon, nameni 443 tisoč, Tolmin 420, Ajdovščina 300, Bovec 290, Brda 208, Gorica samo 200, Šempeter samo 150. Skratka čestitke gospa županja. No, kar se tiče kazalnikov zdravja, dajmo pogledati, kaj se dogaja tukaj. Nekaj iz statistične regije je tako, da je Goriška obsega Ajdovščino, Novo Gorico, Tolmin in Idrijo, to je statistična, zdravstvena regija je manj, ker Idrija je odšla proti Ljubljani kar se tiče regionalizacije na zdravju. 118 tisoč prebivalcev, občina Kanal je 5300, nekaj več moških kakor ženskih. Starostna struktura tukaj je nekako že znana, otrok in mladostnikov, otrok pravzaprav do 15, 14 let je 14,8 odstotkov, mladostniki, tista najpomembnejša populacija je 62 in tisti, ki so starejši 65, pa je že dobrih čez 20 %. Imamo zmanjšanje kontingenta mladih in seveda večanje starejših, če pogledamo bolj, kako je z občino Kanal, ugotovimo, da je kontingent starejših 23,5 %, to je zelo pomembno in je zelo pomembno ta trend, ko ga imate zaradi aktivnega in zdravega staranja. Seveda starejše prebivalstvo nad 80 let tudi moramo pogledati, kako je, ker se zelo staramo in imamo več kot 10 let pričakovano življenjsko dobo daljšo v zadnjem desetletju recimo, ampak leta zdravega življenja imamo komaj 59 let, od tod pa naprej pa imamo stroške, ko jih potem moramo še kako vedeti, kako jih alocirati, da pride do vseh ljudi, kar to potrebujejo. Kanal ob Soči ima seveda tudi starejših veliko več kot vsi ostali. Se pravi, da se soočamo s staranjem populacije, kjer je na prvem mestu absolutno rak, mi obvladujemo srce in ožilje kar dobro, da je na prvem mestu tudi rak, na prvem mestu tudi za umrljivost so moški naši v Sloveniji, to je nekoliko zanimiv podatek, ker več stvari je zaradi tega, da imamo v Evropi na prvem mestu, lahko da to ni prav precizen podatek, ampak za zdaj je tako. Potem seveda zlomi, demence, pozna starost, kar je sila pomembno, kaj naredimo z našo populacijo. Kako je z Goriškim? Seveda, naša populacija tako kot je razviti svet, mi smo razviti svet, staranje

populacije, rak, bolezni srca in v zadnjem času ne pozabimo, duševne motnje, diabetes in seveda debelost. Kaj pa je s populacijo v Kanalu? Zlomi kolka, seveda, ker je starejša populacija tukaj veliko več kot drugod, imamo veliko več zlomov kolkov, kar je pomemben dejavnik, pomemben kazalnik, kaj se dogaja v Sloveniji manj, na Goriškem nekoliko več kot je povprečje slovensko. Pogostejše kot povprečje v Sloveniji. Pomoč na domu ugotovimo, da je Kanal izjemno, izjemno visoko. 3,5 je odstotka je nacionalna nekako želja, smernica, ampak za to moramo sprejeti zakon o dolgotrajni oskrbi, medtem ko smo zakon o osebni asistenci sprejemali 15 let, upam, da tega ne bomo več kot 20, je sila nujno, da ga sprejemamo čim prej. Tako da je glede tega pomoč na domu občina Kanal odličen zgled. Kar se tiče profila dalje, fitness otrok, je Kanal nekoliko boljši, trend je dober, se vidi tudi, kakšen je trend. Kar se tiče prekomerne prehranjenosti, žal imamo padec, to je velik problem tudi v šolah. Več, veliko več moramo na javnem zdravju narediti v povezavi s šolskim sistemom na vzpostavitvi pogojev, da se otroci razvijajo zdravo. Astma pri otrocih je tudi pomemben kazalnik v Sloveniji. V Sloveniji jih imamo 1,08, kazalnik, indeks, medtem ko Kanal ima 1,64, je veliko boljši kot je Nova Gorica recimo, tako da, ampak glede na to, da so številke majhne, smo čuli tudi profesor Zadnikovo, je težko statistično obdelovati to, pa vendarle, tukaj je manj astme kot je na Goriškem. Poškodbe v transportu je žal Kanal je kar precej precej visoko, ne bomo se spuščali v podrobnosti, materiali bodo tukaj dostopni. Spoštovani svetnice in svetniki, vzemite in to še drugi. Prometne nezgode v alkoholiziranem stanju so res tukaj hud problem, je kazalnik veliko slabši kot je drugod in bolezni, neposredno prepisljive alkoholu v Kanalu je visoko. Tukaj je potrebno seveda veliko narediti. Žal je to slovenski vsakdan. Bolniška odsotnost je statistično neznačilno nekoliko večja, ampak o tem seveda se zadeve menjajo, to je daljši trend, ta bolniška odsotnost pada. Srčna kap v Kanalu je pod slovenskim povprečjem, kar se tiče možganske kapi je pa tud nekako situacija ni nič posebej dramatična, čeprav imamo starejšo populacijo. Splošna umrljivost. Tukaj je prišlo, spoštovati bodite previdni, ko boste preučevali te zadeve, v zadnjem času ne jemljemo več tako kot smo prej v SURS metodo za izračune, ker se zdaj smrtnost beleži točno po mestu, kako je prijavljeno. Mnogo izmed naših krajanov tukaj so umrli drugje, ne v Kanalu, v domovih upokojujencev in tako naprej in je ta umrljivost bila veliko boljša, zdaj je veliko večja, ker je tukaj stara populacija. Previdnost, prosim pri tem. Zaradi bolezni srca in ožilja, Kanal vozi lepo, tako da je nižje povprečje kot v Sloveniji. Skratka nimamo nekih posebnih dramatičnih dogodkov. Rad bi omenil še nekaj preventivnih presejalnih programov, sila pomembno, trije presejalni programi v državi, program Svit za bolezni, za raka debelega črevesa in danke, žal moram vas, spoštovani nekoliko onejevoljiti, ker je občina Kanal bila slabša po udeležbi na programu Svit, zdaj se izboljšuje. Če pogledamo leta nazaj, potem je bila nekoliko nižja, namreč Goriška smo med najboljšimi v Sloveniji, mi in Kranjčani smo na programu Svit najboljši, s tem direktno resnično zmanjšujemo pritisk zaradi raka debelega črevesa in danke. Kanal se popravlja. Ampak na tem področju moramo še veliko narediti. 70 % udeležba na presejalnem testu, to je da tisti kakce damo v analizo. Rezultat je skoraj 100 %, človek nima raka ali ga ima, ali ima predrakave spremembe ali nima, in to se da urediti, te zadeve se zelo elegantno uredijo in človek je zdrav. Kar se tiče programa Zora, to je drugi presejalni program na področju raka materničnega vratu, na Goriškem smo znano najboljši v Sloveniji že vrsto let, Kanal je tudi zelo visoko. In ta rak, ne bomo rekli, da ni javnozdravstveni problem, rak rodil, materničnega vratu, ampak je za nas tukaj zanemarljiv. Kar se tiče pa programa Dora. Program Dora presejalni test za raka dojk, moram povedati, da smo v zadnjih letih prišli kar blizu 70 % udeležbe in to je dosti dober rezultat. Vsekakor pa bomo pričeli zmanjševati raka dojk ali pa tudi ne, glede na to, da razviti svet, razvita Evrope delež raka dojk nekoliko višji kokr je v Sloveniji, tako da morda pričakujemo, ampak žalosti nekaj drugega. Pri ženskah veliko več žensk zdaj že imamo ta podatek, umre zaradi raka pljuč kot od raka dojk. Prosim, tukaj seveda treba veliko več narediti. O vodooskrbi, malo prej sem povedal, da bomo tudi to upoštevali, pa tudi zrak. Tukaj imamo 15 naselij, 15 vodovodnih sistemov. Spoštovani, pogledjte, Velika Britanija je šla od nas, ima 9 velikih vodovodnih sistemov, mi jih imamo v občini Kanal 15. Prejšnje leto smo vzeli 38 vzorcev v analizo, od tega jih je bilo 9 neskladnih in to opozorilo, samo zaradi mikrobiologije in zaradi motnosti, bom rekel, ni panike, čeprav je to slab rezultat, da se razumemo, ampak mikrosvet živi in mi moramo živeti in praviloma

živimo v ravnovesju z mikrosvetom, korona in te zadeve so nekaj drugega in motnost tudi. Ni tukaj nikakršnih organskih topil, nikakršnih kovin, nikakršnih mineralnih olj, ničesar nismo zasledili. Je pa slika nekoliko zaskrbljujoča, gospa županja, o kakovosti zraka so seveda povedali tudi drugi. Zato za zaključek kot priporočilo samo tole. Na podlagi vseh dostopnih podatkov in po vseh kazalnikih zdravja, obolevnosti in umrljivosti, občino Kanal lahko pozicioniramo kar na solidno mesto. Profil zdravja občine kot projekt je podstat za uspešno sodelovanje in koordinacijo in delovanje na skupnostnem pristopu in tistemu, kar rečemo, da ljudje sodelujejo pri tem. In za občino Kanal velja uspodbuda, zlasti v smeri umeščanja preventivne, organiziranih aktivnosti za dolgoročno oskrbo za projekt Aktivno zdravo staranje in dolgotrajna oskrba. Tukaj poudarjamo potrebo, da se na občinskem svetu posebej spregovori o pojavnosti seveda mezotelioma, kot je tudi kolegica pred menoj povedala, najmanj na širšem področju Kanala in seveda občina Brda, da bi se s tem v zvezi oblikoval neki javni predlog, ki naj bi zavezujoč za višji državni nivo. Nikdar ni prepozno. Sicer kot je videti, so absolutne številke, zatrjujemo v primerjavi s številkami drugih rakov med splošno populacijo tukaj in visoke in če vzamemo vse rake, niti ne. Ampak, ker pa je ta na sploh redek tumor, seveda je tukaj v povezavi s prejšnjo izpostavljenostjo azbestu, je kar veliko za slovenski prostor. Ampak poznamo njihove vzroke in dinamiko. Zato zdaj ponovno predlagam nekaj, kar sem že pred 30 leti, spoštovani zbor, glejte, društvo, ko ga vodim, je bilo ustanovljeno leta 1983. Od leta 1980 delam na tem področju, sploh v devetdesetih, iz tega so viri in elaborati, ko so izšli, in to kar zdaj povem, je bilo glih tako povedano pred 30 leti, seveda s predpogojem, da vsak opravi svoj del družbenih obveznosti, in sicer za zmanjšanje tega bremena bi bilo potrebno, da se znotraj nekega novega državnega zdravstvenega programa omogoči vsem ljudem v tem okolju, ki so bili poklicno vzpostavljeni, sploh če imajo neko obliko z azbestom povezane bolezni, da jih redno in dosledno spremljamo ter sproti dokazujemo, da nimajo raka. To je bil predlog pred 30 leti, na tem smo veliko delali. Hočem reči, naredili smo svoj del posla, drugi pa tudi morajo. Minuto. Samo minuto. Dovolite to minuto. Nazadnje, a ne najmanj pomembno, vas spoštovani zbor, res vlijudno prosim, da mi dovolite na tem kratkem prikazu o stanju zdravja in obolevnosti. Odgovorim na še eno vprašanje? Kdo s podatki o zdravju zavaja javnost? To je dosti pomembno vprašanje, vprašanje je staro najmanj tri leta. Kot je znano, to vprašanje se je pojavilo po prikazih prispevkov nas zdravnikov o stanju zdravja na tistih kaotičnih čustvenih sej v gasilskem domu. Nekateri izmed vas so bili zraven pred tremi leti in ko je bila po vsebini zelo podobna današnji seji. Takrat sem bil po seji napoten s strani vodstva moje inštitucije, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, da gradiva seje dam v strokovno presojo na uradno ustanovo, to je bila seveda Zdravniška zbornica Slovenije. Rezultati te presoje so v javnosti prvič danes tukaj na tej seji, na slajdu kot sledi. To je moje pismo organom na zbornici, ko sem zaprosil organe, da pa vendarle bo kaj, a lahko kaj dobimo, kaj je že, ker sem že februarja prosil, da se nekaj pove in seveda prosim to kot urgenco in ne zamerite prosim, ljudje so izpostavljeni, ljudje morajo vedeti. Potem je prišel sklep, desno to je ta sklep in tole pisanje. Odbor na podlagi strokovnih mnenj specialistov onkološke pedologije, ocenjuje, da je pridruženi profesor doktor Vudrag podal ustrezne podatke, ki jih je pridobil iz verodostojnih virov in jih je tudi pravilno intepretiral. Podatki, ki so jih prikazovali lokalni zdravniki, imajo številne metodološke pomanjkljivosti, so iz strokovnega vidika neustrezni in zavajajoči. Zadevo predajamo v nadaljnjo obravnavo Odboru za pravno etična vprašanja in predlagamo mnenja. To ni pomembno. To je pomembno. Izredni strokovni nadzor, ker so bili sklepi že v sedemnajstem letu, to kasneje dobim, zdaj pred kratkim, par tednov nazaj. Izredni strokovni nadzor, povedan v sklepu odbora strokovno medicinskih vprašanj številka 52/2017, nad delom zdravnikov Matjaž Divjak, Nevenka Mlinar, Marko Vudrag, v namen presoje strokovno spornih priporočil, ni bil izveden. V redu. Predlagan je bil postopek mediacije, ki pa ni bil sprejet. Spoštovani zbor, glejte, niti malo ni moj namen vas bremeniti s temi sklepi, ampak tukaj je samo gre za to, kaj, zakaj in kako in kdo zavaja. Tako da, je to to. Seveda v izogib morebitnim kakšnim teorijam zarot in ponaredbam in tako naprej, avtentičen dokument namenjen samo doktor Vudragu je tukaj. Tako da. Hvala, to je to.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Počasi vas bomo mogli prekiniti.

Pridr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Saj to je to, to je to.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, doktor Vudrag. Že naslednji govorniki prihajajo iz Zdravniške zbornice Slovenije. Prijavljenih je pet govornikov in vas bom vabila kar tako kot ste se prijavi In sicer prva je doktor Nevenka Mlinar, splošna zdravnica v Desklah, ki bo predstavila izhodišča problematike onesnaževanja v Soški dolini in vplivov na zdravje prebivalcev. Prosim.

NEVENKA MLINAR, dr. med. (splošna zdravnica v Desklah): Lep pozdrav vsem prisotnim. Sem zdravnica v ambulanti v Desklah in tukaj sem danes zgolj zato, ker me skrbi za vaše zdravje, za zdravje vaših bližnjih in za zdravje vaših otrok. Kljub neizmerni lepoti Soške doline in eni izmed najlepših rek, reke Soče, se je v zadnjih letih, in sicer od leta 2002 do 2019 število prebivalcev občine Kanal ob Soči zmanjšalo iz 6200 na 5300, kar pomeni za 15 % manj kot jih je bilo pred 17 leti v istem obdobju je število prebivalcev Slovenije se povečalo za skoraj 5 %. V moji ambulanti in v Srednji soški dolini je velik problem dolgoletna proizvodnja azbestcementnih izdelkov. Zaradi tega se je v teh krajih pojavila epidemije azbestnih bolezni. Žal azbest ni stvar samo preteklosti, je tudi stvar sedanjosti in bo tudi stvar prihodnosti. Če pogledamo podatke Kliničnega inštituta medicine dela, prometa in športa iz Ljubljane, in sicer za obdobje od leta 1998 do 2016 vidimo, da je bilo od vseh priznanih azbestoz, 500 azbestoz, ki so bile na področju naših krajev, kar pomeni približno 90 %, pri plevralnih plakih je ta delež 95 %, pri hudem raku mezoteliomu 68 % in pri pljučnem raku 88 %. Pred tem so poklicno bolezen priznavali na invalidskih komisijah, in je bilo že pred tem obdobjem priznanih 324 poklicnih bolezni zaradi azbesta. To je priznala država v enem in v drugem obdobju. Če vse skupaj seštejemo, dobimo, da je 2831 priznanih poklicnih bolezni do leta 2016. V publikaciji Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Zdravje v občini, žal ta kazalec ni upoštevan, zato mogoče spada občina Kanal ob Soči v zgornjo polovico, kar se tiče zdravstvenih dejavnikov. Vendar vemo, da so pljuča zelo pomemben organ, eden izmed treh najpomembnejših, dva sta še srce in pa možgani. Zaradi tega, ker so ljudje v tej dolini zelo bolni, imajo različne telesne simptome. Ker se jim pljučno tkivo brazgotini, se z leti slabša pljučna funkcija, zato težko dihajo, s časoma težko gredo po stopnicah, se težko oblečejo in žal tudi težko obiskujejo fitness. Poleg tega pogosto kašljajo, imajo bolečine v prsih, ponoči se potijo. Po mojem mnenju, kot zdravnica teh ljudi pa mislim, da je pomemben stalen strah, kako se bo bolezen poslabšala. Živijo nekje med zdravjem in med tem, da lepega dne izvedo, da imajo raka. Žal poznamo družine, pri katerih so trije sorojenci zboleli in umrli zaradi mezotelioma ali pljučnega raka. Ni ga človeka, ki ne bi imel prijatelja, sosedja, znanca, sorodnika, ki ga je izgubil zaradi te smrtonosne bolezni, zaradi azbesta. Če pogledamo to publikacijo Zdravje v občinah, ki primerja zdravje med 212 občinami v Sloveniji in če primerjamo občine, ki se statistično značilno odstopajo od slovenskega povprečja novih primerov raka, žal vidimo, da je občina Kanal med 212 občinami na tretjem mestu. In če pogledamo podatke iz te iste publikacije, ki jih je tudi interpretiral Nacionalni inštitut za javno zdravje, vidimo, da je Občina Kanal ob Soči statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije, pri kazalniku umrljivosti zaradi vseh vrst raka v starosti od 0 do 74 let. To je do tedaj, ko je človek relativno še kar mlad in ne tako zelo star. V moji ambulanti je po zadnjih podatkih, ki so iz meseca novembra lanskega leta, 1676 pacientov, to je v ambulanti v Desklah. Po natančnem štetju v vseh teh letih lahko rečem, da je bilo odkritih skupaj 450 primerov rakastih obolenj. Tukaj pa ne upoštevam ne melanomskega kožnega raka, zato, ker se tudi v drugih statistika in primerjavah ne upošteva, ker je to manj nevaren rak, zaradi katerega ljudje ponavadi ne umirajo in imajo še kar dobro kvaliteto življenja. Zdaj pa si vi predstavljate 450 rakov v zadnjih 20 letih. Moram povedati, da to niso samo podatki, da to so živi ljudje, ki so zboleli, ki so imeli svoje načrte, svoje sanje, svoje družine, ki so bili nekemu mož, žena, sin, oče in tako naprej. In če pogledamo incidenco mezotelioma v zadnjih letih v Sloveniji vidimo, da se v zadnjih letih tako kot je kolegica že povedala, pojavlja približno 40 primerov mezotelioma na leto. V moji ambulanti v Desklah je v zadnjih 20 letih zbolelo zaradi te smrtonosne bolezni 82 ljudi. To pomeni, da v povprečju vsak tretji mesec pride nekdo, ki

mu moram to povedati in z njim preživeti naslednjih 4 do 12 mesecev, če se ne zdravi, ali pa do 18 mesecev, če se zdravi, nekateri pa res tudi preživijo dlje. Tako pa zgleda, če zboli zaradi mezotelioma. To so rane, ki nastanejo po operaciji, tak človek hodi potem na kemoterapijo, na obsevanje, težko diha, ga boli, bruha in tako naprej, kot bo povedal potem še moj kolega. Meni osebno pomeni to, 82 nepotrebnih tragedij, ki bi jih lahko preprečili, če ne bi bilo takega vpliva okolja na človeška telesa. No, zdaj pa vsi pravimo, da pljučni bolniki, se mi zdi, da to še vedno velja, morajo živeti na čistem zraku. In ko sem bila na seminarju o vplivu sežiganja odpadkov na zdravje, sem spoznala, da pri sežiganju in sosežiganju odpadkov se v ozračje sproščajo različni trdi delci, med njimi tudi ultrafini delci, ki jih še ne merimo, in katerih vplivov na človeško telo, medicina še ne pozna v potankosti. Sproščajo se dušikovi oksidi, žveplov dioksid, klorovodikova in fluorovodikova kislina, dioksini, furani in tako naprej. Žal so sežigalnice odpadkov povezane s pogostejšimi obolenji, in sicer z rakavimi obolenji in z reproduktivnimi težavami ter verjetno tudi s srčnožilnimi in pljučnimi boleznimi lokalnega prebivalstva. Številne raziskave so pokazale, da človek, ki ima v svojem telesu azbest, pogosteje zboli zaradi pljučnega raka in nedvomno je, da se ta verjetnost, da bo zbolel za pljučnega raka poveča, če je tudi kadilec. In v dimnih plinov iz sežigalnic so prisotne približno take snovi kot so v cigaretnem dimu. Če pogledamo, kako se giblje energijski delež sekundarnih energentov iz cementarne v naši bližini vidimo, da se skozi leta viša in da je v letu 2017 dosegel že približno 60 % vse potrebne energije za njihovo proizvodnjo. To pomeni, da so v letu 2018 skurili več kot 100 tisoč ton odpadkov, med njimi je bilo približno 70 %, ki niso bili slovenskega izvora. Niso bili tisto, kar mi naredimo in je prav, da za sabo pospravimo. V tem času se je, zdaj pa tako, če pogledamo te grafe, tale rdeča črta spodaj, to je normativ slovenski, ki ga določa naša zakonodaja za sežigalnice, ta zgornja črta je pa za sosežigalnice. Tukaj vidimo, da je skupni prag, ki gre iz naše cementarne ven, pod dovoljenimi vrednostmi tudi za sežigalnice kljub temu pa ne moremo mimo dejstva, da je v letu 2018 znašal približno 21 ton. Žal pa tako ni pri celokupnem organskem ogljiku. Sem spadajo različne snovi, med katerimi so mnoge rakotvorne, poleg tega so mutagene, to pomeni, da vplivajo na naš genski zapis, in teratogene, kar pomeni, da vplivajo tudi na razvoj ploda, ko je še v materinem telesu. Če bi veljali za cementarno normativi za sežigalnico, potem vidimo, da bi to krepko prekoračili. In če to primerjamo recimo v 2018, koliko je šlo tega v kilih ven v naši cementarni, s sežigalnico v Celju, ki je tukaj zadnja v vrsti, zadnji stolpec, si predstavljate, se meni zdi to tako, da gre zelo dosti ven tega. 103 tisoč kilogramov. Pomembni so tudi dušikovi oksidi, ki jih, ki so pod dovoljenimi normativi, vendar presegajo normative, ki bi bili dovoljeni sežigalnicam. Vemo pa, da dušikovi oksidi negativno vplivajo na tiste, ki imajo pljučne bolezni in če primerjamo zadnji stolpec v letu 2018 v kilogramih z emisijami v sežigalnici Celje, vidimo, da so razlike kar velike. To so emisije ogljikovega monoksida v kilogramih in vidimo, da se v zadnjih letih od 2015 te količine večajo. Kaj pa benzen? Številne raziskave so potrdile, da ne velja, da ni varne vrednosti izpostavljenosti benzenu človeškemu organizmu. Že pri zelo nizkih vrednosti lahko se razvijajo rakave bolezni, posebno levkemije. Če bi veljale normativi za sežigalnico, bi videli, da so preseženi. V letu 2018 je po podatkih bilo v zrak izpuščeno 2610 kil benzena. In če pogledamo emisije benzena v zrak v petletnem obdobju, vidimo, da je med nepremičnimi viri Salonit Anhovo izpustil 41 % vsega slovenskega benzena v okolico moje ambulante. To je žveplov dioksid, ki ravno tako deluje slabo na pljučne bolnike in pri katerih vidimo, da se njegova emisija povečuje od leta 2015 naprej. Naj prikažem še emisije v zraku težkih kovin, na primer v letu 2018 je bilo v zrak spuščeno 60 kilogramov živega srebra. Vse zdravnike, kodeks zdravniške etike zavezuje, da so kritični do različnih podatkov in da opozarjajo na okoljske dejavnike, ki vplivajo na zdravje in na bolezen in na izida zdravljenja. In vsi se moramo zavedati, da je življenje eno in enako dragoceno za vsakogar. To moramo imeti pred očmi pri vsaki odločitvi, s katero posegamo v druga življenja. Hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, doktor Mlinar. Naslednjega vabim, doktor Mirana Brvarja, Center za klinično toksikologijo in farmakologijo, Interna Klinika UKC Ljubljana. Vidik toksikologije pri sežiganju odpadkov. Prosim.

Doc. dr. MIRAN BRVAR, dr. med. (Center za klinično toksikologijo in farmakologijo, UKC Ljubljana): Dober dan, hvala za vabilo. Jaz nimam predstavitev, ker sem razumel, da se bomo bolj pogovarjali. Prihajam iz Centra za klinično toksikologijo in farmakologijo, kjer se ukvarjamo v glavnem z zastrupitvami in bom na kratko predstavil bolj teoretičen pregled literature tudi o sežiganju odpadkov in snoveh, ki pri tem nastajajo in njihovem vplivu na zdravje. V glavnem pri sežiganju odpadkov in sosežiganju odpadkov, tudi nenevarnih kot so plastika in gume, nastajajo strupene snovi, kot so že bili omenjeni trdi delci, prašni trdi delci PM10, PM2,5, ultrafini delci, potem razni toksični ogljikovodiki, kot so dioksini, furani, policiklični aromatski ogljikovodiki, benzen, potem nastajajo razni plini, dušikovi oksidi, žveplov dioksid, potem in na koncu tudi številne težke kovine. Pač znano je, da so trdi prašni delci zelo nevarni. To so majhni delci in najmanjši ultrafini delci in vsi delci na površini vsebujejo, nosijo težke kovine in toksične ogljikovodike skupaj. Ker so zelo majhni, tukaj ni toliko pomembna masa, ampak njihovo število in skupna površina. In ker so zelo majhni, pride globoko v pljuča, ko jih vdihnemo in lahko tudi preidejo v kri in prinesejo te strupene snovi po celem telesu, in zato povzročajo bolezni po celem telesu, kot je bilo že predstavljeno. Moramo tudi se recimo zavedati na primer, da ljudje že zbolevali in prezgodaj umirajo pri izpostavljenosti trdim delcem pod mejnimi vrednostmi v Evropi. Poleg tega to so rakotvorni delci, ane, PM delci, priznani rakotvorni delci. Potem pač pri sežiganju odpadkov nastajajo tudi toksični ogljikovodiki, kot sem omenil, dioksini, furani, policiklični aromatski ogljikovodiki, benzen in ti so vsi rakotvorni, poleg tega motijo razvoj plodov in razvoj otrok. Podobno na razvoj živčevja in otrok vplivajo težke kovine, predvsem svinec, živo srebro, ki se tudi sproščata v ozračje pri sežiganju odpadkov, od drugih težkih kovin so pomembne še npr. arzen, krom, kobalt, ki so tudi nekje omenjeni in si pač rakotvorni za ljudi, povzročajo tudi pljučnega raka med drugim. Poleg tega se moramo zavedati, da se sproščajo v ozračje tudi dušikovi oksidi, razni in pa žveplov dioksid, ki ob vdihu povzročajo vnetje v pljučih in pa pljučne bolezni, povečajo tudi verjetnost srčno žilnih bolezni in umrljivost ljudi. Delujejo že zelo v majhnih koncentracijah in pač so nevarni. V bistvu zaradi njih lahko prezgodaj umremo. Zaradi vseh teh podatkov so v tujini že večkrat opravljali številne raziskave, kako živijo ljudje v okolici sežigalnic in tudi sosežigalnic, cementarn, take raziskave so na primer opravljali v Italiji, Španiji, Franciji, Angliji, Japonskem, Kitajskem in tako naprej in v bistvu so ugotovili, da ti ljudje, ki živijo v okolici sežigalnic, umirajo prej. In da je večja verjetnost, da zbolijo za rakom. Omenjajo se predvsem rak bezgavk, limfoni, rak mehkih tkiv, sarkomi, potem rak prebival, črevesni raki, potem tudi pljučni rak, v določenih raziskavah omenjajo tudi druge rake prebavil, kot je jetrni rak in za vas verjetno zanimivo, tudi raka poprsnice oziroma plevre. Poleg tega ljudje, ki živijo okoli sežigalnic in sosežigalnic, seveda pogosteje zbolevali po določenih raziskavah se je pokazalo, tudi za srčnožilnimi boleznimi, pljučni boleznimi, opazili so, da je več prezgodnjih porodov, da so otroci rojeni, otroci imajo lahko prirojene napake. Pri vsem tem se moramo tako zavedati, da te strupene snovi delujejo v zelo malih koncentracijah, kot je bilo že pokazano, so nevarne pod mejnimi koncentracijami, že posamezno, vedeti pa morate, da delujejo še huje, ko delujejo skupaj, to sinergistično in kot je bilo že omenjeno na teh ultrafinih delcih, kot je prikazano na teh meritvah, se na teh PM delcih, se nahajajo več kovin hkrati in toksični ogljikovodiki in ko pridejo skupaj v tkivo, delujejo, se njihov učinek sešteva in lahko tudi pomnožuje in zato so veliko bolj nevarni. Zato pač posamezne te mejne vrednosti ne zagotavljajo, za posamezno kemikalijo ne zagotavljajo varnosti. Vedeti morate še, da se na primer, znano je, da so taki skupni učinki na primer pač tukaj, ki je zanimivo, za azbest in policiklične aromatske ogljikovodike, tako kot pri cigaretah, kot je bilo že omenjeno, se njihov učinek pomnožuje. Policiklični aromatski ogljikovodiki, ki nastajajo pri sežiganju in pa razne težke kovine se kombinirajo in njihov učinek se pomnožuje. To je treba upoštevati pri vrednotenju teh mejnih vrednosti. Vedeti morate to, da se te strupi nabirajo v ljudeh, težke kovine, živo srebro, svinec, to se kopiči, potem tudi topni dioksini, furani in pa v večji količini, ko ste tekom življenja izpostavljeni, pač to se nabira, večja je verjetnost, da boste zboleli, zato ni nepomembno, kakšne količine gredo v okolje in kakšne količine boste potem izpostavljeni vdihujete. Ker se to pač nabira. Bolj so občutljivi otroci, nosečnice, plodovi in že bolani ljudje, predvsem pljučni bolniki, ker ti delci lažje pridejo v pljuča pri pljučnih bolnikih. Tako da je pri tem odločanju o sežiganju, sosežiganju in teh

količinah je potrebno upoštevati tudi zdravstveno stanje lokalnega prebivalstva, ki dokazano pogosteje zboleva okrog sežigalnicah, kot so pokazale več raziskav v tujini. Toliko sem imel jaz.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala doktor Brvar. Naslednja, doktor Metoda Dodič Fikfak, Klinični inštitut za medicino dela, športa UKC Ljubljana, zdravstveno stanje prebivalcev kanalske občine in problematika mejnih vrednost. Prosim.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Hvala lepa in lepo pozdravljeni. Jaz sem začela svoje delo pred doktoratom ravno tu v tej dolini, in zaradi vsega, kar je bilo danes rečeno, običajno tega ne rečem, ampak sem v Sloveniji edini epidemiolog, okoljski epidemiolog, se pravi človek, ki je študiral okoljsko in poklicno epidemiologijo, zato epidemiologija okoljska pa pomeni, kako izpostavljenost povezuješ z boleznijo. In tukaj vedno govorimo o verjetnostih. Imela sem ta privilegij, da sem pregledala vse Salonitove datoteke od leta 1920 naprej, kar pomeni, da sem gledala od Libro Di Matricola, kot ga poznate, do vseh menjevalcev proizvodnje, da sem lahko pridobila tudi podatke za vsak uvoz posebej. V dveh letih, kolikor sem preživela v kleti Salonita, sem se srečala verjetno z vsemi ljudmi, ki so bili še živi, te kohorte, bilo jih je 6700 vseh in moram reči, da sem ljudem še danes neizmerno hvaležna. Namreč epidemiološke podatke se ne dobiva samo s statistiko, ampak tudi z direktnim kontaktom z ljudmi, kjer dobiš konkretne podatke. V času mojega študija so me naučili tudi, kako se postavljajo normativi. Vse normative, o čemer ste danes slišali, so normativi postavljeni za vsako snov posebej. To pomeni, da ne govorimo o tem, kar je doktor Brvar pred mano govoril o cocktailu snovi, od 15, 16 snoveh, ki si jim naenkrat izpostavljen, ampak normativi so za vsako snov posebej. Mi vemo in se počutimo relativno varni, kadar smo izpostavljeni eni snovi pa je dan normativ. Vendar kadar smo izpostavljenim številnim snovem, pa je vsaka od teh v normativni vrednosti, ni znanstvenika v svetu, ki bi vam lahko povedal, kako zelo veliko tveganje je to. Ve se, pa da delujejo med sabo sinergistično. Torej, normativi so nam orientacija, niso pa nam zagotovila, da bomo zdravi. In prosim, da se tega, to je prva točka, ki jo želim poudariti. Druga točka je ta, da azbesta v tej dolini, niti nikjer v Sloveniji nismo očistili. In če se boste pogovarjali z ljudmi iz Gorenjega Polja, z Deskel, zato sem rekla, da so pogovori tako pomembni, vam bodo točno povedali, v kateri dolini je zakopano koliko azbesta. Koliko azbesta se je odkrilo, ko se je kopalo za novo tovarno in se je kar naprej kopalo. To vam bodo vse povedali. Ne gre samo za Salonit, gre za celo Slovenijo, da preteklih grehov ne čistimo. To je pomemben podatek. Od tem, od kar sem jaz začela delati z azbestom naprej, vemo, da azbest ne povzroča samo mezotelioma in pljučnega raka. Azbest povzroča tudi raka na gastrointestinalnem traktu, povzroča raka na ovariju in povzroča raka na grlu in tu pride skrb zdravnikov. Zato sem jaz tukaj, da bi rezmirila to, kar sta pred mano kolega povedala, kje je torej naša skrb. Naša skrb je, da imamo na eni strani preteklo onesnaženost. Jaz sem sila zadovoljna, če je zares dosegla krivulja plato in upam, da je, smo že upali pred parimi leti pa je spet šel gor, ampak jaz upam, da je zdaj res plato, ker pa nismo doline očistili, ne vem, kako dolgo bo ta plato trajal, koliko časa bomo imeli 40, preden bo začela krivulja navzdol padati. Tega ne vem in si ne upam povedati. Smo pa točno to predvideli. Predvideli smo takrat 1996 leta, da bo se to zgodilo okrog 2020, kje je torej naša skrb, skrb zdravnikov, pa prosim, da jo poskušati razumeti. Imamo dolino, ki je še vedno onesnažena, in še vedno ljudje zbolevalo, latentna doba se nam podaljšuje zaradi manjše izpostavljenosti, manjša kot je izpostavljenost, daljša je latentna doba. To je dejstvo. Hkrati imamo pa novo industrijo, o kateri v relativno čistem okolju vemo, 90 študij je bilo narejeno, jaz ne bom šla zdaj v detajle študij, kjer je postavljen utemeljen sum, da je tam, kjer so sežigalnice in sosežigalnice večja verjetnost za določene rake, torej mi to kombiniramo, upam, da našo skrb razumete, na eni strani imamo staro onesnaženje, na drugi strani imamo normative za posamezno snov, ki so postavljeni za zdravje ljudi in na tretji strani imamo sežig oziroma sosežig. In mimogrede, ampak res mimogrede, pri sežigalnicah in sosežigalnicah se ne meri zraka, ampak se meri tla. Namreč v zraku ne bomo zlepa nič odkrili. Kako pa tla meriti, je pa čisto nekaj drugega. Tudi kje tla meriti, je veliko vprašanje. Poglejte si študije. Torej kot vidite, pri nas obstaja utemeljena skrb za ljudi, tako za vas kot za nekatere druge kraje v

Sloveniji, kaj bo, če na neosnaženi del postaviš onesnaženost. Zelo sem vesela, da nam je doktor Zadnikarjeva pokazala breme raka. Vesela zaradi tega, ker je to tisto, o čemer zdravniki izražamo skrb. Breme je tako, čeprav gre za mezoteliom in nismo sigurni, če druge snovi tudi mogoče to povzročajo, do zdaj nimamo tega podatka. Vendar je utemeljena skrb, da je kombinacija prehuda, za ogroženo področje. In tule bom jaz končala, samo z eno mini zgodbo. Zelo me boli vedno, ko primerjamo s povprečjem. Nekaj, recimo zdravstveno stanje, s povprečjem. In to vam povem z zgodbico, me boste hitro razumeli. Pred enim mesecem, mogoče dvemi so me povabili direktorji, da naj predstavim njihovo zdravstveno stanje. In sem rekla, a se vi zavedate, da vse druge poklice primerjamo z vami, ker ste vi najbolj zdravi? Veste, kaj so mi odgovorili. Ja, zakaj ne bi bili mi bolj zdravi? Torej, a res morate biti podobni slovenskemu povprečju? Hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala. Vabim naslednjega k razpravi, Dimitrij Klančič, doktor Dimitrij Klančič, Splošna bolnišnica Franca Derganca, pogled na problematiko s stališča klinika, specialista interne medicine.

DIMITRIJ KLANČIČ, dr. med (Splošna bolnišnica Franca Derganc): Lahko rečem že dober večer. Hvala lepa, da sem lahko z vami. Ne bom vam ponujal številčnih podatkov kot so jih moji predhodniki, ampak dovolite, da vam iz mojega 25-letnega kliničnega dela nekaj povem. Ampak bom začel z mojima profesoricama Zadnikovo in Dodič Fikfakovo. Nisem bil zadovoljen s tem, ko ste rekli na koncu, ko ste kazali podatke registra raka, da se je število mezotelioma ustalilo na 40, da smo dosegli plato. Zame bi bilo v redu, da bi rekli, številka se je obrnila navzdol. Dovolite mi, zakaj sem občutljiv na temo, se bom vrnil spet k azbestu in mezoteliomu. Ko sem bil specializant leta 2000, proti koncu moje specializacije iz interne medicine, na Golniku, me je prvi dan Golnika moja stroga mentorica vprašala, naj odčitam, takrat nismo imeli še tako informacijskega sistema in so pacienti dobro veste, tudi mi smo bili slikani pljuča, dobili smo te slike in sem jih moral ocenjevati. Moja prva diagnoza, ki sem jo postavil kot specializant na Golniku, je bila pravzaprav mezoteliom iz gospoda, ki je bil toliko star kot približno jaz, to je bil april mesec, in v novembru mesecu smo / ste ga že pokopali. Vmes je bil seveda operiran, takoj, kemoterapija, radioterapija, to je bil pa zaključek. Ampak kot klinik, veliko smo zdaj poslušali o podatkih, doktor Mlinarjeva se je dotaknila še ene druge zgodbe. Ki bi vam jo tudi jaz rad dal v razmišljanje in ki me kot klinika, ki se srečuje s kroničnimi bolniki, zelo tangira ali se me dotika. To je kvaliteta življenja. Zdravniki v zadnjem času zelo operiramo oziroma z tako imenovano evidence based medicino oziroma medicino podprto s podatki. Vendar, če ste poslušali natančno doktor Mlinarjevo, kaj pomeni čas, od diagnoze, tam ste videli 6 do 12 mesecev, če govorimo o mezoteliomu ali kakorkoli že. Od postavitve diagnoze do smrti, s tem se srečujem jaz, S pacienti z bolečino, ki potrebujejo urejanje bolečine, drugič, dve najhujši stvari, ki nas vsakega od nas se dotakneta, drugo je občutek težkega dihanja. Takrat pridejo k meni pacienti na urgenco, ker jih zelo boli, ker ne morejo dihati. In še na eno stvar bi tukaj izpostavil, sem član društva, ki ga vodi profesor Vudrag, KO-RAK, Kronična Obolenja Rak. Ne pozabimo prosim, tukaj smo govorili predvsem register raka, ampak če povzamem doktor Vudraga. Govorili smo tudi oziroma kazal je podatke o srčno žilnih boleznih. Pozabljamo na eno stvar, da je preživetje pri srčnem popuščanju slabše kot preživetje kot pri raku. Zdaj se ne bom spuščal v posamezne rake, vendar če imamo tukaj pacienta ali breme raka in kroničnih bolezni, kroničnih pljučnih bolezni in da ta naš pacient ima še neko srčno popuščanje, morate vedeti, da je kvaliteta tega življenja, tega našega pacienta mnogo, mnogo slabša. Torej, stojim za mojim podpisom, ki sem ga dal odločevalcem, ker me je skrbi za to državo, ker se počutim zelo ponosnega Slovenca, da bomo modri in da ne bomo ponovili zgodbe izpred rečmo 50-ih let. Tudi takrat veljavna zakonodaja je dopuščala uporabo azbesta, ampak leta 2000, ko sem jaz bil v fazi učenja in priprave na moje zdravniško delo, sem se začel največ srečevati s temi pacienti in še vedno se srečujem. In ker mentoriram mnoge mlade zdravnike, si zelo želim, da mi ne bi bilo potreba kazati, ampak bi jim kazal samo učbenike, ali staro dokumentacijo, kako zgleda mezoteliom na sliki RTG/PC, RTG PC pomeni pulmo core v latinščini, pljuča, srce. Tako, da odločevalcem, naj zelo razmislijo, kako in kaj naprej. Ampak ne samo za to dolino, ker slab

zrak ni problem samo te doline, je problem širše regije in če bi bilo potrebno, bi se še enkrat podpisal pod ta apel. Hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala doktor Klančič. Vabim naslednjega poročevalca, doktor Iztok Kos, Splošna bolnišnica doktor Franca Derganca in generalni sekretar Zdravniške zbornice Slovenije. Pogled na problematiko s stališča specialista patologije in predstavitev sklepa skupščine in stališč Zdravniške zbornice Slovenije.

IZTOK KOS, dr. med. (generalni sekretar Zdravniške zbornice Slovenije): Lep pozdrav. Hvala za povabilo. Kar bi jaz zdaj mogel povedati, je najprej osebni pogled patologa oziroma izvide obdukcijskih, ki jih delam. Tukaj so, kar se tiče azbesta, imamo štiri glavne bolezni. To je azbestoza, plevralni plaki, potem pa še pljučni rak in mezoteliom. Je bilo že kar nekaj povedanega o tem, in kako naj rečen, je dovolj materiala na Googlu o teh stvareh, lahko si jih pogledate. Jaz bi, kar se tiče azbesta in te doline, bi nekaj drugega povedal, kar pa ne boste najdlji na Internetu. Pred nekaj tedni smo imeli obdukcijo ene osebe, ki je umrla zaradi pljučnega raka. Histološki sliki so bile azbestna vlakna, drobcena, feroginozna telesa, kar pomeni, da je rak nastal zaradi azbesta, dolgotrajne izpostavljenosti azbestu. Ta oseba je bila poročena, z drugo osebo, ki je pa pred leti umrla zaradi mezotelioma. Tega podatka ne boste dobili na Internetu in takšnega para ne boste srečali v nobeni drugi lokaciji v Sloveniji, samo v Gorici. Kar se tiče sklepa skupščine zbornice, tudi lahko najdete na Internetu, zlahka se poišče in prebere. Zbrali smo tudi 593 podpisov in jih predali ministru za okolje, Simonu Zajcu. Ni nam uspelo vzpostaviti pravega kontakta z ministrstvom za zdravje, ampak kaj čmo. Toliko bi. Mogoče bi za konec se obrnil še na vabilo županje, kjer piše, o preplahu, ki ga je poziv skupščine zbornice povzročil med ljudmi. Zaradi tega moram pa vseeno nekaj povedat. Mi imamo popolnoma nasprotno izkušnjo, zato bom kar citiral del elektronskega pisma, ki ga je predsednica zbornice dobila v prejšnjem tednu, poslala ga je pa mlada ženska, in sicer živi v vašem okolju: »Najprej bi se vam rada zahvalila, za vse, kar je zbornica in vi osebno že storila za ljudi in okolje tega področja. Tema sosežiga in azbesta je bila dolga leta tabu. Posamezniki, ki so govorili, so bili preglašovani, nezaželeni tako v javnosti kot v občinskem svetu. Prizadetih družin je vedno več, zaposlenih v Salonitu vedno manj, ljudje so, od neprestanih novic o umiranju in odseljevanju, zelo utrujeni. Zdravniški poziv je v 14 dneh popolnoma obrnil javno mnenje«. Zdaj pa sledi del, zaradi katerega sem se odločil, da ga preberem: »Prišlo je do soočanj znotraj družin in celotne skupnosti. Prej so molče prenašali to breme onesnaženosti in en poziv, ene organizacije je obrnil situacijo. Hvala«.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, prosim za mir. Zdaj pa vabim k besedi predsednika uprave Salonita Anhovo, gospoda Julijana Fortunata.

JULIJ FORTUNAT (predsednik uprave podjetja Salonit Anhovo d.d.): Spoštovana gospa županja, spoštovane svetnice in svetniki, lep pozdrav. Ravno tako pozdravljeni vsi prisotni. Imel sem pripravljen en krajši nagovor, parminutni, pa sem se med samo razpravo odločil, da ga ne bom prečital, ampak bom poskusil malček po svoje povedati, kako vidim današnje srečanje in pa seveda zgodbo Salonita predvsem. Torej Salonit je kot veste, pomemben gospodarski subjekt v tej dolini. Za sabo imamo tragično zgodbo azbesta, o kateri je zdravniška stroka veliko povedala, tudi na današnjem srečanju. Vsi jo lahko obžalujemo in za vsakega, ki je doživel to tragično izkušnjo, je to posebna zgodba. Ne bom se spuščal v oceno statistik, ki so jih imeli pripravljene, vsak si bo svojo sliko tukaj ustvaril. Ne bomo ocenjevali zdravniškega dela, kakor tudi pričakujem, da se tehnične podate, s katerimi mi upravljamo, vzame dovolj resno in seveda da jih pravilno ovrednoti stroka. Torej vsak za svoje področje. Zakaj sem toliko kritičen? Zato, ker smo Zdravniško zbornico prejšnji teden prosili, neuspešno, zaporedoma par dni zapored, ali nas sprejmete na razgovor, da poskusimo razčistiti kakšno od stvari. Včeraj je prišel, po našem pisnem pozivu, je prišel tudi pisen odgovor, kjer se direktorica zbornice v imenu svojem in v imenu predsednika skupščine odpoveduje temu sestanku in pravi, da se obrnemo na samo skupščino. Zdaj jaz

ne vem, kdo je sama skupščina, če to nista direktor in predsednica, pardon direktorica in predsednik. Res sem nekoliko kritičen, še enkrat zgodbe azbesta nihče ne zanika, ne bežimo od nje, vemo, kakšno breme smo prevzeli, tudi tisti, ki smo se v poslovanje tega podjetja spustili, vendar verjamemo, da v tem trenutku delamo to, kar je prav, moram reči, da me je zelo ohrabil tudi stavek gospe, gospe doktorice, ki je predstavlja podatke iz registra, namreč da je treba zelo previdno povezovati pretekle podatke azbesta s sedanjim delovanjem oziroma sedanjimi vplivi, ki jih ima podjetje na okolje in zdravje ljudi. Zavedamo se, da je ta razgovor več kot potreben. Pozivamo k odprtemu dialogu. Naša vrata so vedno odprta. Na leto imamo med 500 in 1000 obiskov in tudi direktno, tudi s tega mesta ponovno pozivam vse prisotne, pridružite se nam, dajmo pogledati. Predvsem pa pozivam k odprtemu dialogu stroke, tu pa seveda mislim predvsem na zdravstveno stroko, okoljsko stroko, imamo tu v prvih dveh vrstah eminentne predstavnike obeh področij, tudi tehnično stroko, tu smo mi pripravljeni svoje povedati in naš poziv je, pogovorimo se in poglejmo skupaj, kaj lahko naredimo za to, da bo to okolje živelo bolje, da bo doživelo eno razvojno komponentno, o kateri danes ni še nihče govoril še, mi pa verjamemo, da lahko s skupnimi močmi naredimo veliko in da po malem ublažimo tudi nekatere od posledic, ki so se pojavile zaradi azbestnih bolezni. Pa še eno kratko sporočilce V podjetju smo prejšnji teden sprejeli zavezo, da gremo v, pa so jo mediji, ko smo jih včeraj o tem obveščali, malček prezrli, sprejeli zavezo, da gremo v celovito analizo vseh naših vplivov na okolje, na zdravstveno stanje, skratka samoiniciativno gremo, ne glede na to odločbo, ki nas na ARSO še čaka, glede na vse naše bodoče razvojne načrte. Skratka, naredimo analizo, ampak predlagam, da tega ne počne ulice, da tega počnemo daleč od soja reflektorjev, da pa počnemo v krogu stroke. Še enkrat zdravstvene, okoljske, mi bomo svoje tudi dodali. Vabljeni. Z mano sta dva kolega, takoj za mano bo govoril doktor Vuk, ki v našem podjetju kot član uprave odgovarja za tehnično področje in tudi področje ekologije. Jaz bom tudi na razpolago za vse odgovore zdej, v naslednjih urah še, minutah. Če bomo pa prav dolgi, se bom moral opravičiti, ker moram v Ljubljano še na Odmeve. Tako, da upam, da ne boste te moje geste razumeli kot neprijazne, ampak dan je dolg in naporen, tako da bom moral iti na pot ob določeni uri. Še enkrat poziv vsem, dajmo se pogovarjat umirjeno, kulturno, na podlagi podatkov in strokovno. In lahko naredimo veliko dobrega še za to dolino. Hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala. Vabim naslednjega, doktor Tomaž Vuk, član uprave Salonita Anhovo, da predstavi objektivni prikaz tehnologije in emisij iz Cementarne Salonit Anhovo.

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Hvala lepa. Lep pozdrav. Jaz bi mogoče to svojo predstavitev, potem bom šel bolj v take inženirske detajle, ampak vendarle začel s tem, kako sem se jaz srečal prvič s Salonitom. Jaz sem prišel v Salonit leta 1995, konec leta, eno leto po tem, ko sem prišel, je bila zaustavljena azbestcementna proizvodnja. In potem se je začelo prestrukturiranje podjetja. Mi se zavedamo, da smo prevzeli eno hudo dediščino, da je tukaj se zgodila ena velika okoljska katastrofa, ki je bila plod mogoče v nekem delu neznanja, v nekem delu tudi mogoče ne dovolj visoke odgovornosti, tistih, ki so takrat te dejavnosti vodili. Moram pa povedati, da to, da ta dolina ni edina, praktično po celi Evropi, po celem svetu se je azbest uporabljal, se uporabljaj prav v ta namen, za proizvodnjo azbestcementnih izdelkov. Potem se je pa sčasoma ukinil bolj ali manj hitro, nekje od sredine 70. let naprej. Skoraj bi rekel, vsaka tretja cementarna v Evropi je imela poleg tudi azbestcementno proizvodnjo. In danes večina teh cementarn še zmeraj obratuje in obratuje pod pogoji kot obratujemo mi. Tako da, ker so nekateri te korake, ki jih mi zdaj delamo, naredili že prej, imamo tudi v svetu in zlasti v Evropi tudi nekaj izkušenj s temi prehodi. Jaz bi povedal tudi to, da sem nekako jaz sam, pa tudi mi vsi v podjetju razumemo ta poziv zdravnikov, in tudi bi rekel, po vsebini ga podpiramo in bi ga tudi sam zlahka podpisal. Se strinjam, da moramo vsi pri našem delovanju biti skrbni in res upoštevati vse vidike neke proizvodnje ali pa kakšne druge dejavnosti, da naredimo nekaj, kar je dobro za ljudi, se pravi, da preprečimo neko podobno katastrofo, kot se je zgodila in kot je ta zgodba z azbestom. Pa vendarle na nek način ta zgodba je ni zaključena, ampak te

posledice, na te posledice, kakšne bojo, imamo manj vpliva, kot bi si mogoče želeli. Pravzaprav bolj ali manj lahko samo odstranimo to, kar je za tem ostalo in poskušamo v največji možni meri blažiti te hude bolezni, ki so posledica uporabe azbesta v preteklosti. Kot je že naš predsednik predhodno rekel, mi si želimo, da bi ta poziv izkoristili v neko skupno dobro, se pravi, da razumemo kot vabilo k dialogu, vseh strok oziroma interdisciplinarnih skupin, ki lahko prispevajo k temu, da razumemo, kaj so morebitne posledice, ki še bodo in kaj so posledice našega sedanjega delovanja. Ker ne glede na to, kaj se je zgodilo v preteklosti, mora ta generacija tudi živeti, si mora ustvariti neko svojo prihodnost, mora izkoristiti priložnost in potencialne, ki jih ima. Ker je pa bilo tudi že omenjeno, da je pravzaprav prišlo po tem ali pa lahko tudi bi se sicer zgodilo do nekih, do nekega nelagodja občanov, do tega, da so se v družinah soočili, kot je bilo prej povedano, do tega, da se tudi naši sodelavci soočajo z drugimi krajani, ki ne delajo pri nas in je na nek način, bi rekel, diskusija mogoče do neke točke tudi naelektrena, mogoče pregreta, se mi zdi, da za to, da bi na koncu lahko prišli do teh rešitev, da je potrebno nekako umiriti emocije, se začeti pogovarjat, začeti iskati rešitve, na koncu priti do neke rešitve, ki bo dobra za vse. Zdaj bi šel pa skozi to prezentacijo, ene stvari bom preskočil, okrog te zgodovine sem že povedal. Ampak mogoče pomembno to, da smo tukaj že približno sto let, do 1996 je bila vzporedno potekala cementa in azbestcementnih izdelkov, 96 smo prekinili, začeli sanacijo tega območja, ki ni še do konca končana. V letu 2015 smo začeli bolj intenzivno odstranjevat objekte, ki so še ostali in ne bodo več v uporabi, odstranjevat smo začeli najprej kritine v tistih objektih, kjer še potekajo procesi, računamo, da bomo to mogoče v enih dveh letih ta postopek zaključili. Potem, ko se je prekinila azbestcementna proizvodnja seveda, je nam je ostala cementarna, ki ni bila nikoli prav neposredno procesno povezana z azbestcementno proizvodnjo. In tudi zaradi te žalostne zgodbe in tega zavedanja, da se taka zgodba ne sme več ponoviti je ta ekipa ljudi, v kateri sem tudi jaz aktivno delal, se zavedala, da karkoli bomo naredili na tem področju, mora biti narejeno tako, da ima minimalne možne vplive na okolje, se pravi, da uporabljamo najboljše razpoložljive tehnologije, načine, postopke, ki so na razpolago za proizvodnjo cementa in to smo naredili. Začeli smo s to, s tem prestrukturiranjem nekje leta 2005 bolj intenzivno, in se je zaključilo recimo 2015. In v tem času smo pripeljali proizvodnjo do tega, da je ta cementna proizvodnja danes ena najbolj modernih v Evropi, tako glede kakovosti proizvoda, kot glede vplivov na okolje, kot glede energetske učinkovitosti, kot glede ogljičnega odtisa naših proizvodov, varnosti za zaposlene. Tako da smo v podjetju tisti, ki smo pri tem sodelovali na to ponosni, konec koncev nam to priznavajo tudi drugi, ki prihajajo v podjetje in neke inštitucije, ki so opravile neodvisne ogledne in oceno tega, te linije za proizvodnjo. Zdaj ker se pogovarjamo in je v tem fokusu sosežig odpadkov oziroma termična izdelava odpadkov v industriji cementa, bom jaz preskočil direktno na ta fokus in vam bom poskušal razložiti, kako pravzaprav ta proces poteka. In kaj potem iz procesa pride ven kot emisija, ki ima potem na koncu vpliv na okolje. In bom tudi vam poskušal pojasniti, kje je videti, da pravzaprav med našimi vplivi ni razlike glede na to, ali uporabljamo odpadke ali pa klasična, ali pa klasična goriva. Bom stopil kar tukaj k sliki, bom lažje razložil. Se pravi, tole je naš proces, tole je naš proces, in v jedru tega procesa je cementna peč, ki proizvaja klinker, osnovno surovino za proizvodnjo, za proizvodnjo cementa. Zato, da klinker spečemo, rabimo dosti energije, ki jo moramo dobiti iz neke vrste goriv. Ko mi uvedemo to energijo z gorivi, na dveh koncih, eno je na vstopu v peč, drugo je na drugi strani, na kalcinatorju, to je tlele, in ko ta goriva zgorijo pri dovolj visoki temperaturi, dovolj visokem zadrževalnem časom, pridemo na tej točki na vrednosti totalnega anorganskega ogljika okrog 0. To pomeni, da tam pravzaprav vse, kar smo v proces uvedli, zgori. In če bi tukaj merili emisije ne, bi bili globoko znotraj pravil, ki veljajo za sežigalnice. Vendar ker mi proces vodimo tako, da v protitoku vodimo laporno moko, to je zmlet kamen, na vrh tega izmenjevalnika toplote in potem pride v peč, v ta vroči del, kjer se klinker speče, ta material, ta laporna moka, pride na vrhu v stik z nizko temperaturo, z dimnimi plini, ki imajo že precej nizko temperaturo, 300, 350 stopinj. In tam se zgodi to, da en del organskih spojin, ki so prisotni v materialu ne, začne odparevati, se pravi ne pride do popolnega izgorevanja teh snovi. Iz tega ven izhajajo večino, v večjem delu neke enostavne organske molekule, seveda pa tudi nekaj aromatskih spoji. Recimo benzen v glavnem izhaja iz tega dela procesa. Tukaj recimo pri razlikah med sežigalnico in

cementarno, je ta TOC, totalni organski ogljik tisti, ki za cementarne predvideva nižje mejne vrednosti. Potem so pa še dušikovi oksidi. Dušikovi oksidi so pa pravzaprav nič drugega kot gorenje zraka. Višja kot je temperatura, več dušika iz zraka zgori v dušikov oksid. Se pravi ponovno ni odvisno od tega, kakšno gorivo mi uporabljamo, ampak je to posledica tega, da rabimo dovolj visoko temperaturo, zato da klinker spečem. In to sta dva ključna parametra, ki odstopata, pri nekaterih cementarnah je tudi žveplov dioksid. Če imajo situacijo, da je v njihovi surovini prisotno žveplo, v našem primeru to ni tako in dejansko vidimo iz tega, da pravzaprav ta razlika izhaja iz razlike v procesu, ne iz razlike, iz različnega vira energije. In ko se bomo začeli pogovarjati o tem, kakšni so naši vplivi, kaj lahko naredimo, kaj to pomeni za to okolje, se pravzaprav ne sprašujemo več, ali je to problem sosežiga ali normalnega obratovanja cementarne, ampak se sprašujem o tem, ali ima cementarna dopustne ali nedopustne vplive na okolje. Zdaj bom poskušal še povedati mogoče par stvari okrog, kako mi pravzaprav skrbimo, da ves čas posodabljam tehnologijo v smeri manjših vplivov na okolje. In sicer prej je bilo omenjeno, kako se postavljajo mejne vrednosti. Profesor Dodičeva ste načela to temo. In tukaj bi rad povedal, da pri tehnologijah se postavlja te mejne vrednosti z dvema kriteriji. Eno je seveda kriterij varnosti, se pravi, kaj je sprejemljiva varna koncentracija na izpustu. Drugi kriterij, ki je v Evropi zadnjih dvajset let dal rezultate v smeri zmanjševanja vplivov industrijskih objektov na kakovost zraka, je pa ta tako imenovani kriterij najboljših razpoložljivih tehnologij. In ta pa pravzaprav se ne ukvarja s tem, kakšen bo vpliv na okolje, na človeka, ampak gleda to, kar je možno narediti. In potem se mi vprašamo, ali rabimo recimo v tem primeru cement ali ga ne rabimo, ali so ti, ti vplivi pri proizvodnji cementa v okviru neke družbene sprejemljivosti ali ne. In od tam naprej se pa vsakič, ko se pojavi nova tehnologija, ki lahko izboljša ali pa zmanjša vplive na okolje znotraj teh procesov, to normativno predpiše preko mejnih vrednosti. In to mi ves čas počnemo in če bi te tehnologije bile take, da bi mi že v tem trenutku lahko dosegali vrednosti, ki jih dosegali sežigalnice, bi to mi tudi že počeli. Zdej lahko povem tudi to, da razvoj tehnologije seveda gre naprej in na tem delu so že poskusi v smeri, da se že zniža emisije dušikovih oksidov, da se še zniža emisije organskih komponent, ne glede na to, da ne izhajajo iz goriv, še vedno je to organska snov. In jaz pričakujem, da bo to v nekaj letih na razpolago in potem bomo mi te tehnologije tudi, če bodo na razpolago, jih najprej, mogoče prostovoljno že uvedli, prej ali slej bodo postale pa del tega normativnega okvira, v katerem lahko cementarna deluje. Mogoče še par podatkov o tem, kakšne pravzaprav rezultate dosegamo ob tem ko uporabljamo sosežig, da bo to malo pojasnjeno. Tlele je en graf, kako se nam delež alternativnih goriv ali pa odpadkov znotraj našega sistema povečuje. In bom povedal tako, da sta dva glavna motiva, zato da mi te odpadke uporabljamo. Seveda je to ena storitev, ki ima neke ekonomske implikacije. Podjetje zaradi tega posluje bolje. Drug pomemben vidik, ki na koncu tudi vpliva na poslovanje podjetja, so pa emisije toplogrednih plinov. Moram povedati, da s tem ko smo mi naredili to, ta premik od klasičnih goriv na alternativna goriva, smo zmanjšali emisije CO₂ iz naslova goriv za 25 % in ta recimo ta vloga, ki je zdaj na ARSU, kjer smo mi spraševali, kako naj teče postopek, če bi želeli povečati to za 25 %, bi bila povezana ali pa ta količina bi bila povezana z nadaljnjim 10 % znižanjem emisij toplogrednih plinov iz naslova goriv. Tlele vidite na spodnjem grafu, da smo primerjalno z Evropo, svetom, Nemčijo precej boljši ali pa smo med tistimi bi rekel, ki smo tukaj na tem področju največ naredili, ampak ne samo zaradi uporabe alternativnih goriv, v ozadju so tudi drugi elementi, ki smo jih uporabili, energetska učinkovitost in sicer tehnološke izboljšave. Prej sem že omenil to dejstvo, da ta goriva nimajo pravzaprav vpliva na to, kakšne emisije mi imamo, tle v teh srednjih grafih so prikazane, vsak križec, kvadrata je ena cementarna v Evropi in podana je letno povprečje emisijsko za to cementarno, čisto skrajno desno je ena oranžna pika, to je cementarna Salonit Anhovo, potem imamo pa modre križce, pa malo vijolične znakce, pa rdeče. To so pa razdeljene cementarne glede na to, koliko alternativnih goriv uporabljajo. In tukaj vidite, tukaj sem namerno izbral te parametre, ki so lahko različni pri cementarnah od sežigalnic in vidimo, da pravzaprav tudi iz tega grafa, da ni nekega trenda, ki bi kazal na to, da se te emisije povečujejo z uporabo alternativnih goriv. To je bilo že prej omenjeno, ne bom komentiral teh prašnih delcev v zunanem zraku. Ampak vendarle v zadnjih 10 letih je tlele bil narejen en konkreten napredek, tako da danes smo v povprečnem tem onesnaženju z delci

pod 20 mikrogramov na teh dveh merilnih mestih. Bi mogoče povedal še to, ker so bile prej omenjene tudi težke kovine in pa ultrafin prah, da zaradi tiste skice, ki sem vam prej razlagal, mi imamo nad tem kuriščem eno vrsto ciklonov, na vrh damo laporno moko, ki pada skozi te ciklone, vsak ciklon ima neko sposobnost izločanja prašnih delcev in zaradi tega je pravzaprav tisto, kar nastane kot prah ali pa kot pepel iz sežiga, učinkovito ujeto v ta končni produkt in je pravzaprav sestava prahu, ki pri nas skozi filtre vendarle pride, pravzaprav identična kamnu, ki ga imamo v kamnolomu. In tudi težke kovine, ki od tukaj ven izidejo, so v glavnem ujete v prašnih delcih, ki so nastali z drobljenjem, mletjem kamna iz kamnoloma. Tudi ko pogledamo, na katerih vrednostih težkih kovin, v tem prahu, ki gre ven, imamo višje ali nižje vrednosti, se to popolnoma ujema s sestavo težkih kovin v kamninah, ki jih imamo v kamnolomu. In tudi iz tega vidika je pravzaprav ta vpliv tipa goriva pri cementarnah manj izrazit in je to dosti bolj povezano s tem, kakšen material imamo in kako dobro imamo tehnologijo postavljeno, ker dušikove okside ali pa te organske spojine pa vendarle, če imamo dobro postavljene tehnologije, lahko tudi zmanjšujemo. Tu je še en graf spet o tem prahu, ne bom še enkrat, ampak dejansko zdaj beležimo v zadnjih letih eno najnižjih stopenj prahu v zunanjem zraku, če primerjamo to s Slovenijo Tukaj je še en podatek o tem, prej so bila omenjena preseganja. Tukaj bi opozoril, zelena črta predstavlja Gorico, mi zmeraj se primerjamo z Gorico, tako da imamo neko primerjavo in pravzaprav ta preseganja, ki so bila v lanskem letu, so se tri od štirih zgodila v času, ko peč ni obratovala. Enkrat pa je bilo v zimskem času, ko smo tudi mi obratovali. Organske spojine mi, bom povedal potem, mi imamo celo prav zaradi te zgodbe, ki sem na začetku povedal, zaradi tega bremena, ki ga okolje ima, smo se mi odločili, da bomo vse naše načrte verificirali tudi skozi meritve. Imamo ogromno bazo podatkov ne samo naših emisij tudi iz okolja. In v letu 2015 smo naredili meritve zunanjega zraka na vse organske spojine, ki jih je možno detektirati. Nekatero ni bilo možno kvantificirati, smo jih zaznali kot nek, da so prisotne, ampak so bile pod mejo kvantifikacije. Ampak tukaj sem izbral benzen, ker se zde v teh diskusijah velikokrat pojavlja pa benzoapiren, ki je pa nek indikator, bolj rekel, za onesnaženost zraka, ki je povezan s kurišči. In tlele smo se odločili takrat, da bomo naredili tako, mi smo vsako leto en mesec v remontu in smo želeli preveriti, koliko je to, da obratujemo, koliko ima vpliv na to zunanjo kakovost. Tako da smo tri dni zapored najprej merili v času, ko smo obratovali, potem smo šli v remont, smo tri dni zapored merili v času, ko nismo obratovali in to je bilo v zimskem obdobju, potem smo pa tudi poleti merili v času, ko smo obratovali in tlele vidite rezultate. Skratka videt je, da pravzaprav naše obratovanje ali ne obratovanje na te vrednosti nima bistvenega vpliva in vidite te različne vrednosti so malo povezane tudi s tem, koliko je vetra v dolini, če je dolina zelo umirjena, so te vrednosti višje, če je atmosfera zelo mirjena, so vrednosti višje, če je bolj vetrovno, se znižajo, ker se stvari razredčijo in v poletnem času so pa seveda te vrednosti bistveno, bistveno nižje kot jih vidimo v zimskem času. Tukaj velja povedati, da ena najpogostejših substanc, ki izhaja pri gorenju drv je benzen. Naredili smo tudi modelni izračun, se pravi, mi vemo, koliko gre naših emisij skozi dimnik. Z dovolj dobrim meterološkim modelom lahko razpršiš te emisije na celo območje in potem izračunaš kakšen je prispevek zaradi te emisije, tukaj vidite eno sliko za benzen, to je bilo zmodelirano v letu 2010, imamo tudi bolj sveže modelne izračune, ampak v tem primeru smo imeli istočasno tudi meritev na Gorenjem Polju, tako da smo lahko ta izračun primerjali s tistim, kar smo izmerili, se pravi na Gorenjem Polju je bilo izmerjeno 1 mikrogram benzena v enoletnem časovnem obdobju, naš prispevek je bil 0,02 mikrograma, se pravi, mi prispevamo v tem okolju približno 2 % benzena in drugo prihaja iz drugih virov in to tudi pojasni tisto sliko, ki sem kazal prej. Če bi bili mi zelo pomemben vir, potem bi naše obratovanje vplivalo na rezultat, ki smo ga iskali. Tako pa vidimo, da je ta rezultat bolj ali manj neobčutljiv na to, ali obratujemo ali ne. Seveda ne želim reči, da lahko oziroma da ni treba iskati rešitev za zmanjševati te vplive, ampak kljub vsemu je treba postaviti te vplive v neko relativno sliko. Ok, ja, no jaz bi pravzaprav s tem zaključil. Mogoče bi povedal še to, da smo mi štartali v letu 2017 z eno študijo, kjer smo želeli iz teh modelov emisij na imisije dobiti tudi eno tako neko metodologijo, objektivno sliko, kakšni bi lahko bile zdravstvene implikacije, za ljudi, ki v tem okolju živijo. Ta študija je bila pravzaprav namenjena temu, da odpremo neko diskusijo, ker čutimo pomanjkanje nekih meril, tudi pri postopkih, ki tečejo na ARSU. Vprašanja, kakšni so

vplivi na okolje smo morda že spravili v neko metodologijo. Ta vprašanja, ki se tudi pojavljajo, kakšni so pa zdej vplivi na zdravje ljudi, pa mogoče niso še spravljena v neko tako metodološko obliko, da bi lahko bila uporabna tudi pri pridobivanju dovoljenj ali umeščanju nekih dejavnosti v prostor. In ta študija je bila v lanskem letu zaključena. Mi smo se začeli že povezovati z različnimi strokovnjaki oziroma strokami v Sloveniji, ker želimo pravzaprav to izkoristiti za ta dialog, za soočenje različnih pogledov na isto problematiko in želimo ne samo to, da presojamo naše delovanje ali pa naše bodoče načrte skozi to, ampak da tudi, bi rekel, prispevamo k temu, da se vzpostavi neka metodologija, širše, ki bo koristila tudi drugim v slovenskem prostoru, da se bomo lahko na koncu bolj odgovorno obnašali. Skratka, jaz bi si želel, da mogoče ta današnji dogodek izkoristimo za to, da mogoče mal se umirimo, da se zazremo vsak vase in da se pogovorimo o tem, kako na nek tvoren način iskati rešitve v bodoče. Mi sigurno si ne želimo, da bi doživeli to, da bi ljudje za nami kazali kot na tiste, ki smo odgovorni, da smo pripeljali še eno katastrofo v to dolino. Mislimo pa, da si ta dolina kljub vsemu, ne moremo kar obstati, da si zasluži neke priložnosti tudi v bodoče, tudi te generacije morajo imeti nekaj, od česar bodo lahko živele. Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala. Zdaj pa vabim magistro Tanjo Bolte, generalno direktorico Direktorata za okolje pri Ministrstvu za okolje in prostor, da predstavi oziroma pove o zakonodaji:

Mag. TANJA BOLTE (generalna direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Spoštovana županja z ekipo, spoštovani svetnice in svetniki, spoštovani vsi prisotni. Vse je bilo že povedano, tako na žalost sem nazadnje na spisku za govor. Ne bi rada ponavljala. predstavila zakonodajo imisijsko na področju zraka kolegica iz Agencija za okolje Predstavitev emisijske zakonodaje glede sežiganja, sosežiga odpadkov je bila predstavljena s strani Salonita Anhovo. Rada bi samo povedala, da gre pri vseh zakonodajah za prenos EU zakonodaj, da je tukaj prenos zelo strikten, da nas evropska zakonodaja redno pregleduje, kaj je glede prenosa ali smo striktno vse prenesli ali ne, kot je po pravilih igre. V kolikor to ne prenašamo striktno, sledi kršitve O tem verjetno veliko preberete, da je kršitev na področju kar nekaj. Potem rada bi še povedala, da kar je bilo že tudi danes povedano, ampak verjamem, da je treba gledati kot celoto. Več kot dve tretjini emisij je vpliva individualnih kurišč na delce PM10, ne želim zmanjševati pomena, v tem primeru, Salonita Anhovo, ampak ko gledamo celotno Slovenijo, govorim o celotni Sloveniji in ko gledamo tudi na območja, kjer ni nobene industrije, je tako, da je dve tretjine emisije povzročajo individualna kurišča in to je resen problem, ki se v državi soočamo z določenimi ukrepi in s subvencijami Eko Sklada za zamenjavo malih kurilnih naprav. Naknadno oziroma zadnje moje izhodišče pa tudi za pogovor v bodoče, da se je treba vprašati vedno, kje takšna industrija stoji, kakšna je kotlina, dolina, prevetrenost, to so pač ključni dejavniki, ki vplivajo na kakovost okolja, zraka in seveda tudi zdravja ljudi.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, gospa Bolte. Pa še gospodu Tone Kvasiču iz direktorata za okolje. Ne. Ne boste. Z nami je tudi gospa Marjeta Recek iz Ministrstva za zdravje.

Dr. MARJETA RECEK (Ministrstvo za zdravje): Spoštovana županja, spoštovani svetniki in vsi prisotni. Jaz sem čisto zadnja, tako da bom zelo kratka, že kolegica z ministrstva za okolje je povedala. Jaz bi rada samo v treh stavkih razložila kakšna je vloga Ministrstva za zdravje pri postopkih okoljevarstvenih soglasij. In sicer v skladu z zakonom o varstvu okolja je Ministrstvo za zdravje eden izmed tistih, ki podaja mnenja, ali je presoja vplivov na okolje potrebna, seveda pri tem s stališča zdravja ljudi. Tega ne počne Ministrstvo za zdravje samo, ampak to prepušča strokovnim inštitucijam, kot sta Nacionalni inštitut za varovanje zdravja in pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Pri presoji oziroma ocenjevanju tveganja za zdravje ljudi je bilo danes že večkrat povedano in bi mogoče tudi sama poudarila, da je tukaj pomembno, da so te ocene tveganja izvedene strokovno, na podlagi vseh razpoložljivih podatkov, evidence based, kot je bilo rečeno, da se tako grdo angleško izrazim in mislim, da

bi mogla biti tudi v primeru, v konkretnem primeru, sosežiga v tem okolju. Toliko bi bilo z moje strani vse, hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Najlepša hvala. Zdaj pa prehajamo na replike poročevalcev. Če bi kdo od poročevalcev želel karkoli replicirati kateremu drugemu, lahko kar z dvigom rok, vam bomo dali mikrofona. Ni replik. Če replik ni, bi pa dala besedo občinskim svetnikom za postavljanje vprašanj, časovno se moramo nekoliko omejiti, da boste lahko prišli vsi na vrsto, glede na pomembno tematiko bomo imeli nekaj tolerance, ampak dajte se poskušati držati tega časa, ki je predviden za razpravo, se pravi 5 minut. Odpiram kar razpravo, prosim, da z kar dvigom rok in vas bomo pozivali k besedi. Prosim, podžupan Andrej Valentinčič.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Ja, hvala lepa vsem, ki ste bili danes izčrpno nam predstavili to tematiko. Sproti sem si zapisal par stvari in dve vprašanji se mi porajata? Eno, prvo bi bilo, zakaj državne institucije oziroma stroka ne postavi, sicer gospa Dodičeva je rekla, da to ni mogoče, ampak še enkrat sprašujem, ali je mogoče postaviti merila za skupen učinek teh zmes plinov, benzenov, da potem vemo, kaj je prav in kaj ne? To je eno vprašanje in drugo vprašanje, če sem prav razumel predstavnika oziroma Tomaža Vuka, pri svojem izpostavi, da večinoma teh strupenih plinov, bom kar imenoval benzen, po njegovem ne prihaja iz kurjenja odpadkov, ampak iz materiala, ki se ga uporablja za proizvodnjo cementa, pa me zanima odgovor na to.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Ni mogoče postaviti skupnega normativa. Mi lahko strokovno sklepamo, kam snov spada, ampak postaviti za skupino je nemogoče, zato ker se tudi to spreminja.

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonit Anhydro d.d.): Hvala za vprašanje. Ja, je tako kot sem povedal. Če se pogovarjamo o teh organskih spojinah, ki se pojavijo na naših emisijah, je velika večina ali pa največji delež teh spojin prihaja iz surovine. To se pol odraža na emisijskih podatkih, kot ta tako imenovani kot ta totalni organski ogljik. In ta je sestavljen iz v večjem delu nekih enostavnih organskih molekul, kot je recimo metan, etan, je pa nekaj tudi teh aromatskih spojin, benzen kot taka najbolj enostavna aromatska spojina je tudi prisoten. Izvira pa iz surovine.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Če laično potem vprašam, če bi kurili na plin, bi benzen proizvajali ali ne?

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonit Anhydro d.d.): Bi proizvajali benzen v enaki količini.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala za vprašanje in odgovore. Občinski svetniki, prvi se je prijavil svetnik Marko Bucik, prosim, se opravičujem podžupan Marko Bucik.

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Vsem skupaj en lep pozdrav. Izredno vesel sem bil, ko se je Zdravniška zbornica, pa doktorji odzvali na pomembno zdravja v naši občini. Ob tej priliki se lahko zahvalim naši dohtarici Mlinarjevi, za osebno pomoč meni in moji ženi, samo ta pomoč se je končala prav samo v njeni pisarni, kje ste vi, se danes sprašujem. Govorimo o zdravju v naši občini, govorimo o Salonitu, govorimo o vsem, govorimo o kilih. Dragi moji prijatelji, preko hriba imamo Brda, ki ima 2000 hektarjev vinogradov, na letni ravni zmečejo 400 ton se pravi, 400 tisoč kilogramov vseh koncentratov, vas ne zanima? To ni naše zdravje. Poslušal sem, kako je v Avstraliji gorelo, so rekli 2000 kilometrov je šel dim, tukaj imamo pa samo 1000 metrov linije in vas to ne zanima. Zakaj vas zanima? Mogoče zaradi tega se sprašujem, zaradi tega, ker v Salonitu pač ustvarjajo 15 milijonov dobičkov, v Brdih majo tisto vino, raje imate simpozije gor in ne tle in nič od tega. Sprašujem se za

podatek ne samo mezotelioma. Zakaj ne poveste, koliko ljudi umre, ker ne pride na čakalno vrsto? Ena od teh je moja žena, v Šempetru ste jo obravnavali 15 decembra, rak slinavke, poslana v Ljubljano, naredili CT, drugega februarja je rekel doktor Petrič smo jo odprli, slika s CT in današnja je kot noč in dan, ni pomoči. Psa, mačko ko pripeljemo k veterinarju, jo denejo na mizo, jo v tistem momentu pregledajo in ozdravijo. Se pravi maček in človek se ne morejo primerjati. To so zdravniki, zdravniška zbornica. Sprašujem se...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Spoštovani, jaz vas prosim, da strpno razpravo..., vas prosim, vem, da so čustva, vem, da je težko...

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): So čustva taka, da se zdravnikov tudi tiče! Se sprašujem, zdravniška zbornica, po čemu je bila znana zdravniška zbornica, ko ste postavljali novo direktorico ali predsednico Zdravniške zbornice. Spomnite se malo nazaj, pohlep po plači, po denarju. Mene je še danes sram, da imamo tako zdravniško zbornico. Povejte mi, koliko ljudi umre, ne bo 3000 ljudi zunaj na ulici, 100 tisoč jih bo pod parlamentom, pred zbornico pred vsemi, ko boste povedali, da ljudje ne pridejo na vrsto zaradi daljših čakalnih vrst. Sam sem isto udeležen in mi pošiljajo opravičilo zaradi...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Podžupan, prosim, da se držimo teme...

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Ja, to je tudi tema zdravja, županja, to je tema zdravja, na katero moramo opozoriti, ker tle, ki tukaj govorimo o cocktailu, Fikfakova, povejte mi cocktail vseh teh 400 tisoč kilogramov ali blagodejno vplivajo na nas ali ta kilometer ne pomeni nič. Prav je, če se ubadamo z zdravjem, da se ukvarjamo s Salonitom, s prometom, kompletno vse okrog, s Padsko nižino in vse. Kaj pomeni nam, če Salonit jutri zapremo, če imamo pa ves ta strup okrog. Ali bomo mi boljše živeli? Ne bomo boljše živeli. Zato si je treba malo bolj na široko zastaviti in pogledati te stvari. Vsi ti očitki, če koga še kaj zanima, se lahko po tem z mano dobi, da mu jasno odgovorim! Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala Marko, jaz vas res prosim in pozivam, da se držite teme in da ste spoštljivi. Ivan Križnič, pet minut.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Hvala lepa. Hvala vsem prisotnim strokovnjakom, ki ste prišli danes v Kanal in pokazali, da vam ni vseeno, posebno zdravnikom podpisnikom, s prvopodpisano doktor Nevenko Mlinarjevo in vsem ostalim strokovnjakom, ki ste se zavzeli za to dolino. Spoštovana županja, ravno tako za sklic izredne seje, ki je bil nekako že predviden, ampak do njega ni prišlo, ampak danes sem vesel, da je do tega prišlo on da lahko soočamo mnenja. Ampak glejte, jaz bi postavil vprašanje, kot je mišljeno, da se ne oddaljujemo od česa, samo rekel bi tako, ker zame sama zgodba o tej dolini ni nova, bom vprašal pred kratkim, ko se je sprejemalo Zakon o varstvu narave, in kjer je bila v skupino s strani Vlade Republike Slovenije, v delovno skupino za pripravo zakona imenovana gospa magistra Tanja Bolte. In. Pripravlavec gradiva, tako. Glejte, civilne iniciative, pa tudi strokovnjaki, tudi določene skupine politične, če tako rečem, so, smo se borili, da bi preprečili, da se sprejmejo takšni členi zakona, ki dopuščajo cementarnam in sosežigalnicam nekajkrat višje mejne vrednosti izpustov strupenih snovi v okolje, kot ostalim sežigalnicam. Poglejte in moje nismo uspeli, žal nismo uspeli. To, da ima Evropa enake normative, ne drži. Prosim, če boste to lahko povedali, če ima cela Evropa takšne normative, kot jih imamo mi. Ali lahko, ali evropska zakonodaja predvideva, da lahko ima, da država lahko določi nižje normative. Takrat je bila s strani, glejte, če dovolite, ma jaz sem bil tiho, se opravičujem, ampak tako je.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gospod Križnič, vi boste končal vprašanje, potem bomo pa dali vam mikrofona, da boste odgovorila zaradi zapisnika, da bo vse zabeleženo.

IVAN KRIZNIČ (občinski svetnik): Hvala lepa, županja. Zdej, vprašanje vam, zakaj pri pripravi ste pač pripravili zakon, ki je šel potem v sprejem, ki pa, na katerega je potem državni svet soglasno sprejel, ga zavrnil, kasneje pa je ta zakon pristal na Ustavnem sodišču in v njem ti člani zakona, ki so spodbijani, še zdaj na ustavnem sodišču niso odločeni, ustavno sodišče bo o tem še odločalo. Ampak moje vprašanje direktno vam je, zakaj ste, če ni potrebno, s takšnimi meritvami in to, kar sem danes poslušal, da cementarne, dosegajo dosti nižje nivoje, ste šli nekajkrat višje nivoje dvigovati, potem dajmo znižati ne, dajmo te normative takoj znižati, to lahko naredimo v parih dneh, ko to ugotovimo, ni potrebe. Ne vem, zakaj? To vprašanje bi prosil, če mi res jasno pojasnite. Kar se tiče glejte, jaz sem zelo zadovoljen, ko je doktor Dodič Fikfakova povedala, to se nalaga, meri se onesnaženost okolja v zemljinah, v posledice pa imajo živa tako ljudje kot vsa življa in celotna narava. Glejte, to je dokument, katerega ste tudi vi citirali. Ta dokument je nastal pod županovanjem prejšnjega župana, jaz sem bil prisoten. Pri tem dokumentu vam moram povedati, sodelavka, ki je to delala, strokovna delavka je bila takrat na kmetijskem inštitutu, zdaj je zaposlena pri vas na Agenciji Republike Slovenije za okolje, kolikor jaz vem, če je še, ne vem. Vendar v tem dokumentu piše, to je dokument Analiza zemljin na Gorenjem Polju, kjer sem bil prisoten pri vzorčenju in pri analizi vzorcev in sem kar krepke slišal na ta račun, vendar v sklepni oceni piše, da korenje ni primerno zaradi določenih, ne bom zdaj našteval in se delal strokovnjaka, ker na tem področju nisem, kljub temu pa piše, da je prepovedano dajati v uporabo. Kar pomeni, da v tej občini mi zelenjave, ne moremo določenih vrst zelenjave ne moremo pridelovati. Prosim, da nekdo odgovori, zakaj? Ne bi rad slišal tega odgovora, ki ga poslušam vrsto let, da zaradi zaledja, pa pojdemo nekam drugam potem pogledati, pa bomo za celo Slovenijo rekli, da zaradi zaledja ne moremo pridelovati, mogoče vaša tolmačenja v narekovajih poslušam, kot da ne vem so povsod neka zaledja in prekoračitve, vendar s tega tukaj, ne bom zdaj bral, ker nimam časa, ker sem omejen na 5 minut, vendar pogledajte, imam tudi sklepno oceno, tudi za vadno hrano inšpektorice so prišle in hotele prepovedati, vendar je potem zadeva obtičala, škoda, ampak za to trpi lahko cela Slovenija, posebno pa naši otroci, ki lahko jedo to hrano v vrtcih. Veste, kakšna škoda se povzroča. Dajmo to preprečiti, ampak prosim za odgovor. Glejte, moram pa reči res hvala gospe Dodič Fikfakovi, ki ste povedala, kaj je ključni problem. Zdaj bi pa mogoče samo še, glejte, jaz nočem biti piker, imam pa posnetek, ko sem bil v delovni skupini, ko se je šlo za to, da kot danes dajmo ljudi pomiriti, pa ljudi bomo pomirili, če bomo povedali dejansko stanje kakršno je. Bil sem imenovan takrat s strani krajevne skupnosti, tudi ko sem jo vodil štiri leta, z mojim kolegom, pokojnim Janezom Medveškom, ki je ravno tako ni dočakal še 50 let, v dveh mesecih umrl za mezoteliomom, pa je bil tudi član te skupine, ki je bila imenovana v Salonit Anhovo, da bomo neka vez med občani in med Salonitom Anhovo. In takrat je tudi, zdaj danes sem poslušal, ne vem, na katerem področju dela en gospod doktor, ali dela na oskrbi na domu ali dela na ostarelih ali dela na Inštitutu za javno zdravje, mogoče mi bo odgovoril, verjetno sam ve o kom govorim, ampak se mi je zdelo iz poročila, da bolj dela na kakšnem drugem področju, kot pa na področju varovanja zdravja ljudi, kar bi Nacionalni inštitut za javno zdravje je tudi poklican. To so moja tri ključna vprašanja. Tako da, dajmo si zadeve razčistiti, dajmo začeti korak po korakom v tej občini it naprej, leta ko se spomnim, ko se je ukinjalo azbest, so bile debate in pogovor še trši kot so danes. Vendar treba se bo na koncu sprijazniti, treba bo dojeti, da to tako na teh podatkih, vsaj kar je meni znano pa ne pravim, da sem kakšen znanstvenik, ampak kljub temu toliko pa le razumem in razumejo tudi ti ljudje, ki so zunaj danes mirno protestirali. Ti veste, so več ali manj vsi izobraženci, ki so organizirali shod, to je mladina, to je naša bodočnost. Samo toliko za zaključek, ker si je vsak privoščil par besed za zaključek. Še enkrat hvala pa vsim, ki ste prišli, strokovnjakom in mislim, da smo redka občina, kjer je takšna stroka zavzela se za nas, in res hvala vsim, tako zdravstveni stroki kot ostalim, ki ste prispevali, da lahko danes o tem govorimo odkrito. Hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občina Kanal ob Soči): Hvala, svetnik Križnič. Prosim najprej gospo Bolte za odgovor.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Hvala za vprašanje. Najprej bi rada povedala, da na vsakem vladnem gradivu, ki ga pripravlja Ministrstvo za okolje in prostor, sem imenovana jaz. Pač ena izmed, bom rekla, ker smo odgovorni, to so pravila igre državnih organov, nihče me ne imenuje v kakršnokoli vladno skupino. Ni šlo za Zakon o ohranjanju narave, pač pa za Zakon o varstvu okolja. Mogoče je bila pomota. Želim povedati, Zakon o varstvu okolja, v katerem nikakor niso napisane mejne vrednosti, to so v uredbi, ki so bile danes tudi predstavljene, če lahko razložim, mejne vrednosti. Vi ste imeli pripombo in tako tudi drugi, glede na dovoljenja in na veljavnost dovoljenj, če se ne motim. To je bilo v letu 2016, 2015, ko sem prišla na ministrstvo, nima veze. Spreminjali smo to, da so okoljevarstvena dovoljenja za nedoločen čas in da se spreminja ob vsaki spremembi zakonodaje. To je bila vaša pripomba na zakon. Če se pa motim, se pa opravičujem. Če lahko samo še nekaj. Drugo vprašanje Kmetijski inštitut, Kmetijski inštitut je pripravil poročilo, ki ste ga danes kazali v roki, na to poročilo se jaz ne morem odzivati, ker je za to pristojen Kmetijski inštitut in ne Ministrstvo za okolje in prostor, niti moje ime ni navedeno tukaj. Tako da prosim, da njih vprašate, za varno hrano je pristojno Ministrstvo za kmetijstvo in ne Ministrstvo za okolje in prostor, tako da v kolikor, če sem prav razumela, so bili inšpektorji, pri vas oziroma ali kako, da niso ničesar. To je pristojnost ministrstva za kmetijstvo, tako da bi prosila, če se lahko na njih obrnete.

TINA GERBEC (županja Kanal ob Soči): Svetnik Križnič...

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Moje direktno vprašanje, gospa magistra Tanja Bolte, je bilo to, kako se je, če ni problemov, če so emisije nižje za cementarno in pri sosežigu odpadkov, kako imamo zakonodajo, Zakon o varstvu okolja, če sem se napačno izrazil, se opravičujem, kako potem ste šli sprejemati nekajkrat višje vrednosti, če to ni potrebno. Ker ostale države niso, in še to je bilo vprašanje, katere države pa so to sprejele. Hvala lepa.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Se opravičujem, ne razumem vprašanja, kje smo sprejeli višje vrednosti, ker sem povedala, da so vrednosti predpisane v uredbi in ne razumem, kje v zakonu je to, vsekakor se slišiva jutri, kje v zakonu so predpisane mejne vrednosti višje. Ampak lahko se slišiva in jutri razčistiva, ker ne razumem. Bi rada videla člen, ker ne vem, na kaj točno se sklicujete in zelo težko.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Svetnik Križnič, jaz vam predlagam, da te dve vprašanji pošljete v tajništvo, bomo mi poslali pristojnim naprej, da bomo dobili res vse odgovore na vsa vprašanja, ki jih boste danes tu postavili. Tako, da vabim, da pošljete tudi to, kar je rekla gospa za Ministrstvo za kmetijstvo, pošljite po elektronski pošti in bomo dali naprej. Naslednji svetnik, ki je prijavljen, svetnik Bruno Kolavini, je bil še pred vami. Bruno Colavini.

BRUNO COLAVINI (občinski svetnik): Hvala, a dela? Hvala za besedo, saj bom bolj kratek, ampak nisem mislili, da bomo danes tudi okoli te azbestoze toliko govorili, ker je bila pač ena druga tema, ampak vseeno. Glejte, azbest je bil ukinjen že pred 24 leti, leta 1996, saj te posledice bomo čutili vsi zaposleni in vsi prebivalci te doline, dokler bomo živi, ker vemo, da je to neozdravljiva bolezen, ampak jaz sem tudi azbestni bolnik, obojestranska azbestoza in me take debate me malo psihično strejo, me je tudi danes malo. In to ko govorimo o Salonitu, jaz bi rad, ne zdaj da ga branim, ampak današnje vodstvo Salonita ni bilo krivo za to stanje, ki takrat ni bilo v Salonitu oziroma eden je prišel zadnje leto, je povedal Tomaž Vuk. Ampak, ne zdaj, da jih opravičujem, ampak kažemo s prstom. Salonit je bil takrat in je tudi zdaj. Danes smo se pač dobili, da se pogovarjamo o temi, zaradi katere smo sklicali to izredno sejo, to je sosežig odpadkov v Salonitu in posledice le tega, za kar pa so lahko odgovorni tudi v Salonitu. V kolikor se dokaže meni danes z vsemi grafi in vsemi, kar so prikazali, eni in drugi, me niste prepričali, da je sosežig oziroma, da so izpusti v zrak previsoki, da je zgornja mejna vrednost previsoka, za kar pa mislim, da ni kriv Salonit ampak

tisti, ki je izdal soglasje za sosežig in določil mejne vrednosti izpustov v zrak, to je pač Ministrstvo za okolje oziroma ARSO. V kolikor se bo pa dokazalo, vemo, da je to strupeno, ampak slišali smo, je v mejah, celo sežigalnic, v kolikor se pa dokaže, bom pa prvi dvignil roko, da se te mejne vrednosti znižajo, da bo fabrika morala dodatno pristopiti k opremljanju kamina v navednicah z dodatnimi filtri pa še kaj drugega. V skrajnem primeru, če se ne bi, sem pa tudi za to, da se ključ obrne. Istočasno sem tudi trenutno proti povečanju količine odpadkov za sosežig. Zdaj imam pa samo še dve vprašanji, mislim, da sta oba za ministrstvo za zdravstvo. Stalno govorimo, ARSO sam nekaj odloča, sam nekaj dela, brez..., me zanima ministrstvo za zdravstvo, ali sodeluje kakšen od vaših zdravnikov pri izdaji dovoljenj za sosežig z ARSO. In drugo, mislim, da je tudi za ministrstvo oziroma za zdravnike z ministrstva. Ta sosežig se izvaja že od leta 2007, se pravi 12 let. Se sprašujem, kje ste bili do sedaj, da se niste oglasili že prej, razen naše lokalne zdravnice. Hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, svetnik Colavini. Za repliko prosim gospe z Ministrstva za zdravje.

Dr. MARJETA RECEK (Ministrstvo za zdravje): Kot sem skušala že prej razložiti, se pravi ministrstvo sodeluje v teh postopkih pri podaji mnenj, in sicer postopek vodi ARSO, ministrstvo je pa eden izmed mnenjedajalcev, v vrsti tudi drugih pristojnih ministrstev. Kot sem pa že prej povedala, na Ministrstvu ni strokovnjakov, ki bi lahko o tem sodili, zato to damo strokovnim inštitucijam, se pravi strokovnjakom Nacionalnega inštituta za javno zdravje ali Nacionalnemu laboratoriju za zdravje okolje in hrano. Zdaj za 12 let nazaj bi pa težko komentirala, ker ne vem kako je bilo takrat s postopki, mogoče mi lahko kolegi z okolja pomagajo, ali so bili že ti postopki takrat tako postavljeni, jaz se tega ne spomnim.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Replika, svetnik Colavini.

BRUNO COLAVINI (občinski svetnik): Dobro. Glede na to, da ministrstvo nima, če sem prav zastopil, da nimate kompetentnih sodelavcev oziroma da nimate zdravnikov ali kaj, malo čudno, da na ministrstvu nimate nekoga, ki bi to. Agencija Republike Slovenije za okolje v bistvu odloča, kaj se bo spuščalo v zrak, kaj se bo delalo na reki Soči ali bilokje. Mislim, da je to tudi stvar zdravstva, ne samo nekih strokovnjakov pač tam v teh pisarnah, ker ni mi jasno, da nimate enega takega zdravnika. To je ko fabrika, da bi laufala brez kemika, ki nam je prej razlagal, pa ne vem, če bi laufala. Stroka ima tam za bit, kjer ma za bit in mislim, da ARSO bi moral dati tudi kakšen zdravnik, kakšen dohtar, kakšno mnenje glede tega, ker o tem odločate, vemo, kaj zdaj odločamo, kaj se bo kurilo, koliko se bo kurilo. Ma to bi morali zdravniki že v štartu reči, toliko se lahko toliko se ne sme, to se bo zgodilo, te bolezni bodo in zato sem to vprašal. Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, svetnik Colavini. Bi želel kdo še kaj replicirat? Nihče. Naslednji je prijavljen svetnik Risto Djurić.

RISTO DJURIĆ (občinski svetnik): Hvala za besedo. Jaz danes sklic te današnje seje je imel nek namen, pač zdravniki ste podpisali neko pismo, neko pobudo in v skrbi za zdravje v naši občini, jaz moram moj vtis pred tremi leti, ko smo imeli podobno sejo, samo imeli smo več publike, pa se je tista seja sprevrgla v nek miting, danes na tej seji dejansko pričakujem konkretne odgovore, sploh na namen sklica te seje. Spoštovani zdravniki, jaz vem in razumem vašo skrb in tudi mene samega skrbi, ampak jaz danes na teh predstavitev konkretnih dokazov temu, da sedanji vpliv sosežiga, da dejansko ima posledice za zdravje ljudi, bi prvo rad slišal neke dokaze, potem bi rad od ARSO slišal, ali smo res tako onesnažena občina, da bi mogla biti degradirano območje. Glejte, jaz vas prosim, ker tukaj imamo Salonit, ki je v registru teh, ki dajo podatke, jaz pričakujem, da tudi Salonit, ki daje te podatke, da so podatki točni, da niso potvorjeni, ker nekdo mora odgovarjati za njih in vse to, kar smo danes slišali, jaz nimam odgovorov. Dejansko jaz bi prosil za vaše odgovore? Ali smo res onesnažena občina, da nas je treba razglasiti kot degradirano območje ali res

sedanji sosežig v cementarni vpliva na zdravje zdravih ljudi, poslabšuje zdravje že obolelih ljudi, slišal sem, da celo vpliva na plod in na zanositve in ne vem, na kaj vse. Jaz živim 47 let v teh občini, nekih takih podatkov še nisem slišal, zlasti to, ko govorimo o zarodkih in rojenih otrocih z nekaterimi pomanjkljivostmi. In zato vas lepo prosim, danes pričakujem, povabili smo vse institucije odgovorne v tej državi, za stanje v naši občini in pričakujem tudi odgovor, ker na koncu ta občinski svet bo mogel tudi sprejeti neke sklepe in zahtevati od državnih institucij, da nam nalijejo čistega vina in zdaj ne vem komu bom predal mikrofona, ali bomo potem odgovarjali na vprašanja. Jaz mislim, da sem postavil konkretna vprašanja in od tukaj prisotnih pričakujem tudi konkretne odgovore. Kdo bo odgovarjal, pa se zmenite med sabo. Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, svetnik Djurić. Mislim, da za prvi del bi kar gospa Turšič, doktor Turšič, prosim.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Da odgovorim na prvo vprašanje, kar se tiče degradiranih območij. V Sloveniji imamo z vidika kakovosti onesnaženega zraka, imamo sprejete odloke, kjer imamo trenutno, imamo sprejete odloke, kjer imamo degradirana območja. Ta degradirana območja so vsa v celinski Sloveniji, se pravi Ljubljana, Maribor, Celje, Zasavje, Novo mesto, Murska Sobota. Kar se tiče delcev PM10, glede na rezultate, ki sem jih prikazala, pač ravni onesnaženosti niso take, da bi bili, bilo razglašeno degradirano območje z vidika onesnaženosti zraka. Imamo še odlok o Zgornji Mežiški dolini. Tam je pač problem v svinčnem in tam imamo presežene kritične vrednosti za svinec in kadmij, cink tudi, in tam imamo tudi sprejete, je odlok in tam je priznано oziroma je območje razglašeno kot degradirano. Tukaj pač takih območij ni. Tudi kar se tiče voda, ni, glede na rezultate, ki so bili, ni pogojev.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, samo da vas predstavim zaradi zapisnika, še gospa Tanja Bolte.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Mogoče bi samo še dopolnila kolegico Janjo, v skladu z zakonom o varstvu okolja 11. in 24. člen jasno govori o tem, kdaj se določi degradirano območje, na osnovi meritev. Za zrak, tla in vodo in v kolikor te meritve kažejo, da so ravni, kot je kolegica povedala, presežene, potem država oziroma Ministrstvo za okolje in prostor razglasi degradirano območje. Katera so degradirana območja, je bilo povedano in potem se v tem degradiranih območjih izvajajo določeni ukrepi, za zmanjšanje teh koncentracij. Koncentracije so bile predstavljene.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, bilo je postavljeno tudi konkretno vprašanje za zdravniško stroko, prosim, če lahko nekdo odgovori na vprašanje.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Hvala lepa. Najprej kar se tiče degradiranega, to, kar je gospod vprašal, se dejansko tiče zakonodaje. Mi ne govorimo, kateri so parametri ali pogoji, da se neko področje razglasi kot degradirano. Mi trdimo, da je Soška dolina plačala že doslej največji človeški davek z mrtvimi ljudmi. O tem govorimo. In to nima naziva degradirano. Dejstvo je, da je davek največji. Druga zadeva, gospod pa odgovor, NA vaše vprašanje, naj vam mi zdravniki konkretno odgovorimo, ali je sosežigalnica povzročila konkretne bolezni v tej dolini oziroma ali jih bo. Lahko vam na osnovi študij, ki so narejene v svetu povem, in to sem že večkrat povedala, da prvič, nimamo nobenih podatkov o tem, koliko in katere smrti ali bolezni je sosežigalnica v tej dolini povzročila in jih tudi nikoli ne bomo imeli. To je utopično pričakovati, ker je azbest specifična snov, ki povzroča točno določene rake, medtem ko je sosežig, ko govorimo o sežigu in sosežigu in snoveh, ki se izločijo, govorimo o tem, da je večja verjetnost, da nastane kup različnih rakov. Zato v bodoče ne bomo mogli nikoli in ne pričakujte od nas, ker tega vam ne bomo nikoli povedali, ker to je nemogoče dokazati, ali je

Peter Porenta zbolel za sarkomom zaradi sežigalnice, tega ne bomo odgovoriti nikoli. Zaradi tega, kar sem zdaj povedala, je v svetu tako in na to smo zdravniki opozarjali. Da govorimo, in to sem tudi rekla pri svoji predstavitvi, da govorimo o večji verjetnosti za določene rake. In ponovno poudarjam, v primeru, ko gre za večje verjetnosti in že onesnaženo področje, govorimo o principu, varnostnem principu. Mi smo samo opozorili, da je tveganje večje, še enkrat pa poudarjam, z gotovostjo tako kot je pri azbestnih boleznih, ne bomo ugotovili nikoli. Ne glede katere znanstvenike s katerega konca sveta pokličite. Govorimo o previdnostnem principu, mi smo vas opozorili, da je tveganje večje.

RISTO DJURIĆ (občinski svetnik): Hvala za odgovore, samo si želim na osnovi tega, da kar ste zdaj povedala, da potem je pač ta vaša skrb mora dejansko se dotakniti in politike in vseh v Sloveniji. Če zdaj razmišljamo o tem, samo ne vem, vrsto let kurjenje se je v Salonitu začelo že 20, 30 let nazaj pa nikoli nismo prevzdigovali takega prahu, ker mislim, da so bila leta, ko je bila cementarna po domače povedano na psu, pa smo ji takrat dali vsa dovoljenja, da je napredovala in danes z neko tehnologijo kaže, da dela v skladu z zakonodajo. Kaj naredimo, če tudi ostala stroka v Sloveniji, ki se ukvarja z zakonodajo, in vsemi temi zadevami, dovoli oziroma na tem nivoju pusti sežig. Kaj potem lahko naredimo?

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Jaz podajam repliko, ker pričakujem še vedno odgovor od Dodič Fikfakove, štiristo tisoč kilogramov koncentratov, kar pomeni za naše zdravje, kilometer preč od nas, hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, podžupan. Boste odgovorili na eno ali drugo vprašanje, na repliko gospoda Djurića in še gospoda Bucika.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Na gospoda Djurića najprej. Torej, mi z ničemer nikoli nobenkrat vsaj v svojem imenu govorim, jaz ne govorim ne proti Salonitu, jaz opozarjam, zdaj govorim v prvi osebi. Jaz opozarjam na slovensko politiko okolja. In sicer, kako se bomo kot slovenska politika okolja obnašali do področij, kjer je davek že zdaj bil zaradi okoljske onesnaženosti prevelik, uvedena pa je vsaj potencialno ogrožujoča industrija. Ali bo to država Slovenija dopuščala ali ne? In z vami se strinjam, strinjam se v tem, če je dopuščeno, smo v šah matu. Torej tisti, ki se odloča in jaz nimam razloga, da bi govorila, da se Salonit ne drži pravil, se drži, jaz se tule ponavljam že stotič, govorim o politiki, pa ne politiki belih ali rdečih ali kodrlajsastih, me čisto nič ne briga, govorim o policy, govorim o politiki, kaj se bomo kot država odločili, v katero smer bomo šli, upam, da me razumete, bolj transparentno ne znam povedati. Kar se pa gospodovega vprašanja tiče glede pesticidov, domnevam, da mi govori o pesticidih v Goriških Brdih, gospod o pesticidih je celo, celo področje, ki ga lahko vam povem, če hočete, kaj povzročijo pesticidi, koliko pride iz Goriških Brd sem, ne vem, lahko vam pa, ker ni nobeden meril. Lahko vam povem, da imamo cel kup pesticidov, ki dejansko povzročajo levkemije in so o tem delali velike študije Italijani, da mora iti za neposredno izpostavljenosti, to pomeni delavci, da krajani so manj izpostavljeni. In lahko vam povem, da trenutno se ukvarjamo s takimi vplivi v hmeljarski industriji, hmeljarstvu. Ni me pa živ duh vprašal še nikoli, kaj je z Goriškimi Brdi. In še tukaj poudarjam, zakaj se nismo, če mene sprašujete, jaz moram v prvi osebi odgovarjati, zakaj se nisem spravila..., jaz se nisem na nikogar spravila, jaz sem samo kot zdravnik opozorila, skupaj z drugimi kolegi, zakaj se nismo spravili za Goriška Brda, ker imate v Sloveniji specifično situacijo, ste skoraj edini, ki imate to nesrečno kombinacijo čistega povzročitelja raka, se pravi azabesta, bolj čistega povzročitelja raka nimamo, je še benzen, ampak ni tako močan, kakor je azbest. Torej ste edini, kjer lahko bolezen neposredno povežemo z izpostavljenostjo azbesta, zato smo na to opozorili. Najbolj transparentno, kar lahko.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, lepo po vrsti, Bucik replika na gospo Dodič.

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Samo kratko. Hvala za odgovor. Bi pa želel, da tudi ko govorimo o tem raku azbesta, zakaj mi v tej naši občini ne pošljemo na CT vseh 5304 ljudi, da vidimo, kakšno je naše stanje in to stvar ponavljamo vsaka tri leta. Za te ljudi ne vemo in prav bi bilo, da to stvar tudi enkrat razčistimo. Hvala.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Na hitro odgovorim, CT je tudi nevarna preiskava. Zato je v svetu sprejeta dogovor, da se in zato se zavzemam enako kot vi, da se na tako preiskavo pošljejo tisti delavci, ki so bili zelo izpostavljeni, ne vsi, ampak samo tisti in lahko vam jih zdaj v Salonitu naštejemo, kateri so tisti, ki bi morali hoditi na preiskavo vsaj na vsaka tri do pet let. In s tem se z vami več kot strinjam. Ampak teh je tam od 50 do 100.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala za odgovor, doktor Vuk je želel repliko verjetno...

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonita Anhovo d. d.): Samo, ja, kratek komentar. Mogoče vezano na to, kar je gospod Bucik povedal za Brda. Jaz bi tukaj mogoče rekel to, da v Salonit je prihajalo zelo veliko delavcev iz Brd in so pravzaprav imamo tam eno veliko populacijo ljudi, ki je bila azbestu izpostavljena in zdaj še vedno živi v Brdi in bi mogoče morali v tej luči bolj kot se spraševati, kaj iz Brd k nam pride, ampak da so tam ljudje, ki so bili izpostavljeni azbestu in danes živijo v nekem okolju, za katerega ne vemo, kakšno je oziroma nimamo neke objektivne ocene, verjetno kdo ve, ampak v tem zboru ne moremo o tem razpravljati. Drugo pa vrnil še enkrat k temu, kar sem prej povedal pa se navezuje tudi na to, kar je profesor Dodičeva povedala, da je treba vrednotiti neka dodatna tveganja z dejavnostjo v prostoru in jaz samo še enkrat povem, da glede na to, da imamo mi dosti dobre podatke za tista onesnaževala, ki lahko povzročajo dodatna tveganja in da vemo, da ta, te misije niso odvisne odvisne od tega, ali uporabljajmo klasična goriva ali pa imamo sosežig, se zastavlja bolj vprašanje, ali je proizvodnja cementa kot taka v tem okolju problematična, dopustna ali ne. Samo to sem hotel dopolniti.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala za to repliko. Več vas je imelo prej dvignjeno roko, ali ste bili za replike ali razpravo. Vsi za razpravo, potem če gremo po vrsti, je Jože Valentinčič.

JOŽE VALENTINČIČ (občinski svetnik): Hvala za besedo, županja. Prvo vprašanje z moje strani je gospe, ki je predstavljala register raka, in sicer rekla je, da je dobila precej neprijetnih klicev in jih je zanimalo, kaj bo predstavila, tako da bi me zanimalo, ali so bili to posamezniki ali so bile institucije, ki jih je zanimala ta vaša predstavitev. Drugo vprašanje, doktor Vudrag, kdo zavaja? Ali zavajajo naši lokalni zdravniki ali zavaja vaša inštitucija, ker namreč na istem vprašanju se je na tistem mitingu pred dvema ali tremi leti, ne vem točno, kdaj je bil, med vami precej zaiskrilo. In ste rekli, da meditacija ni uspela in me zanima, da bo zdaj potrebna nova meditacija? 2831 priznanih poklicnih bolezni, koliko od teh, oziroma koliko je takih, ki niso priznana, in potem pa še vprašanje za Salonit. Glejte, zadnje cajte se po vseh skoraj po vseh ali v ambulanti ali v gostilni ali po trgovinah se govori o tem kurjenju in tem in debata gre v tej smeri, ja kaj saj Salonit si meri sam, pošilja podatke take kot jim paše in od inštitucije dobijo podatke kot jih naročijo? In še, čez dan pa skozi dimnik se ne kadi, ponoči pa gre vse v luft. Me zanima, koliko je na tem resnice? In ali so te merilne naprave ponoči ugasnjene, vprašam? Kar se tiče azbesta. Šestindevetdesetega je šel iz proizvodnje ven, ampak v okolju ga je še ogromno in tukaj nobenega ne zanima, pa bi nas moglo zanimati. Razen občine, ki plačuje odvoz teh odpadkov Salonita in to, drugih institucij popolnoma nič ne zanima. In se na tem ni naredilo nič pa bi mogla biti ena strategija, kako se bomo tega azbesta, ki ga je v okolju, čim prej na kakšen način rešili, hvala lepa.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, Jože, sem si probala zapisati, kdo bi vam odgovoril. Mislim, da prva gospa doktor Zadnik iz Registra raka.

Prof. dr. VESNA ZADNIK, dr. med. (vodja Registra raka Republike Slovenije): Tako. Klici, ki sem jih omenila, so bili klici prestrašenih ljudi tukaj, prestrašenih ljudi, ljudi, ki poslušajo iz različnih koncev različne podatke in pravzaprav ne vejo več, čemu verjeti. Kar se tiče uradnih institucij, mi poročamo, kot sem tudi povedala, po istem principu, tudi na spletu so dostopne številke in to je edini odgovor, ki ga lahko komurkoli, tudi me lahko pokliče, predstavim.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, naslednji je doktor Vudrag.

Pridr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Gospod Valentinčič, ste vprašali, kdo zavaja. Saj se spominjamo tiste seje, kaotične in emocionalne, ko je bila pred tremi leti. Pač tamo smo prišli povedati, kaj imamo za povedati, različni ljudje, doktor Mlinarjeva je bila pred menoj, kolegi so bili pred menoj, po vrstnem redu je bilo tako, in smo imeli vsak svoje povedati. Doktor Mlinarjeva je povedala nekatere svoje stvari, in medtem je povedala, zdaj pa bomo čuli še kaj pravi inštitut in v te podatke je za dvomiti. In seveda, čakajte, to ne gre tako. Ne morete diskvalificirati nekaj, ker niste niti čuli, prvič, drugič ne videli, mogoče tudi ne razumete, to zakaj gre. In potem je ratalo, kar je ratalo, slabo je ratalo, to vem, saj ste bili zraven verjetno in seveda potem je moja institucija. Glejte, jaz sem, pustimo samohvalo, ampak 30 let formalnega izobraževanja imam in zelo zelo prisežem na znanost in na podatke in to preverjene podatke, tisti podatki, ko so pravi, ko so z zakonom določeni, ko so znanstveno določeni in tudi prečiščeni in tako naprej. Danes smo govorili o dveh zbirkah podatkov in kateri so tudi z zakonom določeni. Ena je register raka, najbolj čislana zbirka podatkov v Sloveniji ever, kadarkoli, od katerekoli druge. Potem so podatki, katere tudi moj nacionalni inštitut ima z zakonom določeno, kaj mora, umrljivosti in še nekatere. Te smo danes pokazali, to so preverjeni podatki, profesor Zadnikova da podatke ven iz registra z dvemi, tremi leti celo v zaostanku, ker morajo prečistiti vse preveriti, ne sme biti napake, tudi mi se tega oklepamo, ampak je teh podatkov in zbirk veliko. In zdaj, ko se je zgodila ta zadeva kot se je zgodila, sem to poročal na kolegiju, in so seveda na kolegiju rekli, da to mora iti na zbornico. Na oceno. In seveda ti to moraš dati, meni so rekli. Poglejte, nihče nikogar ni ovadil, kot se je potem govorilo, pač pa je dano, da se presodi, kaj je to, kaj je prav in kaj ni prav in do danes, ko ste videli, kar sem prikazal tam, o tem nihče ne ve nič, razen Marka Vudraga, ker je Marko Vudrag dobil ta dokument. Ta dokument, na moje intervencije, ker vloga je bila okrog resnice in zavajanja. Vloga je bila takoj po seji marca, aprila 2017, enkrat proti koncu leta sem pa vprašal kolege, kako kaže, a bo kaj iz te presoje, ker ljudi, svetnike in vse zanima. Dobil sem odgovor, ja dogaja se, nekaj se dogaja in je potem tudi Odbor za pravno etična vprašanja odgovoril meni, pa ga sploh nisem vprašal nič. Jaz sem vprašal Odbor za strokovno medicinska vprašanja, kateri to ima na čez. Odbor za strokovno medicinska vprašanja mi je odgovoril: Vlagatelja seznanim z mnenjem odbora, da strokovne razprave ne sodijo v laično javnost. Vlagatelja, se pravi mene obvestijo, da to ni za laično javnost. Jaz nisem laik na tem področju. Se pravi, je to nekdo drug vložil in da seveda predajajo to tistemu mojemu odboru, da se napravi mediacija, dogovor med nami, da se ne bi kregali. Pa kdo se krega s kom, jaz ne, saj to so moji kolegi, prijatelji, sodelavci. Kaj je tukaj? No in potem čez nekaj let so moji notranji viri, špijoni iz zbornice povedali, kaj je, da so nekateri ljudje hodili gor, ko sem jaz češ ovadil kolege in ovadili mene, da prirejam, da lažem, da sem za nalašč spremenil, in da sem podkupljen. Jaz ne vem, zakaj mene ni moja zbornica poklicala in povedala, Vudrag, a bi ti prišel povedat, za kaj gre tuka, j pa me ni. Potem sem prejšnje leto, dokumenti so tukaj, zaprosil zbornico, mojo nadrejeno, povejte mi kaj, kako gre. Ja ja, saj tu so sklepi, da se bo napravilo strokovno nadzorstvo nad pač tem izvajanjem in tega ni bilo in sem potem 17. decembra ponovno pisal in potem je prišel ta dokument, tako da še enkrat prečitam sklep, lahko, županja?

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Ja samo na kratko.

Pridr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Odbor na podlagi strokovnih mnenj specialistov, daje strokovno ustrezne

podatke, ki jih je pridobil iz verodostojnih virov in jih je tudi pravilno interpretiral. Podatki, ki so jih prikazovali lokalni zdravniki, imajo številne metodološke pomanjkljivosti in so iz strokovnega vidika neustrezni in zavajajoči. Zadevo predajamo v nadaljnjo obravnavo Odboru za pravno etična vprašanja, ker je tudi oni so bili, ne vem kod koga nagnani name, ne vem zakaj in predlagamo mnenje to v celoti. In zaključujejo, preden me pozdravijo, opravičujemo se za nejasno izraženo zaključke in tako naprej, me pozdravljajo in vročeno samo Vudragu, izredni strokovni nadzor naveden v sklepu iz leta 2017, ko so rekli, da bo med delom, nad delom zdravnikov Matjaž Divjak, Nevenka Mlinar, Marko Vudrag, z namenom presoje strokovno spornih sporočil, ni bil izveden. V redu, pač ni bil izveden. Jaz ne morem nič pomagati. Predlagan je bil postopek mediacije, pa ni bil sprejet. To je to. Gospod Valentinčič, tako da, ampak no skratka danes smo slišali tukaj tudi kolegico Mlinarjevo, ko je izlagala podatke, kot sem povedal, mi imamo zelo jasne z zakonom določene zbirke, preverjene in tako naprej. Doktor Mlinarjeva je danes zopet prišla s svojimi podatki iz svoje ambulante. Ma ta ambulanta ni, to niso javni podatki, pazite, to niso javni podatki. Javni podatki so tisti, ko jih upravlja, obdeluje profesor Zadnikova, ki jih obdeluje moja ekipa in še nekateri, to so javni podatki. To niso javni podatki. Tiste podatke bi jaz zelo rad, da pride moja zbornica in da preveri. Ko sem jaz delal v splošni ambulanti in ambulantah, sem mnogokrat napisal tudi pildke in tako naprej in ti podatki, ki jih je danes dala doktor Mlinarjeva, glejte jaz se ne kregam z nobenim.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Doktor Vudrag, prosim, če zaključite.

Pidr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Doktor Mlinarjeva je celo dala nekaj manj podatkov...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Mislim, da ste dali odgovor na vprašanje svetnika, mislim, da ste odgovorili dosti izčrpno, hvala lepa. Zdaj gremo po vrsti, imela sem prijavljenega gospoda Fortunata, je to replika?

JULIJAN FORTUNAT (predsednik uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Ja odgovor. Na vprašanje, kako se izvajajo meritve v Salonitu. Zakonodaja je v Sloveniji zelo jasna, kako se to, in to je za vsa podjetja v Sloveniji enaka, za vse onesnaževalce, o tem bi lahko...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Se opravičujem, moramo iti po vrsti, ker nismo še zaključili razprave okrog gospoda Vudraga, tako da vam bom dala po tem besedo, nič skrbet, boste vsi prišli. Gospa Mlinarjeva ste želeli repliko na gospoda Vudraga, prosim, prvo vi.

NEVENKA MLINAR, dr. med. (splošna zdravnica v Desklah): Jaz bi rada kolega doktor Vudraga prosila, če lahko odgovori z enim stavkom, ali vi mislite, da jaz z mojimi podatki zavajam. Vprašanje in en stavek prosim.

Pidr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Draga kolegica, vi ste zlata oseba in vi ne zavajate, samo vi ne veste, kaj poveste. Žal in ste prepričana v to in to ni korektno. Glejte, zato so institucije, to ni korektno, ker je narobe interpretirano.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Replika gospod Valentinčič, jaz vas prosim, da ste strpni vsi skupi in pa spoštljivi.

JOŽE VALENTINČIČ (občinski svetnik): Jaz sem že prej želel repliko na doktor Vudraga in tukaj me je že doktor Mlinar, gospod Vudrag, vi pravite, da so vaši podatki preverjeni, zdaj pa vas sprašujem, a tisti podatki v ambulanti, ki so zapisani v kartonih in tisto tam potem ne držijo in niso tapravi in ne vem, pa me zanima zdaj, ali tisto niso tapravi odgovori.

Pridr. prof., dr. MARKO VUDRAG, dr. med. (Nacionalni inštitut za javno zdravje, OE Nova Gorica): Podatki držijo, podatki držijo, seveda držijo, ampak kako jih doktor Mlinarjeva pove in kakšna je to teža za populacija, ni korektno in ni pravilno. Za to gre. Ni, da podatki ne držijo, še nekaj je. Potem še nekaj, pazite, mi govorimo o populaciji, doktor Mlinarjeva dela v obratni ambulanti, samo malo, profesor Dodičeva prosim, to je bila obratna ambulanta. Kdo hodi v obratno ambulanto? Kdo, izključno ljudje, ko so bili zelo obremenjeni, bolni in podobno in seveda doktor Mlinarjeva, svaka čast, ima zelo obremenjeno populacijo in tam je bolezniki še in še in je seveda zaskrbljena, ampak gospod Valentinčič, mi gledamo populacijo kot celoto in breme z mezoteliomom je zelo jasno povedala profesorica Zadnikova, je velikansko, ker je to redek tumor, saj bo zginilo. Ampak glejte, ti podatki, kar še enkrat vas vprašam jaz, odgovorim vam z vprašanjem, kdo hodi v ambulanto doktor Mlinarjeve? Otroci, zdravi, malo zaradi Aspirina ali malo zaradi depresije ali česa, kdo hodi? Resno bolni ljudje, seveda, vsaka ji čast, da dela v tej ambulanti, ampak to je potem za takav prikaz malček dvomljivo.

JOŽE VALENTINČIČ (občinski svetnik): Gospod Vudrag, v ambulanto hodijo bolani ljudje, pa ni važno, ali je obratna, ali kaka je. Zdravi ne potrebujejo ambulant.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gremo najprej. Za doktor Fikfakovo imam tudi napisano, ste nekaj vprašal Valentinčič, še na začetku so bila vprašanja, mislim da bi morala odgovoriti.

JOŽE VALENTINČIČ (občinski svetnik): Vprašal sem, rečeno je bilo, da je 2831 priznanih poklicnih bolezni, koliko jih je pa nepriznanih.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Mislim, da okrog 20 %.

JOŽE VALENTINČIČ (občinski svetnik): Od teh 2800 ali še dodatnih dvajset?

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Dodatnih 20.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Moramo zaključiti še vprašanja od..., replicirajte prosim.

RISTO DJURIĆ (občinski svetnik): Jaz sem v društvo OZA. In društvo OZA je bilo 2816 primerov podanih za ugotavljanje bolezni azbestoza. Od te cifre je 2816 do sedaj danih zahtevkov je cirka 20 % zavrnjeno in ostalim je priznana azbestoza, tako da tudi nek podatek, 2831 ne drži. Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Prosim, gospa Dodič, če pokomentirate.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Natančne številke na dan 31.12.2019 vam lahko pošljem in sicer, da ne bo nesporazumov, prvč, koliko je bilo vlog vloženih, številka 1 in številka 2, koliko je bilo priznanih poklicnih bolezni in številka 3, število priznanih ni isto kot število obolelih, ker ima lahko en človek več poklicnih bolezni in te podatke lahko dobite na občino v tem tednu.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Jaz bi prosila, da posredujete, da bomo poslali naprej svetnikom. Na naslednje vprašanje prosim, da odgovori nekdo iz podjetja Salonit Anhydro. Gospod Fortunat, prosim.

JULIJAN FORTUNAT (predsednik uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Začeli smo o meritvah, zakonodaja je z vso industrijo v Sloveniji in pa tudi v Evropi enaka, onesnaževalec plačuje meritve, to je res, ki pa jih izvajajo neodvisne zunanje inštitucije. Če ste sledili pozorno pred kakimi 10 dnevi, je bil na televiziji tudi minister Zajc, ki je napovedal, da mogoče bi šli v smeri spremembe, da bi država prevzela te meritve in bi verjetno od nas zahtevala, da dajemo denar v fond. Nas ni strah ne ene ne druge, ne tretje rešitve, naše meritve so zagotovo prave in ja, kaj pa se dogaja ponoči. Tle bi pa kar povabil tistega, ki to trdi, da pride pogledati našo dokumentacijo. Moram reči, da je dokumentacija, kar se uporabe alternativnih goriv tiče, zelo zelo zahtevna in natančna in so nam jo v prejšnjem letu velikokrat prekontrolirali. Naj samo povem, da smo imeli raznoraznih inšpekcij v lanskem letu blizu 30, lahko si predstavljate, koliko to obremenjuje naše delo, hkrati pa kakšnih bistvenih odstopanj sploh niso ugotovili. Tako da sem prepričan, da se ne pokadi ne črno ne belo, tudi sam sem velikokrat še ob 10-ih zvečer v fabriki, pa grem mimo in ni zagotovo nič drugega, kot bi moralo biti. Lahko zagotovim.

JOŽE VALENTIČIČ (občinski svetnik): Hvala za odgovor. Naj povem, da jaz tem meritvam, ki jih dobivamo, zaupam. Postavljal sem pa vprašanje predvsem zaradi tega, da, kaj se govori v okolici in da ponoči se stvar skozi dimnik kadi, zato sem pa tudi vprašal, če slučajno se naprave ponoči izklopijo, kar pa vem, da ni možno, hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, Jože. On še eno vprašanje ste imeli za gospo Bolte. Jože, še eno je bilo, kaj je že bilo. Glede odstranjevanja azbesta, če lahko pokomentirate:

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje): Tukajle je bila gospa Dodič Fikfak zelo aktivna vedno, tudi na Ministrstvu za okolje in prostor smo skušali pripraviti v skladu z njeno pomočjo, navodili, če lahko tako rečem, strategijo ravnanja z azbestno oziroma preprečitev azbesta, da leta, da očistimo Slovenijo, kot je bila dana z vaše strani. Ampak se vedno ustavi pri denarju. Nikoli se ne najde denarja za to problematiko, da bi se aktivno pristopilo k tej zadevi in pač našlo denar na vladi ali kjerkoli, bom rekla na vladi ali Republiki Sloveniji za, da se očisti azbest v celotni Sloveniji, ne samo na določenih področjih, ampak povsod. Tako kot je rekla večkrat že gospa Dodič Fikfak, da je bila do leta 2030 država brez azbesta. Strategija je napisana, vedno se pa ustavi pri denarju. Mogoče samo to, da skušamo, z Ministrstvom za finance se dogovarjamo, da upamo, da bodo ugodili, da iz proračun določen denar gre na namensko postavko in se iz tega denarja potem tovrstna bremena rešuje, tudi problematika azbesta.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Jože Valentinčič, imate še repliko?

JOŽE VALENTIČIČ (občinski svetnik): Še eno repliko imam. In sicer na to, jaz sem s tem odgovorom sem povedal, razen občine, ki plačuje ta odvoz odpadkov, vse druga ministrstva, inštitucije take ali drugačne ne ukvarjajo, ne ukvarjajo. Lahko, da je gospa Dodičeva provala v tej stvari kaj narediti. Ampak zdaj ste me tukaj zbodla. Denar, denar je problem. Če pa vemo, da je ta azbest tisti krivec oziroma tisti povzročitelj te tragedije in zdaj se pogovarjamo o denarju. Tukaj bi mogli stopiti vsi skupaj in denar dobiti. Če se ga dobi za vse neumnosti, ga je potrebno dobiti tudi za odstranjevanje azbesta.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gospa Dodič je želela še repliko...

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Da ne bo nespornost, o moji vlogi. 20 let približno, ker nimam nikakršne na Ministrstvu za okolje in prostor, da ne bo nespornostv prosim, torej vsaj 5-krat smo bili v vseh odborih državnega zbora, vsi poslanci so se absolutno strinjali za zdravje, za infrastrukturo, da je treba to narediti, vsi, levi in desni in kodrlajsasti, nihče ni nič naredil do danes.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor):

Samo za pojasnilo, nisem želela reči, da imate kakršnokoli vlogo ali pa kakršenkoli denar s strani Ministrstva za okolje in prostor, ampak vem, da ste zelo aktivna na te problematika, zato sem povedala, da smo tudi z vašo pomočjo, bom rekla poskušali pripraviti strategijo, ampak kot je bilo povedano, ni samo Ministrstvo za okolje in prostor tisto, ki bi moralo prispevati denar, ampak ne bežimo od dejstva. Je pa res, da bi mogla vlada, pač Republika Slovenija najti denar za tovrstno problematiko, se strinjam.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Naslednja je prijavljena na razpravo Valentina Bevčar.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Torej, najprej bi rekla, da sem res zelo vesela, da smo po treh letih spet tukaj in da, ker takrat je zgodba ostala pri tej debati in karavana je šla svojo pot naprej. No, po treh letih smo spet tukaj in druga stvar, zaradi katere sem vesela je ta, da se občinski svet, da se je odločil že na prejšnji seji, da podpre poziv zdravnikov in zobozdravnikov, da država pri svojih odločitvah upošteva obstoječe tveganje za zdravje ljudi in tveganje za naprej. To je prva stvar. Potem bi pa šla rada naprej. Zdaj pa ne vem, ali bi raje, da postavljam vsakemu vprašanje posebej pa da mi sproti odgovorite ali pa postavim vse, pa mi na koncu odgovorite.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Kar postavite pa bom jaz si beležila, kdo vam bo odgovarjal?

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Videli smo podatke zdravnikov na Power Pointu in me zanima, če ARSO pozna te podatke, torej ve za količine izpustov emisij iz tovarne Salonit Anhovo?

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Lahko tukaj odgovorim. Salonit Anhovo poroča pač podatke na ARSO in s tem smo mi smo seznanjeni s temi številkami, ja. Saj drugih podatkov, v končni fazi, uradnih ni.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Hvala lepa, če poznamo te podatke, jaz bi prosila doktor Mlinarjevo, če lahko te podatke da še enkrat gor, da jih imamo pred seboj..., pa me zanima, kako jih interpretirate na ARSO, kaj to pomeni, če izpustimo v okolje tako količino emisij, kaj to pomeni? Ker količine so zelo visoke... in če smo prej poslušali doktor Brvarja, vse te snovi povzročajo težka obolenja, vsaka zase...

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Jaz mislim, da je tukaj v bistvu največja težava med našim sporazumevanjem, a ne. Te podatke poznamo, ampak ti podatki ne povejo, ni iz teh podatkov se ne da sklepati, kakšen zrak ljudje dihajo, ker ni upoštevana meteorologija, kako se te zadeve redčijo, kaj res ljudje od tega, kar pride v okolje, dihamo. In te podatke za nekatera onesnaževala, za katere imamo podatke, sem jaz predstavila, za tista, ki jih imamo in na podlagi teh podatkov se je treba odločiti, ali predstavljajo zdravstveno tveganje za ljudi, ki tukaj živite. In ne moremo govoriti o teh podatkih o emisijskih podatkih, ampak je treba pogledati, čemu so ljudje res izpostavljeni, kaj dihajo in se potem zdravstvena stroka pove, ali so te ravni za to populacijo tukaj ustrezne ali ne. Tako da v bistvu samo iz emisijskih podatkov se res ne da sklepati na vplive na zdravje.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Hvala. Če vas prav razumem, vemo za količino emisij, ne vemo pa, koliko je teh emisij v zraku oziroma ste povedala za par snovi, ne pa za vse, in zato ne moremo sklepati, kako to vpliva na zdravje nas, ki tu živimo.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Točno tako. Da se zadeve tudi zmodelirati, pa se na podlagi tega sklepati, kako se ta onesnaževala širijo, ampak nemogoče je pa samo iz teh podatkov, ki jih tukaj vidimo, sklepat, čemu, kakšnim

ravnem ste vi izpostavljeni, tako da je v bistvu treba na podlagi teh podatkov se odločiti, teh podatkov, kakšnim ravnem ste tukaj izpostavljeni in glede na preteklo obremenjenost sklepati ali so te ravni za vas previsoke.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): In to modeliranje je bilo opravljeno na tem področju?

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Modeliranje je bilo opravljeno in če bo v novi presoji vplivov na okolja spet narejeno in tukaj v bistvu pride zdravstvena stroka, kot je kolegica iz Ministrstva za zdravje povedala, te podatke dobijo kolegi v pregled in se potem odločijo oziroma dajo mnenje, ali je ta poseg sprejemljiv ali ne.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Za vse snovi je bilo modelirano?

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Modelirano je za tiste snovi, ki presežejo določene pragove, zdaj ne vem, delci so sigurno bili, dušikovi oksidi, benzen, tako da zdaj čisto detajlno bi bilo treba podatke pogledati, če želite, tudi to lahko pogledamo in to se bo v primeru, da se gre v ponovno presajo, spet zmodeliralo.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Se pravi, pred vlogo za povišanje količina sosežiga boste vse to opravili, pred izdajo vloge?

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Oni, Salonit Anhovo oziroma to modeliranje, na podlagi tega modeliranja se potem odloči naprej v postopku. Ko bo pač vloga oddana oziroma ko se bo o tem odločalo. Prosim?

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonit Anhovo d.d.): Samo da komentiram okrog modela, ker je bilo vprašanje, kaj je bilo modelirano, v letu 2010, ko je bil model narejen, en del rezultatov sem prej pokazal. Takrat je bil modeliran prah, benzen in dušikovi oksidi, ker so ti presegali določene pragove pri emisijah in je bilo možno sklepati, da bi lahko prišlo do takih ravni, ki bi bile relevantne za zdravje in je potem ta model bil za to narejen. Mi imamo, prej sem omenil, da smo začeli neko študijo, da imamo modelirane tudi druge parametre v okolju, ne samo te tri, ki so bili 2010 zmodelirani. In v kolikor bi prišlo do presoje vplivov na okolje za neko bodoče stanje, bi ti ponovno zmodelirali s predpostavkami teh dodatnih količin ali pa večje proizvodnje, karkoli bi mi vprašali v postopku.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Samo malo, gospod Risto, če lahko še dokončan, mi je žal, ampak moram ane. To pomeni, da je leta 2010 bilo opravljeno zadnje modeliranje? Kdo mi lahko to odgovori, je bilo leta 2010 opravljeno zadnje modeliranje?

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonit Anhovo d.d.): V 2010 je bilo opravljeno zadnje modeliranje.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Še to me zanima, kdo opravlja modeliranje, Salonit Anhovo ali kakšna od institucij države?

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave Salonit Anhovo): V tistem času je bil tehnični model narejen na Tehnični univerzi v Gradcu.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Če lahko kdo od vas odgovori, ker jaz tega res ne razumem, da vpliv zraka na zdravje ljudi ne opravi neka državna institucija?

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Modeli pridejo na ARSO, ti modeli se pogledajo z vidika ustreznosti. To ne gre, to ni postopek tak, da se slepo verjame vsem dokumentom, ki nam jih kdorkoli predloži ampak se zadeva preveri, po domače

povedano ali pije vodo in v bistvu se gredo vse, vloga gre tudi v presojo na Ministrstvo za zdravje in oni dajo potem na podlagi teh rezultatov svoje mnenje. Niso edini soglasodajalec, jih je več, pač odvisno ne vem postopkov oziroma proizvodnje, objekta, kakršenkoli je. Odvisno, za kakšno dejavnost, kaj je v bližini.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Samo malo, repliko prosim, Vladimir Kolmančič?

VLADIMIR KOLMANČIČ (občinski svetnik): Hvala za besedo. Jaz bi se kar navezal na Valentino, ker je glih ta razpredelnica tukaj. En kup enih nasprotujočih podatkov sem danes videl pa me zanima konkretno ta benzen. Tukaj imamo 41 procentov, Salonit je pa izpostavil dva procenta. Zdej ali kdo tukaj zavaja ali manipulira, prosim, točen jasen odgovor:

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Doktor Vuk, boste vi.

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Tole je, kaj za tem je, noben od nas ne ve. Predvidevamo, da je to pravilno sešteto, zakaj bi kdo konec koncev zavajal, najbrž ni razloga. Je pa tukaj treba vedeti veliko detajlov. Recimo pred pol ure mogoče je nekdo primerjal emisije Salonit in EGTK Celje, sežigalnica v Celju glede benzena. Veste, sežigalnica odpadkov ne merijo benzena in formalno gledano je tam nič, ne glede na to, da na dimniku ni nič. Sežigalnica pač merijo tako kot druge naprave po svojih predpisih, ki so, ki jih imajo in če je v seznamu snovi, ki so predvidene, da jih nadzoruješ, benzen, pa se pač meri. Če benzena pač ni predvidenega, se pač ne meri. In tukaj imate, kaj. In tukaj gor imate kaj, imate sedem osem livarn in livarne imajo predpis, ki piše, meri benzen. In merijo ga. In imate gor cementarno, ki seveda piše merijo benzen in namerijo ga. Če bi merili benzen na vsaki kurilni napravi na biomaso, bi ga ravno tako namerili, in to velike količine. Tole je, tole je zavajanje. Številke so prave, ne dvomite, da bi se kdo lagal, ampak je zavajanje. To je interpretacija podatkov, ki sodi na en drug nivo poznavanja, ne na tako bi rekel instruktivno sejo, ki je namenjena le seznanjanju s stanjem v okolju. To pa je tako, kot imate pri evidenci raka, to je težko vprašanje, ki zahteva razumevanje ozadja. Ja, res je najbrž.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Ali lahko mogoče še en dodatek tukaj, tukaj so samo emisije benzena iz nepremičnih virov, tukaj nimamo drugih virov in zato je podatek, ki ga je podal Salonit verjetno, jaz ga zdajle ne morem preveriti, je verjetno glede na emisije v Sloveniji, je lahko ta podatek čisto korekten. Jaz ga zdajle ne morem preveriti, ker tega podatka enostavno nimam tukaj, da bi jih lahko preverila. Ampak tukaj so samo emisije iz nepremičnih virov in tukaj je delež Salonit Anhova, verjetno je takšen kot je, če pa se gleda vse emisije benzena v Sloveniji, tudi iz kurilnih naprav in ne vem še mogoče kakšnih drugih, bencina in tako naprej, pa pridemo lahko, mislim je, ne morem ga zdejele preveriti, verjetno je podatek o dveh procentih tudi OK.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Doktor Vuk je še želel repliko, samo da to končamo, ker se verjetno navezuje na isto temo, prosim doktor Vuk.

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Jaz sem prej podal podatek o prispevku, našem prispevku na Gorenjem Polju v tistem času, ko smo to merili in glede na model, tisto kar je model pokazal, da je naš prispevek na tisti točki, če primerjamo z dejansko izmerjeno vrednostjo, je to dva procenta tiste vrednosti. Je prispevek v okolju. Tukaj so pa procenti oziroma deleži emisij za nek določen nabor naprav, kjer se ta benzen meri. Daleč pa od tega, da je to recimo delež vsega benzena, ki pride v okolje v Sloveniji.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Če bi jaz ravno se navezala na teh dva procenta izmerjenega benzena, se pravi če vi imitirate 2,6 tone benzena letno, potem vsi ostali v našem kraju imitirajo 130 ton benzena? To je strašen podatek, kako pa? Gospod Vuk je rekel, da oni so izmerili, da oni izpustijo dva procenta benzena, se pravi, če na leto

imitirajo 2,6 tone benzena, 98 procentov benzena v našem okolju potem pomeni 130 ton ali česa ne razumem?

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Moment, malo velik informacij je za vas. Zelo lepo evidenco emisij iz tovarn bote imeli v evropskem registru izpustov onesnaževal, EPRTTR se mu reče, tam bote videli emisije iz vseh cementarn v Evropi, in emisije 2,5 benzena na leto je standardna emisija cementarne v Evropi. To ni nič posebnega, to je normalna emisija. Tiste naprave, ki to meri, če pa naprave ne merijo benzena, potem je zavajajoče reči, da ni benzena, samo se ne meri.

VALENTINA BAVČER STANIČ (občinska svetnica): Nisem to vprašala, ampak ali je tukaj potem 130 ton od drugih onesnaževalcev, če je dva procenta?

Tone Kvasič (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Gospa, te matematike jaz ne razumem, to boste morali dati na papir, pojasniti, kako ste prišli do takih števil, ker takole bi rekle preko mikrofona je težko se pogovarjati, konec koncev imate vprašanje napisano, drugi bi morali imeti sive celice uporabljene zelo hitro, da bi ugotovili, kaj vi mislite, prehitro je.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Kdo je še želel? Gospa Dodič, replika.

Izr. prof. dr. METODA DODIČ FIKFAK, dr. med. (Klinični inštitut za medicino dela in športa, UKC Ljubljana): Jaz bi rada samo repliko, ker izgleda, da se ne razumemo, če sem jaz prav razumela, je gospa vprašala, ali naredimo model, v katerem imamo na eni strani zdravje ljudi v Soški dolini, na drugi strani onesnaženje. Gospa, takega modela ni.

VALENTINA BAVČER STANIČ (občinska svetnica): Hvala, to sem želela slišati na glas. In zdaj bi šla naprej k naslednjemu vprašanju, in sicer meritve, same meritve, kako se opravljajo, ker se tu velikokrat govori, da mejne vrednosti niso presežene, nekaterih onesnaževal. Me zanima, kako lahko trdimo, da niso presežene, če pa merimo samo 24-urna povprečja za nekatere snovi, za določene pa enkrat ali trikrat letno. Kako potem lahko rečemo, da niso presežene, kaj pa vmes, ko jih ne merimo. Recimo za sežigalnice velja, da se predpisane snovi meri na pol ure, pol urne mejne vrednosti, pri sosežigu pa samo dnevne? Pa še tiste samo nekatere samo parkrat letno, s tem da imajo dosti višje vrednosti emisij. To bi bilo to, najbrž ni potrebno niti odgovora, ker ga vsi poznamo, kako je s tem. In potem še ena stvar, ki je velikokrat bila izpostavljena. Obljubim, zadnje vprašanje. Torej, da je kakovost zraka pri nas enaka ali boljša kot je v večjih mestih, kot je v večini krajev v Sloveniji kot normativ za ta podatek pa izpostavljate PM10 delce, ali je samo PM10 delci so relevantni za določanje kakovosti zraka v nekem okolju.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Boste vi, gospod Kvasič.

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Bom najprej jasno glede monitoringa. Frekvenca monitoringa je nekaj, kar po konsenzu stroke, če tako se izrazim, lahko izkaže dejanske vrednosti emisij. Vi seveda, vedno ko merite, morate vedeti, kaj merite. Imate napravo, ki obratuje bolj ali manj enako cel čas. Ko zmerite danes, je popolnoma utemeljeno pričakovati, da bo tako tudi jutri. Ne vem, zakaj bi v to dvomili. Dogovor je, dogovor je, da enkrat na tri leta je za manjši vir emisij popolnoma v redu. Za naprave, kot pa je recimo cementarna pa imamo, kot rečemo bat zaključke, oziroma bref dokument, kakorkoli so ga danes že imenovali, kjer je za vsako posamezno snov za vse cementarne v Evropi na enak način določen monitoring. Nekateri snovi so trajno, nekatere snovi so na šest mesecev, nekatere snovi so pa letno. To je konsenz stroke na posameznem področju, kako se izvaja monitoring za posamezne tipe naprave. Recimo za vaše kurišče, če imate hišo, se ne izvaja nikoli monitoring, za sosednjega mizarja se izvaja enkrat na tri leta, za Salonit se izvaja enkrat letno, enkrat na šest mesecev ali pa enkrat ali pa stalno. In to je

konsenz stroke, da današnji čas to omogoča, kaj bo čez 20 let, jaz ne vem. Glede emisije pa kolegica.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, naslednji je prijavljen na razpravo.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Mogoč samo, kar se tiče emisijskih podatkov. Jaz sem poudarila najbolj pereče probleme, ki so v Sloveniji in tudi tukaj. Največji problem zadev, ki jih spremljamo in ki jih merimo, na Goriškem je ozon, visoke koncentracije ozona poleti. Tako da v bistvu je bilo podano, potem smo govorili še o delcih, kakšne so ravni in to so meritve, ki jih imamo na podlagi katerih lahko govorimo. So tudi druge, mislim je tudi benzen, ampak teh podatkov, bom rekla ni na razpolago, jih ne morem komentirati. Lahko povem kakšne so ravni drugje v Sloveniji, kaj merimo tudi ob prometnih cestah, to je bil tisti generalni problem, ampak v Sloveniji se generalno, tudi recimo v Celju ko se izvajajo meritve, ko je širši nabor, so to pač problematična onesnaževala.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): samo še, saj pravim, zahvaljujem se za ta vaš odgovor. Edino to bi rekla, da ne moremo potem primerjati Bovca ali pa Bohinja z Kanalom ali pa Anhovim, ker tam pač preprosto take industrije nimajo...

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Vsaka je, bil pa za primerjavo tudi Iskrba, a veste, vse primerjave niso tako enostavne. Za določena onesnaževala, recimo ozon je specifičen, a ne. Ozon, pri ozonu je tako, da v bistvu so večje vrednosti na Goriškem kot na celinski Sloveniji, so pa izredno nizke vrednosti ob prometnih cestah, kjer imamo sveže emisije prometa. Nobenemu ne bomo zato priporočal, da naj se sprehaja ob cesti, da se bo izpostavil dušikovim oksidom, zato ker bo imel manjše, ali pa delcem, zato ker bo zato manj izpostavljen ozonu in so določene specifike, ki jih je treba upoštevati tako pri lokacijah kot pri posameznih onesnaževalih in ni enostavno tako posploševati in interpretirati podatke.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Se pravi, ne moremo primerjati krajev med seboj?

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Za določena onesnaževala se mogoče da, ampak je treba mikrolokacijo gledati in vse te zadeve. Ne da se pa zadeve kar tako enostavno posploševati.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Naslednji je prijavljen svetnik Grega Velušček.

GREGA VELUŠČEK (občinski svetnik): Pozdravljeni še v mojem imenu. Jaz bom malo spremenil temo, jaz bom o odnosu države do te lokalne skupnosti. Država hoče delati neko sežigalnico in sprašuje lokalne skupnosti, katera bi bila pripravljena to sprejeti. Te lokalne skupnosti, občine, še manj pa prebivalstvo pa nič ne vpraša, ko povečuje količine na že obstoječih napravah. To je pač nekorektno. Zdaj pa, to je za Ministrstvo za okolje vprašanje, kaj si mislite. Bom pa eno vprašanje tako vprašal, kakšno je vplivno območje Salonita Anhovo? Prosim, če mi odgovorite. Bom pol še dodatno vprašanje postavil.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Lahko odgovorim samo na prvi del, na vplivno območje ne vem, ker to je Agencija za okolje pa del dovoljenja, da pač nismo pristojni tukaj. Govorim samo, da to pač ne vem in to ne bom komentirala. Lahko pa prvi del komentiram. Odločitev ministra je bila, da pač lokalne skupnosti povpraša. Ni občina, vaša županja se ni zato odločila, ni pristopila k temu sestanku. Bi že na začetku povedala in država nikoli ni bila tista, ki bi rekla, da se bodo odpadki sežigali v Anhovem in da naj Anhovu da dovoljenje za sežig odpadkov. To je na strani upravljavca samega, ki se odloči, ali bo dal vlogo na Agencijo za okolje in s tem

pridobil dovoljenje povečanja, karkoli že. O tem, kar ste omenili, da je država spraševala. Ja, vsi vemo, da odpadke proizvajamo sami, mi tukaj, če lahko tako rečem, tudi blato iz čistilnih naprav, ki je pač bom rekla težava, mi sami vsak dan, ko se vprašate, ko pride iz trgovine, kam s toliko odpadki in za te odpade bomo morali ali hočeš nočeš, poskrbeti sami. Evropa pač nam je povedala, da jih ne bo sežigala namesto nas. Ne govorim samo o sežigu, govorim o hierarhiji ravnanja z odpadki, če lahko, ki je jasno, najprej je potrebno preprečevati, da do odpadka sploh pride, če pa že pride, ga je potrebno reciklirati, predelati, šele potem termično obdelati oziroma odlagati in hierarhija je jasna in po tej hierarhiji ravna tudi Ministrstvo za okolje in prostor. Vemo pa vsi, da nekaj, en del odpadkov bo ostal, tudi če bomo vse te postopke prej naredili in za to bo treba poskrbeti. Odločitev ministra je bila, da povpraša lokalne skupnosti in s tem seveda tudi prebivalce, da ne gre država kar, ker še to mogoče po Zakonu varstvu okolja je sežiganje odpadkov državna gospodarska javna služba, se pravi, da mora država sama poskrbeti na kakršenkoli način, da se pač, če se tako odloči, sežiganje odpadkov nekje pač prične izvajati. Če se tako odloči. Odločitev je bila, da se povpraša lokalne skupnosti, kje oziroma kako razmišljajo o tej tematiki in pet občin je podalo nekak odgovor, zanimanje za to problematiko in so se udeležili sestanka. Med temi petimi občinami seveda vaše občine ni bilo. Na drugo vprašanje pa ne znam odgovoriti.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Replika Peter Nanut, samo replika, da zaključim.

PETER NANUT (občinski svetnik): Najlepša hvala za besedo. Ja, tipičen primer danes je to ravnanje z odpadki in problematika, ker ni neke jasne strategije, to nam je jasno. Tudi ljudje v teh krajih rečejo, ja kje bomo pa kurili naše smeti, naše vsakdanje odpadke in tako naprej. Lejte v tovarni Salonit Anhovo se sežge ena tretjina slovenskih smeti, dve tretjini se jih prepelje iz drugih držav. OK, zamižimo. Dobro. Ampak lejte, mislim, ali se vam zdi pošteno, da gre z enega kamina toliko, z drugega kamina gre pa toliko manj. Ali smo mi tle, koliko časa bomo mi še tukaj žrtvovani drugorazredni državljani Slovenije, samo to je vprašanje, ali se vam zdi to pošteno? Jaz na tem mestu, stvar je za mene enostavna, zahtevati je potrebno, da se dimni plini prečistijo do te mere, kot sežigalnica. Ker za mene ni to poštena igra...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Replika Valentina Bevčar, potem boste še vi odgovarjali:

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Jaz bi samo rada ta podatek, koliko odpadkov pa bi v Sloveniji šlo v sežig, ima ministrstvo ta podatek, ker to bi bilo zelo lepo, da ga imate, ker govoriti o enormnih količinah, ki bi jih mogli sežgati pri nas v Sloveniji na pamet, je smešno? Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gospa Bolte, boste odgovarjala...

GREGA VELUŠČEK (občinski svetnik): Poglejte, gospa, jaz razumem zagato države z odpadki. Malo bo treba biti bolj obziren do okolja, pa tudi država mora malo več vložiti v to. Ampak jaz podpiram to, da je Ministrstvo povprašalo za mnenje občine in prebivalstvo pri gradnji nove sežigalnice. Moti me to, da je tudi zdaj verjetno ne bo vprašalo občino in še manj pa prebivalstvo ob tem povečanju, ker je to praksa že dosti časa. Zdaj pa še en odgovor, ker sem vas vprašal, vplivno območje Salonita. Jaz sem si prebral, okoljevarstveno dovoljenje, je tako, manjše, kot če se zvrne dimnik, ker bi dimnik padel ven iz vplivnega območja. Če boste šli pogledat to prvo izdano dovoljenje na 32 in 33 strani, boste ugotovili, da vas Krstenice ni v vplivnem območju. Tukaj na 33 strani boste ugotovili, celo enega svetnika imamo, ki je bil udeležen v tem postopku, ko je ARSO po ZUP-u vprašal Salonit, če so teli prebivalci Krstenic, po njihovem mnenju stranka v postopku, verjetno je Salonit govoril da niso, hkrati je ARSO zahteval nek elaborat, iz katerega očitno izhaja, da Krstenice niso v vplivnem območju. To je vas 50 do 100 metrov proč od Salonita. Mislim, dajmo biti malo

resni in odnos države do tega okolja je zelo problematičen. Danes tukaj poslušamo, vsi bi se pogovarjali, vsi bi se nekaj menili, dajmo dobiti neke kompromise, jaz to podpiram. Jaz na vašem mestu, doktorji znanosti ste vsi po vrsti tam, pa očitno vas je morala Občina Kanal spraviti skupaj, da si lahko kaj poveste med sabo. Mene na vašem mestu bi bilo sram. Ne mi zameriti. Doktorji znanosti, pričakujem tudi glede na funkcije, ki jo opravljate, da znate med sabo komunicirati.

TINA GERBEC (županja Občina Kanal ob Soči): Svetnik Velušček, prosim, če ste spoštljivi do poročevalcev, res prosim...

GREGA VELUŠČEK (občinski svetnik): Sem spoštljiv. Imeli so tudi možnost, da svoje izvajanje malo pokomentirajo med sabo pa jih niso. Ne vem, brez zamere, to je meni malo smešno, ste na odgovornih funkcijah. In tukaj vam povem, piše, da je vplivno območje po ograji Salonita Anhovo, dajte si pogledati, upam, da imam svetnik Križnič tukaj mapo, zdaj pa samo mi povejte, kje se to čudežno ograjo kupi, ker to je velik biznis. Malo sem sarkastičen, ampak ne morem mimo tega, če ne bo županja spet rekla, da sem žaljiv, hvala.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Še enkrat, če lahko samo povem, da na Ministrstvu za okolje in prostor ne pripravljamo dovoljenj, kot ste povedal Agencija za okolje, nisem odgovorna za pripravo dovoljenj. Razumem vaše vprašanje, seveda vam lahko podam tudi odgovorov, čeprav ne poznam dovoljenja, niti strani 32, tako da se opravičujem. Še enkrat, če lahko nazaj vprašanje, ki ste ga imeli glede lokalne skupnosti vaše. Povedala sem že na začetku, da država ni dala dovoljenja kar sama od sebe za Salonit Anhovo, ampak je prišla vloga na Agencijo za okolje, o kateri potem Agencija za okolje odloča. In kjer smo že povedali, je tudi Ministrstvo za zdravje pristojno, da poda svoje odgovore, svoje videnje na to problematiko in svoje mnenje glede tega. Jaz bi tukaj mogoče zaključila.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Ivan Križnič ima še, ne vem v kaki smeri ste z repliko, Ivan Križnič, replika, ena minuta je za repliko.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Bom takoj, ker vidim, da imamo problem s časom. Tukaj pa gospod svetnik Velušček Grega je podal to vprašanje, tukaj imamo, zato sem prišel tukaj, tukaj imamo dokumentacijo, kjer izhaja, da je podpisan doktor Vuk, kjer on določa vplivno območje Salonita Anhovo pri izdaji okoljevarstvenega dovoljenja. Osebnostno podpisan, lahko si pogledate in pregledate ta dokument, a je to vaš dokument, a je to vaš podpis, če to ni vaš, dajte negirati, da ne bi dobil slučajno kakšno kazensko ovadbo od znanih odvetnikov, kot sem jih že prejel par. A lahko pogledate, je to vaš podpis? Je pa točno po parcelni meji Salonita Anhovo...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Prosim, doktor Vuk, da podate odgovor.

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Jaz ne vem, nisem videl dokumenta, težko ga, bom jaz najprej povedal, potem mi boste pokazal. Na to ne bom odgovoril, bom pa povedal, kako je potekal postopek, ko smo morali znotraj vloge za okoljevarstveno dovoljenje podati tudi vplivno območje. In neke jasne zakonodaje, kako naj se to naredi, takrat v Sloveniji ni bilo in glede na to, da smo mi predlagali spremembe na napravi, ki je že obstoječa, ki je že obstoječa naprava, ta cementarna je tam že stala, smo pa predlagali določene posodobitve, ki so bile potrebne za to, da postanemo skladni z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, kar je predpogoj za okoljevarstveno dovoljenje. In ker so te posodobitve izboljšale, zmanjšale naše vplive na okolje, smo mi v bistvu dali vplivno območje ne za cementarno, ampak za te bodoče posodobitve, cementarno z bodočimi posodobitvami, se pravi, cela okolica bi s tem oziroma je s tem izboljšala kakovost tistega okolja in zaradi tega smo takrat omejili vplivno območje na območje cementarne. Ni pa tako, da ta postopek, da je tekel brez javnosti, ker je šlo za okoljevarstveno soglasje in

okoljevarstveno dovoljenje, je bila vloga razgrnjena, takrat v prostorih občine Kanal, en mesec, vsak je lahko šel pogledat, vsak je lahko dal pripombe na to, ki jih je pa potem ARSO v postopku obravnaval in jih bodisi komentiral, upošteval, ovrigel relevantnost tistih pripomb, karkoli je pač bilo za to potrebno narediti. Potem smo mi na podlagi te vloge dobili okoljevarstveno soglasje in okoljevarstveno dovoljenje, ki je bilo spodbijano najprej na drugi stopnji, potem na upravnem sodišču, potem na Vrhovnem sodišču in povsod je to dovoljenje obstalo. Se pravi, da ni tako, da ni nihče preverjal tega, je šlo čez vse stopnje preverjanja in je obstalo kot tako.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): najprej je bil Svetnik Velušček, replika, ena minuta.

GREGOR VELUŠČEK (občinski svetnik): Samo malo, jaz imam tukaj samo eno pripombo. Jaz nimam nič glede Salonita, niti se ne ukvarjam s Salonitom, pač on izvaja svoje aktivnosti, jaz imam probleme z državo, ki dopušča take stvari. Da vi označite vplivno območje ograje, je meni smešno, brez zamere, potem pa to uporabite še v primeru izločanja tistih ljudi pa tudi občine, ki ste jo potem rekli, da ni nevladna organizacija in ste jo izločili iz postopka odločanja. Danes pa tukaj govorimo, kako bomo sodelovali, kako bomo vprašali lokalno skupnost. Danes, ko se vam je zgodilo malo ulice, bi vsi sodelovali. Jaz ne bom govoril za nazaj, primite se v roke in začnite delati kot je treba in delajte za vse enako. Ne pa na take načine izločate ljudi iz postopkov, ker če mene vprašate, kaj je to. To je izločanje neke relevantnih podatkov, lahko, ker vam nekdo očita strokovnost, potem pa to zakrijete z neko pravno napako, ki jo potem relativizirate skozi pravni postopek. Brez zamere, ste Agencija za okolje in dajte upoštevati tudi javnost in lokalno skupnost kot relevantne faktorje v tem odločanju. Mogoče pa ljudje tega ne želijo. Brez zamere. Tako kot ste vprašali druge občine pa se jih je pet prijavilo, 205, 208 se jih pa ni. Tistim pa ne boste zdaj zidali sežigalnice, brez zamere, hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, svetnik Velušček, boste tu spredaj kaj odgovorili, ARSO, imate kak komentar?

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): To je postopek, ki je tekel že ne vem koliko let nazaj, bil je na drugi stopnji pa na vrhovnem sodišču pa ja ne bomo zadeve komentirali, kot vemo ni sodeloval. To so stvari, ki so bile preverjene, očitno so bile narejene pravilno, po predpisih te države in jaz več kot to ne morem povedati.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gospod Vuk je hotel pojasnilo:

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Jaz bi mogoče samo še nekaj Grega ti povedal. Tukaj, kot sem povedal, postopek je bil javen in je bil razgrnjen, vsak je lahko dal pripombe, in tudi vsak bi lahko dokazal svoj pravni interes zato, da vstopi v ta postopek pa ga ni, pač ga ni. Lahko bi ne glede na to, kako je določeno vplivno območje, ne glede na vse druge stvari, če ima utemeljen razlog, lahko dokaže, da ima pravni interes in vstopi v postopek. Glejte, zdaj pa, Gregor, ne ne ne, poglej, jasna prava doktrina je, kaj je pravni interes. In v to je treba iti in če kdo misli, da ima ta pravni interes, v postopku, znanem postopku dokaže in ti postopki tečejo, so znani, pravniki vedo, kako je treba to izpeljati in je treba te pravice izkoriščati.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Svetnik Ivan Križnič, replika...

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Replika zagotovo. Glejte, vzdrževalci prostora, sam postopek je vodil ARSO. Na sami agenciji me poznate zelo dobro, sem kar domač tam že, kar nekaj direktorjev se je izmenjalo, ko sem bil pri, v vaši hiši in dokumentacije skopiral kar nekaj od Salonita Anhovo. Moram pa povedati, da je to ena katastrofa, z lahkim srcem lahko

rečem, ena katastrofa odločanja. Zakaj pa? Štirikrat se je ponovila zgodba okrog tega, odloči ARSO, potem dajte se pritožiti na ministrstvo na prvo stopnjo, potem je Upravno sodišče, Upravno sodišče mi da prav, ne govorimo o meni osebno, nam da prav, potem gremo nazaj in potem spet odločate in spet se vrtimo v krogu in rabimo denar, pa gre 1500 evrov, pa še enkrat pa še enkrat in enkrat bo nekdo odnehal, pač ker smo drugorazredni državljani. Poglejte, na takšen način odločanja na takšen način, kot ste danes pokazali, veste, kljub temu..., to tako najprej ne bo šlo. Samo še nekaj, a mislite tako nadaljevati z vplivnim območjem tudi v bodoče, samo vprašam zdaj, kako pa danes odločate, kot pravi doktor Vuk, da takrat je bilo tako, danes pa odločate drugače. Namreč jaz sem v vseh postopkih imel prav enake postopke, če mi lahko odgovorite, kako danes odločite?

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Ivan Križnič, m prosim, če zaključite, ker ste že izčrpali replike in čas. Bomo naslovili uradno vprašanje, Ivan, prosim isto kot prej, pošljite Valentini, bomo poslali pristojnim in pričakujemo odgovor. Bevčarjeva vi ste imela razpravo ali repliko. Potem še niste na vrsti. Vladimir Kolmančič.

VLADIMIR KOLMANČIČ (občinski svetnik): Bi pač samo rekel, ko ste govorili okoli soglasja. Jaz razumem, da potem to soglasje je bilo speljano po zakonih, smo rekli, ampak občina je zamudila neko priložnost verjetno, par let nazaj... Ali mi bo kdo odgovoril, ni nobenega? Poglejte, OK, vas razumem. Zdaj me zanima še eno vprašanje, vi niste pristojni za to, nekdo drug ni pristojen za uno, vsak je pristojen. Zdaj mene zanima konkretno, jaz kot svetnik občine Kanal, kakšno pristojnost imam pri dajanju soglasja, pri povečanju sežiga ali sosežiga, ne za nazaj, danes zdaj. Jaz hodim po ulici, mene cukajo za rokav, mene prašavajo po vseh družabnih omrežjih smo kmalu da ne še večji kriminalci v dolini, pritiskajo na vseh koncih in krajih. Prosim za jasen odgovor, zakaj sem jaz kot svetnik, konec koncev županja, pristojen?

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Zakaj je občina Kanal pristojna, kaj bi lahko v tem momentu?

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Mogoče bi bilo najbolj enostavno, če to vprašanje pošljete lepo na Agencijo za okolje, ki vodi postopke. Imate kot je gospod Vuk rekel prej, imate pravni interes, dokazati, kaj bi točno to lahko bilo, nisem advokat, ne vem. Ali pa ste lahko stranka v postopku...

VLADIMIR KOLMANČIČ (občinski svetnik): Vas razumem, vas popolnoma razumem, se pravi stranka v postopku, kadar je bilo treba, nismo izkazali interesa...

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Ne ne, stranka v postopku je ena pot, to, kadar bi recimo imeli, kadar bi naprava vplivala na vaše zdravje ali pa na premoženje, bi to dokazali seveda. Druga pot je pa nek pravni interes, da bi vam oviralo kmetovanje. To je en od primerov, ki jih imam tako v glavi, zagotovo ni edini in zadnji. Ampak s tem se ukvarjajo ljudje, ki so profesionalni, sodelavci pravne stroke in jaz to nisem.

VLADIMIR KOLMANČIČ (občinski svetnik): Vas razumem, se pravi danes mi ne more noben odgovoriti, zakaj sem jaz kot svetnik, ne gledam pač vas, vse skupaj, zakaj sem jaz kot svetnik pristojen?

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Tukaj, če tako povem, nima tukaj veze svetnik, župan, podžupan, vi ste lahko stranka v postopku, če izkažete pravni interes, kot prebivalec občine. Se opravičujem, tukaj svetnik, nesvetnik, to nima veze. Ampak še enkrat no, agencija..., razumem, da ste želeli tukaj dobiti vse odgovore, ampak na žalost ni tistega, ki pripravlja dovoljenje. In tisti, ki pripravlja dovoljenja, ja, moram tako povedati. A lahko samo dokončam, se opravičujem, razumem,

čisto razumem, kot če bi klicali danes na ministrstvo pa bi petkrat prevezala, da bi dobili tisto osebo, s katero se želite pogovoriti oziroma da vam bo dala konkretne odgovore, čisto razumem. Ampak nisem tukaj pristojna, da dajem odgovore, ker jih tudi ne želim dajati, da ne bodo napačni, ker se danes snema in ne želim kar nekaj pavšalno odgovarjati. Agencija za okolje pa je pristojna za izdajo dovoljenj in so za to pristojni za to ljudje, ne pa na Ministrstvu za okolje in prostor. Povedala sem pa vam, kaj piše v Zakonu o varstvu okolja.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Se opravičujem, jaz vodim sejo, ne bi smela niti spraševati. Ampak postopek mora biti, najprej tečt, in potem smo lahko mi šele, samo v tem trenutku...?

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Še enkrat, zdaj bi pa prosila vse za malo korektnosti, ura je devet, se opravičujem, sem res iz Ministrstva za okolje in prostor, ampak sem lepo povedala, Ministrstvo za okolje in prostor je veliko področje in nisem pristojna za dajanje dovoljenj, zato tega ne bom komentirala. Bi prosila samo malo, en nivo komunikacije, se opravičujem, ampak samo želela sem povedati to, da ste lahko stranski udeleženci, če izkažete pravni interes. Tako piše v Zakonu o varstvu okolja. Kdaj in kako, prosim če naslovite na ministrstvo..., na Agencijo za okolje, da na direktorico in vam bo povedala odgovor, jaz ga pač ne vem, tukaj je pa ni.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, prosim res, če ste lahko spoštljivi. Vladimir Kolmančič, vi ste končali. Andrej Valentinčič, podžupan.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Jaz imam že par vprašanj. In sicer, ali je v tem trenutku sploh možno, da imajo sežigalnice in sosežigalnice enake mejne vrednosti? To je eno vprašanje. Drugo, koliko sežigalnic imamo v Sloveniji in ali imamo tudi pri njih tak problem?

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Prosim, če daste poročevalcem mikrofona, da se posname. Prvo vprašanje, ali je možno..., lahko ponovite.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): ..., da imajo sežigalnice in sosežigalnice enake mejne vrednosti?

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): To je stvar predpisa, danes govorimo zdaj, imamo sistem tak, da sežigalnice imajo en nabor mejnih vrednosti, sosežigalnice, ki so kurilne naprave, drugi, in cementarne tretji. Vsaka od teh ima svojo specifikko in jih ni možno dati v isti koš. Tista naprava, ki sosežiga, proizvaja izdelke, sežigalnica pa zgolj in samo odstranjuje odpadke. To sta dve popolnoma različni stvari. Naslednja stvar je, koliko sežigalnic je v Sloveniji? Lažje bi bilo, če bi vedel to vnaprej. Vem iz glave: Lendava je, Lek Lendava, v Račah imamo bivši Pinus, danes ne vem, kako mu je ime, Albox se mi zdi in imamo v Celju Energetika Celje. To so tri sežigalnice, od tega je Lek zgolj za svoje izdelke, Pinus je zelo majhen in je na trgu, in Energetika Celje je vezana zgolj na prostor, če se ne motim, Savinjske regije, kot javna služba.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Še zadnje vprašanje, in sosežigalnice, tudi to sem vprašal.

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Sosežigalnice odpadkov so ravno tako trije, imamo v Leku v Mengšu, imamo v Vipavu v Krškem in je Salonit v Anhovem. Tri.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Še zadnje vprašanje, ali so mejne vrednosti v Sloveniji enake kot v EU?

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Odgovor je Da, dokončno da s piko, če ne s klicajem.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Replika, Peter Nanut, replika, kratko:

PETER NANUT (občinski svetnik): Ja, mejne vrednosti so, kot ste rekli, gospod, samo se jih da spremeniti, da se jih. Zdaj še ono od prej, lahko bi jih spremenili, samo tako, da se ve. Ja, sorry. Fora je, da mi niste odgovorili, ali se vam zdi pošteno, da kategoriziramo v treh koših ljudi, tako ste nekako rekli? Za mene je to podpiranje diskriminacije, da ljudi date na tri različne kraje? Se vam zdi to poštenost, samo to sem vprašal prej, ali se vam zdi to pošteno, sami odgovorite osebno, saj ni treba glede ne vem kake institucije.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, Peter.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Ne kategoriziramo ljudi v tri grupe, ampak gledamo na okolje, kakšno je, tako da ne razumem čisto vašega vprašanja.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Naslednja prijavljena na razpravo Anastazija Makorič Bevčar.

ANASTAZIJA MAKORIČ BEVČAR (občinska svetnica): Hvala za besedo. Jaz bi pa rada jasno in glasno še enkrat ponovila dejstvo, da smo se občani naše občine, leta 2001 jasno izraženo voljo ljudi na referendumu skoraj 80 %, da tukaj ne želimo sežigati odpadkov. Kako nas je aktivno poslušala država, občina, vidimo danes, kje smo! Okolje, kar jaz zdaj tukaj poslušam, je očitno strošek in ne dobrina. Vedno ga je mogoče žrtvovati na oltarju učinkovitosti. Občina pa tudi država, ki se ne zaveda, kako pomembna je okoljska dimenzija našega življenja, je zaostala in ima slab samohranitveni nagon. Dalje. Prihajam iz Liste za zdravje in kakovost bivanja in da vam povem, eno je stanje na papirju, o katerem danes kar precej govorimo, drugo pa je stanje v resničnem našem življenju. Ne gre samo za to, da se iz tovarne kadi, kakovost življenja v tej dolini je tragična. Poglejte, kakšno je Anhovo. Poglejte, kakšen je kamnolom, živa rana v slovensko zemljo. Poglejte, koliko kamionov dnevno prihaja iz odhaja po Soški dolini, smrad. Velikokrat so mi rekli moji krajani, sem iz Novega Anrovega, so rekli, povej, kličemo, v fabriko, kličemo marsikam pa ne dobimo nobenega, ne obstajamo. Tako da kamioni, prah, kot sem že rekla, kvaliteta življenja v tej dolini je grozljiva. Da ne omenim to, kar je rekla doktor Mlinarjeva prej, čeprav se večkrat ponovim pa bom še enkrat tukaj pred vsemi povedala; trije sorojenci v moji družini so umrli za mezoteliomom, trije. En sorojenec za pljučnim rakom, moj svak je umrl v starosti 48 let, pustil je dva otroka in mojo svakinjo, ki sedi tukaj ob meni. To moram povedat. Ker poslušate, mi nismo podatki, mi smo ljudje, ki hočemo samo to, da enkrat v tej dolini mi mirno zaživimo. Ma kaj smo mi tukaj, ne dvorazredni, tretje razredni. Tako da apeliram na vse odločevalce, da se ta morija v tej naši prelepi soški dolini, mi se lahko še pogovarjamo in pogovarjamo in pogovarjamo, ampak kaj bomo s tem naredili. Iz kamina se velikokrat vali temen, imamo, danes mi je žal, da se ljudje, ki tukaj živijo, niso mogli predstaviti, žal mi je za to, zato smo pa tukaj nekateri, ki jih predstavljamo, čeprav to ni isto. Vem tudi, da Salonit ni inštitucija, in zato bi morali dobiti pravico do govora tudi ljudje v naši neposredni bližini. Tako da jaz upam, da je ta današnji posvet predvsem odločevalcem v Ljubljani končno odprl vrata v to, da smo mi tukaj žrtve, velike žrtve in to ponesite naprej v Ljubljano ali komurkoli že hočete. Hvala!

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, Anastazija. Naslednji je prijavljen Miha Čargo, prosim.

MIHA ČARGO (občinski svetnik): Hvala za besedo. Rad bi se prvo zahvalil Nevenki Mlinar in vsem zdravnikom. Imam pa vprašanje za ARSO. V bistvu, kot veste, občina Kanal bo izvedla celoletne meritve, zanima me, če bodo slučajno rezultati slabi, ali bo kdo od vas

odgovarjal, ker ste pustili, ker ste dovolili, da ste tako visoki izpusti? Ali se bodo povrnili stroški občine nazaj? In kako boste reagirali? Glede meritev zemlje me pa tudi nekaj zanima. Poslušali smo o Cinkarni Celje, bile so meritve, Inštitut Jožef Štefan je povedal, da so v redu. Nakar so Poljaki prišli in so ovrgli vse te meritve in je bilo treba odstraniti vse. Zdaj me zanima, od kje so takšne razlike, hvala?

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gospa Janja Turšič, prosim za odgovor.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Agencija je delala že meritve v Kanalu ob Soči, te meritve občini nismo zaračunali, pokazali pa vidite, kakšni rezultati so. Zdaj te meritve, ki se bodo izvajale kot eno, se morajo izvajati z merilnimi metodami, ki so predpisane v pravilniku za izvajanje teh metod, in delati jih mora nekdo, ki ima za to pooblastilo, to je prvo. Ne vem, rekli ste, če bo kdo odgovarjal. Jaz v končni fazi prihajam iz ARSA, sem direktorica Urada za stanje okolja. Na našem uradu spremljamo stanje okolja in ne izdajamo dovoljenj, spet boste rekli, da se izgovarjamo, ampak in tudi ne poznam vseh detajlov, kako je prišlo do odločanja, kaj se je vse upoštevalo, ne vem, tudi ta vprašanja z vplivnim območjem in tako najprej, ker ne poznam vseh detajlov. Pač vsak opravlja svoje delo. Zdaj, bomo videli, kaj bodo rezultati pokazali. Kar se tiče pa Celja, mogoče še ta informacija, na Agenciji Republiki Slovenije za okolje že od vsega začetka vemo, da je v Celju problem kadmij in se nikoli nismo sprenevedali, da v Celju ni problemov, kar se tiče problematike Cinkarne in teh starih bremen, tako da so bili vedno vsi podatki jasni in se je povedalo, kakšni so rezultati, tako da ni bilo treba, da so prišli Poljaki pa te zadeve povedali, ampak so bili ti podatki iz leta 1989, ko so se prve študije naredile, so bili jasni, da je Celje kar se tiče tal prekomerno obremenjeno predvsem s kadmijem. Poljake je pa še dodatno naročila sama Cinkarna.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Če lahko samo dopolnim, kar ste vprašali, to je šlo v primeru Cinkarne Celje, so Poljaki ovrednotili njihovo breme in to je bilo takrat dokazano s temi meritvami. To je bil poljski Enviro, če se ne motim.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Miha Čargo, še replika.

MIHA ČARGO (občinski svetnik): Še nekaj me zanima, na dnevu odprtih vrat v Salonitu sem na kolegico od ARSA, sem pozabil ime, vprašal, če vedo, kaj je na tem, da se bo delal namakalni sistem nad dimnikom in je rekla, da je to nemogoče. Ista oseba kot je danes tukaj z nami. In danes ta namakalni sistem stoji. Zdaj me pa zanima, a glede na te podatke, ali je možno pridelovati hrano tam ali ne? Hvala.

Dr. JANJA TURŠIČ (direktorica Urada za stanje okolja, ARSO): Jaz sigurno nisem bila nikoli na nobenem dnevu odprtih vrat v Salonitu Anhovo, nikoli. Jaz res ne, no.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Valentina Bevčar, replika.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): V bistvu bi jaz samo rada vprašala, ali bi bilo možno, to bi gospode iz Ministrstva za okolje in prostor, a bi bilo možno znižati mejne vrednosti za sosežigalnice, zdaj ste rekli, da so enake kot v Evropi. Ali bi lahko bile nižje, če bi se vlada tako odločila oziroma slovenski odločevalci, ali bi nam Evropa to dovolila? Niste recimo vprašali ali tako, to ne? Samo še ena stvar, ker imam ravno mikrofona v roki, prejle smo slišali, da se s sosežigom znižujejo vrednosti ogljikovega dioksida, se pravi toplogrednega plina. Tukaj iz grafa, ki vir podatkov so pa poročila o izpolnitvi obveznosti naprav v trgovanju, spletne strani ARSO, pa je razvidno, da se od leta 2010 z majhnimi zamiki gor dol povišujejo in je v letu 2018 679,267 ton, če bi lahko nekdo to odgovoril:

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gospod Vuk, prosim za odgovor.

Dr. TOMAŽ VUK (član uprave podjetja Salonita Anhovo d.d.): Ja, te emisije, ki so poročane v registru, so rezultat ali pa produkt dveh stvari, eno je obsega naše proizvodnje, več kot proizvajamo, več je tudi emisij in drugo je pa, koliko je na tono proizvoda teh emisij CO2. In mi ko spremenimo strukturo goriv, seveda spremenimo ali zmanjšamo emisije na tono proizvedenega materiala, če pa več proizvajamo, tudi več emisij proizvedemo. Če bi uporabljali klasična goriva, bi jih bilo pa še več, pri tem obsegu proizvodnje.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Ivan Križnič, še zadnja replika.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Hvala, če lahko repliko. Poglejte, glede na to, da sem poslušal s strani ARSA in ministrstva...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): ...repliko, ne razprava, repliko ste rekli...

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): ...imam repliko, takšno, da ministrstvo okolje in prostor naroči revizijo vseh izdanih okoljevarstvenih dovoljenj za ARSO, da se izvedejo vsa, ki so bila, za Salonit Anhovo, prosim, danes smo pokazali par dokumentov, če vam kakšen dokument še manjka, bomo dostavili vam in z vami z veseljem sodelovali. Upam pa, da boste to sprejeli in da boste dokazali, da delate pravno, hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, Ivan. Prosim gospo Bolte, da odgovori. Replik in razprav ste izčrpali.

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Jaz vsekakor prosim, da je to verjetno danes sklep občinske te izredne občinske seje, ki naj to roma na Ministrstvo za okolje in prostor, o katerem bo odločal minister za okolje in prostor in ne Tanja Bolte, ker za to nisem pristojna. Verjamem pa, da bo to sprejel.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Ima še kdo kakšno vprašanje. Peter Nanut, ste že, eno minuto, prosim držite se minutaže, še zadnja...

PETER NANUT (občinski svetnik): To ni replika, jaz bi se na razpravo prijavil, cel dan sem tle..., čakate malo...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Res je, imate prav, niste bili na razpravi.

PETER NANUT (občinski svetnik): Hvala, dobro. Najprej bi se zahvalil vam, gospa županja, da ste usmerili vse napore, da je ta današnja seja tukaj in da se je una v Ljubljani premaknila, če ne bi danes gledali steno tle in govorili z zrakom.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Z velikim veseljem sem to naredila in se potrudila, da se je danes to zgodilo in verjemite, da bi po mojem niti ne imeli več te seje, če je ne bi imeli danes, ker dvomim, da bi uspeli vse te sogovornike zbrati na kupu, ker smo jih imeli potrjene, še prej kot so sklicali sejo v Državnem zboru.

PETER NANUT (občinski svetnik): Današnje teme so zelo kompleksne, dosega se naše preteklosti, to smo videli vsi, naše sedanjosti, kar je zelo pomembno in še kar je bolj pomembno od tega, naše prihodnosti. Zdaj pa naše pogovore, lahko, mislim, takoj je razbrati, delimo tle na eno stran damo zdravje, na drugi strani je pa denar. Nekateri bi radi zelo lepo predstavili, da določeni ljudje izkoriščamo zdravje kot temo na račun, da bi iztržili čim več denarja, kar je čista laž in zavajanje in neresnica. To bi samo rad povedal. Ker eni govorijo, da to delamo, da bi stisnili od Salonita več denarja. Je pa to pomemben člen, to pa ja, se strinjam in dobro je, da o tem tudi govorimo. In nad vsem tem zdravjem in denarjem realno trenutno stanje je tako, da tukaj vprašanje je tudi za prve tri v prvi vrsti, desno, ali se vam zdi pošteno, da naša županja, ob vsem, Tina Gerbec, ob svojem delu, ki ga ima na

občini in stvareh, mora hoditi se pogajat enemu največjih gigantov za sredstva za občino? Govorim na primer, tipičen primer, na primer, kar je tukaj zanimivo je, da mora zaradi vpliva Casinoja Hit, Casino iz Nove Gorice, ki je 20 kilometrov proč, plačevati koncesijo občini zaradi vpliva Casinoja, SENG Soške elektrarne Nova Gorica, zato ker upravlja z reko Sočo, ker teče skozi naš kraj, mora plačevati koncesijo, ja. Takšen objekt, ki je postavljen v našem okolju, dejmo reči, da med drugim tudi dokazano, da izpušča zdravju nevarne škodljive stvari v zrak, pa mu ni potrebno dati nič, ker je to njihov prostovoljni prispevek. In zaradi njihove radodarnosti moramo biti hvaležni za vsak evro, ki ga namenijo občini. Se vam zdi to pač pošteno? Meni se pač ne zdi. Samo to, zdej ja ali ne? Mam še dve minuti in pol. In zdaj bi vam dal rad še vedeti, da razumem ste rekli, da ta okoljevarstvena dovoljenja gor in dol, da ne razumete, vam povem, da pri večjih spremembah, se občine lahko pokliče kot za stranko v postopku, ja ampak glih to je fora, da se zakonodajo izigrava, z ne vem, tovarna da tri manjše spremembe in ki veljajo za eno večjo, to je totalno izigravanje zakonodaje in nas ljudi, ki smo tle in zato pač ne bomo nikoli stranka v postopku na tak način, nikoli. Potem je še en člen, ki so politiki odločili zmanjšati administrativne zadeve in so vedeli, ta predhodni postopek, še to vam povem, če ne veste, to je postopek, v katerem podjetje vpraša ali rabi okoljevarstveno soglasje ali ne, in potem ARSO sam odloča brez javnosti, da mu potem lahko ali ne omogoči, da mu ni potrebno iti v javnost s svojim predlogom. In to se pač zlorablja. To pač ni pošteno, konec!

TONE KVASIČ (vodja oddelka za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor): Predhodni postopek je postopek, v katerem podjetje najavi, najavi, napiše na kratko, kaj ima namen storiti in ideja tega postopka je to, da dejansko zmanjša breme, da podjetje dobi odgovor nazaj od agencije, katere dokumente naj predloži ali sploh ne predloži, glede na to, kaj je prijavilo. En odgovor je ne, ta vaš namen ne potrebuje nobene korekcije dovoljenj, ki jih imate, ne potrebuje presoje vplivov na okolje. Drugi odgovor lahko je, da ta vaša intenca rabi imeti spremembo dovoljenja, ne pa presojo vplivov na okolje. Tretji odgovor je to, da potrebuje oboje. To je dejansko pomoč podjetjem in tako tudi namenjen, tako tudi izvaja se, da vsak dobi odgovor, najhitreje kar je možno, kaj mu je storiti, da kasneje ne čaka na neke dokumente, potem ko je že vložil vlogo. Na primer. Dam vam en lep primer. Če dobi podjetje napotilo, da rabi presojo vplivov na okolje, in da je ta sprememba ima vpliv na kakovost zraka, potem pomeni, da bo morala narediti monitoring kakovosti zraka. Ta reč traja čas. Podjetje ima čas, da preden vloži vlogo, že dokumente, ki jih potrebuje, pripravi. Poanta, ideja je v tem, da se postopku skrajšajo v korist vseh, tistih, ki postopke vodijo in tisti, ki dokumente pripravljajo. To je vse, tukaj ni neke teorije, ki bi bila, da vam kaj onemogoča, skriva, prikriva ali karkoli tretjega.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Še zadnjo, Peter.

PETER NANUT (občinski svetnik): Kaj pa glede koncesije, sprašujem, saj lahko se to ne tiče točno vas, ampak tukaj ste ljudje, dajte mi vprašanje glede koncesije. To je eno.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Če bi bila možna koncesija na kurjenje ali kaj takega...

PETER NANUT (občinski svet): Koncesija ne obstaja, dobro. Bi se dalo to nekako uvesti?

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Lahko, če nekaj škodljivo okolju in če vpliva na zdravja v tistem okolju...

PETER NANUT (občinski svet): Potem ne sme biti...

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Ne nisem rekla, prosim, da je izkoriščate mojih besed..., omenila sem samo, v kolikor neka industrija prekomerno onesnažuje zrak in je to ugotovljeno z inšpekcijskimi postopki, potem

je to industrijo zapreti, pika. Nobenih koncesij, ker Zakon o varstvu okolja ne govori o tem, da se dajo kakršnekoli odškodnine, koncesije, da lahko nekaj v vašem okolju deluje. Če prav razumem vsaj nekatere od vas tukaj, želite, da se vaše okolje ne onesnažuje. V kolikor je to res, vam nobena koncesija ne pomaga, sorry, pa nobena odškodnina in nič.

PETER NANUT (občinski svetnik): Kaj pa za kamnolom?

Mag. TANJA BOLTE (direktorica Agencije za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor): Kamnolom je v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo. Ministrstvo za infrastrukturo daje...

PETER NANUT (občinski svetnik): 0,09 evra na tona je v kamnolomu, je tona, to je smešno vse skupaj. Hvala.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Hvala, Peter, ima še kdo kakšno vprašanje. Če vprašanj več ni, se zahvaljujem vsem poročevalcem, ki ste se danes udeležili današnje izredne seje. Jaz sem zelo vesela, da smo jo uspeli speljati relativno strpno in z nekim pametnim pogovorom do konca. Ker žal, moram povedati, ko sem bila sama občinski svetnik, leta 2017, se je taka podobna seja izjalovila v slabi uri in tu je treba zahvaliti se tudi občinskim svetnikom, ki so sprejeli protokol te seje, da je seja izključno za občinske svetnike, poročevalce, za novinarje, da je vse snemano, vsem dostopno. Pač seja je bila zaprta za druge udeležence, ampak smo pa uspeli speljati skozi na tak kulturnen način. Najlepša hvala vsem svetnikom in vsem poročevalcem za strpnost, da ste si vzeli res veliko časa za nas. Jaz verjamem, da je to šele prvi korak in da bo potrebno še dosti razprav in še dosti vprašanj in še dosti pojasnil bomo zahtevali, tako da zdaj po tem zaključku, se bomo svetniki še naprej usedli in sprejeli nekaj sklepov, ki vam jih bomo tudi poslali na inštitucije, na državo, tudi s temi sklepi boste seznanjeni. In jaz upam, da boste, tako kot je bilo izraženo s strani občinskih svetnikov, država malo bolj, da boste država prisluhnili potrebam ljudi na terenu. Se opravičujem, sem pozabila, zdaj vas vabimo še na pogostitev, pol ure imate dovolj? Dobre pol ure. Gremo na drugi del, drugi del bo pa podžupan Andrej Valentinčič še za zaključke.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Gremo na drugi del. Drugi del bo pa podžupan Andrej Valentinčič še za zaključke.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Hvala, županja. Mogoče bi namenili vseh, čeprav smo danes že razpravljali, danes če je še kaj, na to temo, ki je bila danes za razpravljat v nasprotnem primeru, bi mogoče predlagal par sklepov.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Jaz bi rekla, da tisti, ki želi, lahko pride v prve vrste, da ne boste tam odzadi. Da niste ko na avtobusu.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Bi prosil malo za tišino. Glede na vse, kar smo danes slišali, videli, mislim, da je bila diskusija zelo obširna in raznolika ampak kljub temu bi mogoče dal, da če ima še kdo kaj na vse videno in slišano, na današnjo tematiko, za povedat oziroma če so še kaki tle pomisleki, ideje, predlogi in potem bi pa predlagal par sklepov, vidim, da je tudi, da so tle še eni drugi. V bistvu na koncu bi predlagal vse sklepe, svet bi se pa potem odločal o njih. Odpiram razpravo. Ja prosim. Pa bi prosil, da ne ponavljamo stvari, če je kaj za dodati.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Hvala za besedo, pogledjte, jaz, predsedujoča županja, podžupan Valentinčič, glejte, jaz sem pripravil te sklepe, ki smo jih na prejšnji seji že potrdili. To so predlogi sklepov zdravnikov in se gre za prvi in drugi sklep je prepisan, copy paste tako rekoč od zdravnikov, kateri smo že potrdili, to je pomembno, smo potrdili. Ta dva sta sprejeta. Potem imamo kot tretji je identičen četrtemu. Gre se za to, da se to, kar je bilo danes povedano s strani Ministrstva za okolje in prostor, da se to pošlje, da se sklene, da

občina to sprejme in se pošlje potem na ministrstvo in bo minister potem odredil to revizijo postopkov. Če rečemo, je to četrta točka. Ta četrta točka pravi, da se izvede revizija vseh okoljevarstvenih dovoljenj, da sosežig odpadkov, ki so bila izdana podjetju Salonit Anhovo, pika. Ta tretji potem, skorajda odpade. Gre se pa za to, da ta tretji navaja to, da je Kemijski inštitut podal mnenje, ki zahteva, ampak od tega odstopamo, ker nima smisla, ker je četrta dovolj že danes bil tukaj sprejet s strani predstavnice Ministrstva za okolje in prostor.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Marko, izvoli.

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Ne rabim zvočnika, na glas..., Mi smo sprejeli tle neke sklepe, neke sklepe ima napisana tudi županja. Jaz bi prosil, da ker jih je talala okrog, da prvo prebere vse tiste sklepe, ki jih ima ona, da glasujemo kar o teh sklepih. Tretjem in četrtem, o vseh sklepih.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Predlogi so vsi, tako da bomo glasovali o vseh sklepih, tako da bom prebral vse sklepe in jih bomo tudi posamezne sklepe glasovali. Je še kaj na to temo, na razpravo, v nasprotnem primeru bi dal na glasovanje posamezne sklepe, ki jih imam pred sabo. Zdaj, imam jaz tle tri liste. A so štirje? Ker tukaj je še eden... Zdaj, jaz bi, samo malo, ker ti sklepi, tako kot sem jih na hitro prebral, razen enega, so skoraj zajeti v posameznih sklepih, tako da mislim, da smo vse dorekli danes in prav je, da se svetniki odločajo za nekatere sklepe. Verjamem pa, kot sem jih prebral tukaj, da so vsi skupaj nekako povezani in ampak glede na to, da so predlogi, bomo o njih glasovali. Pa če začnem s strani, s strani županje. Ma zakaj..., sklepi so sklepi, kaj. Jaz tukaj ne vidim problemov. S strani bi predlagal naslednje sklepe: »Občinski svet občine Kanal ob Soči zahteva, da državne institucije dosledno preverijo ustreznost zakonodaje (slovenske in evropske) na področju sežiga in sosežiga odpadkov ter v primeru, da je le-ta neustrezna le-to ustrezno spremenijo na način, da bodo tako v občini Kanal ob Soči kot drugje po Sloveniji občanom enakopravno omogočeno varno in zdravo življenje.« To je prvi sklep. Drugi sklep: »Občinski svet občine Kanal ob Soči od državnih institucij zahteva jasna merila in dokaze, ki bodo zagotavljali neoporečno stanje okolja v občini Kanal ob Soči.« Tretji sklep: »Občinski svet občine Kanal ob Soči od podjetja Salonit Anhovo d.d. zahteva, da v najkrajšem možnem času zmanjša svoje vplive, ki izhajajo iz sežiganja odpadkov na okolje z investiranjem v najsodobnejše tehnologije.« Četrty sklep: »Občinski svet Občine Kanal ob Soči od državnih institucij in ostalih zahteva, da se občino seznanja z vsem dogajanjem na tem področju ter da se pri odločanju pri konkretnih zadevah upoštevajo specifične okoliščine obravnavanega območja.« To so zdaj štirje sklepi, ki so predlagani s strani županje. Dam na glasovanje, kdo je za te štiri sklepe? OK, dajemo posamezne sklepe. Kdo je za prvi sklep? Jaz nimam listka. Je kdo proti? Je kdo proti? Ugotavljam, da sklep ena je soglasno sprejet, za. Drugi sklep: »Občinski svet Občine Kanal ob Soči od državnih institucij zahteva jasna merila in dokaze, ki bodo zagotavljali neoporečno stanje okolja v občini Kanal ob Soči.« Kdo je za ta sklep? Je kdo proti? Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet. Tretji sklep: »Občinski svet Občine Kanal ob Soči od podjetja Salonit Anhovo d.d. zahteva, da v najkrajšem možnem času zmanjša svoje vplive, ki izhajajo iz sežiganja odpadkov na okolje z investiranjem v najsodobnejše tehnologije.« Kdo je za ta sklep? Vi ste tudi proti. 15 za in 2 proti. Četrty sklep: »Občinski svet Občine Kanal ob Soči od državnih institucij in ostalih zahteva, da se občino seznanja z vsemi dogajanja na tem področju ter da se pri odločanju pri konkretnih zadevah upoštevajo specifične okoliščine obravnavanega območja.« Kdo je za ta sklep? Dobro, gremo samo končamo, pa bomo šli še enkrat. Kdo je za četrty sklep? Dajem toliko, da se seznanijo, dajem na glasovanje četrty sklep. Ugotavljam, da je četrty sklep soglasno sprejet. Mogoče zdaj tudi obrazložitev tretjega sklepa. Tretji sklep je mišljen v tem smislu, da danes je bilo dosti govora o temu, da mam onesnaževanje, nimamo onesnaževanja, ali podjetje Salonit Anhovo onesnažuje ali ne onesnažuje. Tudi ena od diskusij je bila, kako naj država mogoče uredi plačevanje nekih koncesij. Peter je prej omenil igralništvo. Malo čudno je bilo, ampak igralništvo tudi škoduje zdravju pa se plačuje koncesija. Ampak tukaj je bolj mišljeno to, če obstajajo tehnologije, ki pa bi omogočale proizvodnjo cementa brez onesnaževanja

okolja in mislim, da to Evropa ima in tudi investira v ta sredstva, to je znano predvsem na Švedskem, Norveškem, je pa to v povezavi z zbiranjem CO2 in pri teh tehnologijah se v ozračje ne sprošča nič, je ta četrti sklep potem namenjen temu, da pozivamo podjetje Salonit Anhovo, da naredi vse napore, da pač te tehnologije tudi vpelje v svojo proizvodnjo. To je zdaj pojasnitev tega sklepa. Tehnika malo nagaja. Prosim, svetnica...

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Prvi in tretji sklep sta kontradiktorna, če v prvem zahtevamo izenačenje mejnih vrednosti za izpuste s sosežigalnicami, potem ne moremo za njih zahtevati pa zmanjšanje z vso najboljšo tehnologijo, če pa vemo, da za cementarne take tehnologije zaenkrat ni.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Odgovor na to. Prvi sklep ne govori o tem, da izenačujemo. Mi pač pozivamo institucije, da pregledajo vse zakonodaje, možno zakonodajo, kaj se na tem področju da narediti. Medtem ko pa tretji sklep to ni res, da ni te tehnologije. Ministrstvo za okolje namerava v letu 2020 imet javni razpis, kjer bo namenjeno med 6 in 8 milijonov denarja za testiranje tehnologij lovljenja CO2. to je Ministrstvo za okolje in prostor se to pripravlja in posledično s to tehnologijo lahko potem tudi izvajaš te zadeve, da ne onesnažuješ okolja. Tako da ta tehnologija že obstaja in predvsem Švedskem in Norveškem se že poslužujejo tega.

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): Hvala.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Ponovimo glasovanje? Ni potrebno, OK. Se pravi ugotavljam, da štirje sklepi so, trije so sprejeti soglasno, eden je sklep pa je sprejet 15 za in 2 proti, to je tretji sklep. Potem imamo tukaj še. Zdaj, jaz bom zdaj prebral vse sklepe še dodatne. Zdej verjamem, da se tu podvajajo, prebral jih bom. Še enkrat, bom prebral prvi sklep. »Pri določanju in dovoljevanju stopnje onesnaženja, naj se upošteva pravilo previdnosti. Pri uvajanju tehnologij in dejavnosti okolja, je potrebno upoštevati tveganja za zdravje ljudi, ki so ob nepoznavanju vseh vplivov lahko tudi dolgoročnega značaja. Upoštevati je potrebno tudi možnost sinergijskih učinkovanj posameznih polutantov, kadar se ti pojavljajo istočasno. Ob že obstoječi zdravstveni obremenjenosti lokalnih prebivalcev z boleznimi, ki so posledica okoljskih dejavnikov in ki je v Srednji Soški dolini zelo velika. Nujno je treba zaščititi prebivalce pred dodatnim izpostavljanjem, če gre za potencialno nevarne polutante.« Kdo je za tak sklep?

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Koliko sklepov bomo sprejemali danes? Da se bomo smešili gor 9, 10, 11, 12.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Ta dva sklepa so sklepa, ki smo jih na prejšnji seji potrdili, zdaj samo še enkrat, da se pošljejo v paketu te sklepe. To so sklepi zdravnikov in seveda smo se, ta dva sklepa smo potrdili na osnovi tega, je županja sklicala sejo občinskega sveta. Poslušajte, kako županja predlaga te sklepe. Ta sklepa smo sprejeli. Samo toliko, glejte jaz sem predlagal in mislim, da je prav, da jih potrdimo. Prvi in drugi sklep sta od zdravnikov, ki jih je podpisalo skoraj 600 zdravnikov in podprlo skoraj 6000 prebivalcev, občanov, 7000 prebivalcev. Te sklepe je podprlo 7000 prebivalcev, naših občanov in občanov drugih tudi občin.

GREGA VELUŠČEK (občinski svetnik): Jaz samo predlagam, če ste sprejeli neke sklepe na prejšnji seji, da pošljete tiste naprej. Vse v paketu.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Dajmo glasovati, da pošljemo te naprej, kar smo sprejeli. Ja..., jaz se strinjam, da je sklep, da pošljemo tudi te sklepe, ki smo jih sprejeli na prejšnji seji, naprej.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): A umikate pole...

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Ne umikam, ampak podpiram ta predlog, da se pošlje v paketu, tej sklepi, ki smo jih sprejeli na prejšnji seji.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Potem ta dva sklepa ne bom bral. Potem dajem na glasovanje, da se pošilja tiste sklepe, ki so bili na prejšnji seji sprejeti. Kdo je za? 16 ZA, 1 PROTI, on je proti, 15 ZA, 1 PROTI. A lahko še enkrat prosim. Kdo je za tak sklep? Jože Valentinčič, prej si bil proti, si dal rdečega gor. OK, dobro, potem imamo 15 ZA in 2 vzdržana.

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Podžupan, če lahko. Podžupan, če lahko. Tretji sklep je identičen četrtemu in ta je ta sklep, ki je prej bilo z ministrstva, samo še četrti sklep z moje strani.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Četrti sklep, ga preberem in, dam na glasovanje, da se: »Izvede naj se revizija vseh okoljevarstvenih dovoljenj za sosežig odpadkov, ki so bila izdana podjetju Salonit Anhovo.«. Kdo je za ta sklep?

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Ta sklep je danes s strani ministrstva bil povedan, da naj ga občinski svet sprejme in ga pošlje ministru.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Glasujete o vsakem sklepu posebej. Preberem še enkrat sklep, še enkrat, da ne bo pomote, preberem še enkrat sklep. Sklep se glasi: »Da se izvede revizija vseh okoljevarstvenih dovoljenj za sosežig odpadkov, ki so bila izdana podjetju Salonit Anhovo.«. Kdo ja za ta sklep? 9. Kdo je proti temu sklepu? 5. Se pravi, sklep je potrjen, 9 ZA in 5 PROTI.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Dajmo mir, do zdaj smo bili kulturni, dajmo biti še do konca.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Prosim, gremo naprej na glasovanje. V imenu Liste za zdravje in kakovost bivanja predlagam naslednji sklep izredne seje: »Občinski svet je na deveti redni seji 30. 1. že sprejel sklep, da podpira prizadevanja, ki izhajajo iz poziva zdravnikov odločevalcem. Zato naj županja o tem obvesti Agencijo Republike Slovenije za okolje in jo pozove, naj ne dovoli nobenega dodatnega obremenjevanja okolja in zdravja ljudi, ki bi ga lahko prineslo povečane količine sosežiganja odpadkov. To velja tudi, če bi se dodatno obremenjevalo že tako zdravstveno prizadetega območja, pričakovalo v mejah trenutno predpisanih emisijskih vrednosti za posamezne nevarne snovi. Ker ni dokazov, da te mejne vrednosti zaradi istočasnega učinkovanja še vedno zagotavljajo zdravje ljudi. Prav tako naj županja o sprejetem sklepu obvesti Ministrstvo za okolje in prostor in vlado, ter jih tudi v imenu občine pozove k takojšnji spremembi predpisov o mejni vrednosti nevarne snovi, ki bodo prebivalcev občine Kanal ob Soči zagotavljale enako mero zdravja kot prebivalcem, ki v svojem okolju nimajo cementarne, sosežigalnice.«

Jaz samo nekaj bi, prej ko dam besedo na to, jaz mislim, da je ta sklep popolnoma enak sklepu 1 ali pa 2. Bom dal na glasovanje, ampak to je moje osebno mnenje. Dajem na glasovanje.

VLADIMIR KOLMANČIČ (občinski svetnik): Jaz, če lahko se opredeli. Jaz o tem ne bom glasoval, ker sta zajeta v sklepu županje.

VALENTINA BAVČER STANIČ (občinska svetnica): Mislim, da je zelo normalno ane, da so ti sklepi si zelo podobni, mogoče edino bi rada poudarila, da tukaj v tem sklepu je bolj obvezujoče za tiste, ki morajo svoje naredit, in to so Ministrstvo za okolje in prostor in pa Agencija Republike Slovenije za okolje in prostor. Prejšnji sklep, a ne, da se to, kar smo sprejeli na seji, da se pošlje, bi bilo dobro, da se oblikuje na ta način, ker mislim, da če smo

zadnjič sprejeli ta sklep, na deveti seji, da podpiramo poziv, da se tudi potem ta sklep pošlje, ker tega pa v samem tistem sklepu ni.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): A potem umikate ta sklep?
TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Bomo poslali, skladno s tem, kar je prej Križnič predlagal..., sklep 9 seje redne 30. 1. 2020, tisto pošljemo na MOP in na ARSO.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): A potem umikate ta sklep?

VALENTINA BAVČER STANIČ (občinska svetnica): Prav.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Gremo še k zadnjemu sklepu: »Občinska uprava v imenu Liste za zdravje in kakovost bivanja predlagam naslednje sklepe; občinska uprava naj takoj prične s spremembo občinskega prostorskega načrta, s katero bo območje celotnega industrijskega kompleksa ... onemogočena nadaljnja gradnja kakršnihkoli objektov za skladiščenje odpadkov in za sosežig. Za obstoječe objekte, ki se temu že namenjeni, pa naj se dovoli samo njihovo tekoče vzdrževanje brez možnosti nadaljnje nadgradnje. Prav tako naj se v spremembi prostorskega plana določi na območju stare cementarne Polje, obvezna priprava podrobnega prostorskega načrta, ker bo tu prišlo do kompleksne preureditve območja, prišlo. Na območju nove cementarne Skale pa naj se to predvidi za vsako večjo gradnjo ali preureditev, ki vpliva na kapaciteto ali druge značilnosti proizvodnje. S tem si bo občina zagotovila tudi formalno možnost vpogleda in sodelovanja pri vseh večjih gradnjah na tem območju, ki lahko vplivajo na okolje in zdravje ljudi. S to spremembo prostorskega načrta naj se prične takoj, ne glede na druge načrtovane spremembe prostorskega načrta, ki so še v pripravi, ker ni obsežna in ne zahteva veliko sredstev.« Jaz bi tukaj prosil direktorja občinske uprave, ker vemo, da smo že sprejeli sklep, da prostorski plan se bo odprl in znotraj tega bo tudi vse te stvari možno pripombe dajat. Ne vidim pa razloga, da bi dvakrat odpirali OPN. Pobude so že dane za zbiranje in tako da jaz mislim, da na naslednji seji ali pa naslednji seji OPN, direktor, prosim.

NEJC KUMAR (direktor občinske uprave Občine Kanal ob Soči): Trenutno je odprto pač poziv smo dali v Most, da se zbirajo pobude občanov in podjetij za spremembe OPN. OPN se bo odprl tekom leta, potekajo še dogovori, tako da tudi z zunanjim izvajalcem, ki bo OPN pripravil in zdaj je OPN v pripravi. OPN bodo, pobude so odprte, odprto je, pozvali smo občane za zbiranje pobud, OPN bo pa potem odprt, s sklepom županje.

TINA GERBEC (županja Občine Kanal ob Soči): Sklep je samo moj ali treba oni da potrdijo? Potem lahko čim prej, nam je tudi v interesu, da se čim prej lotimo tudi drugih projektov, ne samo ta... OPN bomo odprli ne vem kdaj, problem je..., ne ne...

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Ne vem, zakaj bi sprejemali sklep, da bomo odpirali OPN, če smo že to rekli, da ga bomo odprli na zadnji seji.

NEJC KUMAR (direktor občinske uprave Občine Kanal ob Soči): Poglejte, zbrat moramo pobude in potem na podlagi teh pobud se pripravi izhodišča za spremembo OPN. Ta izhodišča so osnova, zaradi katerih se potem OPN spreminja. Mi zbiramo pobude in ko te pobude dobimo v nekem doglednem roku, v naslednjem Mostu bomo objavili, do kdaj bomo te pobude zbirali, bomo potem začeli pripravo OPN. Izhodišča je potrebno pripraviti in potem je sklep. Potrebno je povedati, kaj želimo spreminjati v OPN. Je procedura...

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Če sprejmemo ta sklep, je to že pomoč pri pripravi gradiva, samo toliko. OK, hvala.

VALENTINA BAVČER STANIČ (občinska svetnica): Tako, jaz mislim, da je tudi sklep potrebno je dati na glasovanje, sploh v luči vsega tega, kar smo danes se pogovarjali, da

občina, ki sicer ima zelo malo možnosti vpliva, da vsaj v tem segmentu lahko svoje, svoja stališča uveljavi.

GREGA VELUŠČEK (občinski svetnik): Hvala za besedo. Jaz mislim, da ta sklep sicer je v redu, ampak mene moti to, da že zdaj prejudicira neke rešitve. Jaz mislim, da bi mogli te vaše pobude, ko bo pač primeren čas, v tem postopku. Ne moremo z nekim sklepom predhodnim potem že vplivati na sam postopek. Jaz mislim, da je treba to obvestiti takrat, ko je primeren trenutek. Pač to je moje mnenje. OPN bo itak javno razgrnjen, tako da...

TINA GERBEC (županja Občine Kanal na Soči): Ne vem, zakaj bi to tako na vrat na nos sprejemali, ker to ni...

VALENTINA BEVČAR STANIČ (občinska svetnica): jaz bi tako rekla, v luči vsega tega, kar se pogovarjamo že nekaj časa, da občina nima neke možnosti vplivanja na naše okolje, da ne more biti stranka v postopku, da ne more nič naredit, v tem primeru s takim, s sprejetjem takega sklepa se naloži, da se ne gradi tistih objektov, ki bi povzročili povečanje onesnaženje oziroma bi lahko vplivali na zdravje. Mi pri sklepu bomo vztrajali.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Jaz bom dal na glasovanje ta sklep, ampak jaz osebno mislim, da je to bolj stvar pri samem poteku OPN, prostorskega plana, kot pa današnjega sklepa. Marko, še tebi:

MARKO BUCIK (podžupan Občine Kanal ob Soči): Odpri bomo mi OPN. Danes nobeden ne more trditi, da je to onesnaženje, ker bodo vsi pršli. Tudi doktorji so rekli, predvidevamo, tistokrat bomo lahko mi nekaj ustavljali. Tisti, ki pa želi neko pobudo, jo bo dal, ko bo odprt OPN in zato sem jaz proti temu, da danes sploh glasujemo. Tako. Še nekaj, da povem in še s tega naslova, s tega naslova, ko ima Križnič danes, se je zgodilo v teh dnevih pred Fontano, vidna članica danes je Jože Žnidarčiču rekla, naj umrje za azbestozo!

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Jaz bi se vzdržal komentarjev, Marko, prosim. Ni več razprave na to temo, ni več razprave na to temo, dajem, res...

IVAN KRIŽNIČ (občinski svetnik): Podžupan, prosim, da umirite malo strasti. Za to, kar gospod Bucik pravi, jaz pojma nimam, ne vem, za kaj se gre. In mislim, da so takšne obtožbe, kot smo zdaj sodelovali skupaj in ko smo se res spravili kot enotno skupaj, da nekdo tako govori, mi je tole prav žal, prav žal mi je, ampak to ne vodi k enotnosti. Drugo je nekaj, kar sem poslušal zdravnike, to, kar si izjavil zdaj o njih. Mislim, da si 600 zdravnikov res ne privoščiš...

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Občine Kanal ob Soči): Jaz bi prosil, da končamo. Bomo glasovali in s tem bomo tudi zaključili sejo, ni več razprave!

JOŽE VALENTINČIČ - Lig, (občinski svetnik): Jaz bi pa pričakoval, da se pa začnemo enkrat konstruktivno in plodno pogovarjat, se poslušati in pa tudi poleg kaj pametnega dogovorit. Ker, če pa so na drugi strani sogovorniki, ki teh vrednot nimajo in ki so, mislijo, da je pa samo njihova resnica prava resnica, se ki pametnega ne da dogovorit.

ANDREJ VALENTINČIČ (podžupan Kanal ob Soči): Bi dal zdaj na glasovanje, preberem še enkrat sklep ali vemo, o čem glasujemo? OK. Potem dam na glasovanje predlagan sklep. Kdo je za ta sklep? Kdo je za, še enkrat? Ti maš obrnjeno, si proti? Aha, OK. Kdo je za, še enkrat, kdo je za? 4 so ZA, kdo je proti? Pa on je tudi bil, ker je prej glasoval z rdečim. Se kdo vzdrži? Samo malo, s temi kartončki je res malo. Tisti, ki je za ta sklep, prosim, da dvigne zelen kartonček, ponovim glasovanje, še enkrat, kdo je za, prosim, kdo je za, prosim zelen kartonček, kdo je za? Štirje so ZA. Kdo je proti takemu sklepu? Vsi so, še mene. 13.

OK, ugotavljam, da je sklep završen. S tem je seja, izredna tretja seja izredna zaključena.
Hvala vsem udeležencem.

Seja je bila zaključena ob 22.15.

Direktor občinske uprave
Nejc Kumar

Predsedujoča
Tina Gerbec

Zapisala:
Valentina Velišček

PREGLED REALIZACIJE SKLEPOV

Na 3. izredni seji, dne 13. 2. 2020, so bili sprejeti naslednji sklepi:

SKLEP

1.

Občinski svet občine Kanal ob Soči zahteva, da državne institucije dosledno preverijo ustreznost zakonodaje (slovenske in evropske) na področju sežiga in sosežiga odpadkov ter v primeru, da je le-ta neustrezna le-to ustrezno spremenijo na način, da bo tako v občini Kanal ob Soči kot drugje po Sloveniji občanom enakopravno omogočeno varno in zdravo življenje.

2.

Občinski svet občine Kanal ob Soči od državnih institucij zahteva jasna merila in dokaze, ki bodo zagotavljali neoporečno stanje okolja v občini Kanal ob Soči.

3.

Občinski svet občine Kanal ob Soči od podjetja Salonit Anhovo d.d. zahteva, da v najkrajšem možnem času zmanjša svoje vplive, ki izhajajo iz sežiganja odpadkov na okolje z investiranjem v najsodobnejše tehnologije.

4.

Občinski svet občine Kanal ob Soči od državnih institucij in ostalih zahteva, da se občino seznanja z vsem dogajanjem na tem področju ter da se pri odločanju pri konkretnih zadevah upoštevajo specifične okoliščine obravnavanega območja.

5.

Izvede naj se revizija vseh okoljevarstvenih dovoljenj za sosežig odpadkov, ki so bila izdana podjetju Salonit Anhovo d.d.

6.

Občinski svet Občine Kanal ob Soči se je strinjal, da se na Ministrstvo za okolje in prostor ter na Agencijo RS za okolje posreduje sklep sprejet na 9. redni seji Občinskega sveta Občine Kanal ob Soči št.: 9000-0001/2020-23 z dne 30. 1. 2020.

7.

Sklep velja takoj